ПРОГРАМА

ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА РАКОВСКИ

2024-2028 г.

ОБЩИНА РАКОВСКИ, 2025

Съдържание

Въведение 3

Нормативно основание за разработване на програмата 3

Анализ на средата 5

Природо–географски характеристики на общината 5

Социално–икономически анализ в контекста на опазването на околната среда 10

Анализ на състоянието на околната среда по компоненти и фактори на въздействие 18

Качество на атмосферния въздух 19

Въведение 19

Основни изводи от анализа по подхода «движещи сили-натиск-състояние-отговор» 22

Изводи и препоръки за постигане на целите 23

Води 24

Въведение 24

Основни изводи от анализа по подхода «движещи сили-натиск-състояние-отговор» 26

Изводи и препоръки за постигане на целите 27

Отпадъци 28

Въведение 28

Основни изводи от анализа по подхода «движещи сили-натиск-състояние-отговор» 31

Изводи и препоръки за постигане на целите 32

Почви 33

Въведение 33

Основни изводи от анализа по подхода «движещи сили-натиск-състояние-отговор» 36

Изводи и препоръки за постигане на целите 37

Биологично разнообразие. национална екологична мрежа 39

Въведение 39

Основни изводи от анализа по подхода «движещи сили-натиск-състояние-отговор» 42

Гори 45

Въведение 45

Тенденции и перспективи гори 46

Основни изводи от анализа по подхода «движещи сили-натиск-състояние-отговор» 47

Изводи и препоръки за постигане на целите 48

Зелена система 49

Въведение **49**
Основни изводи от анализа по подхода «движещи сили-натиск-състояние-отговор» .. **51**
Изводи и препоръки за постигане на целите **52**
Шум в околната среда.....53
Въведение **53**
Основни изводи от анализа по подхода «движещи сили-натиск-състояние-отговор» .. **55**
Изводи и препоръки за постигане на целите **56**
Радиационна обстановка и влияние от нейонизиращите лъчения 57
Въведение **57**
Основни изводи от анализа по подхода «движещи сили-натиск-състояние-отговор» .. **59**
Изводи и препоръки за постигане на целите **60**
Изменение на климата.....61
Въведение **61**
Основни изводи от анализа по подхода «движещи сили-натиск-състояние-отговор» .. **64**
Изводи и препоръки за постигане на целите **65**
Опасни химични вещества и смеси и управление на риска от големи аварии с опасни вещества 66
Въведение **66**
Основни изводи от анализа по подхода «движещи сили-натиск-състояние-отговор» .. **68**
Изводи и препоръки за постигане на целите **69**
Институционална и нормативна рамка за осъществяване на политиките по околна среда на общинско и национално ниво 70
Административни и икономически инструменти за осъществяване на политиките 72
Анализ на разходите за околна среда 74
Анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите (SWOT) 76
Визия, приоритети и специфични цели на програмата за опазване на околната среда на община Раковски 82
Система за мониторинг, отчетност и контрол на изпълнението на ПООС на община Раковски 109
Приложения 111
Приложение 1: Анализ на състоянието 111
Приложение 2: План за действие 2024-2028 г. 111
Приложение 3: Раздел „Лечебни растения“ 111

ВЪВЕДЕНИЕ

НОРМАТИВНО ОСНОВАНИЕ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ НА ПРОГРАМАТА

Общинската Програма за опазване на околната среда (ПООС) на община Раковски за периода 2024-2028 г. е разработена на основание чл. 21, т. 12 от Закона за местното самоуправление и местната администрация (ЗМСМА) и чл.79, ал.1 и ал.2 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС). Съгласно разпоредбите на ЗООС, Кметът на общината разработва програма за опазване на околната среда за съответната община в съответствие с указания на министъра на околната среда и водите, като програмата обхваща срок за изпълнение не по-малък от три години. Задължение на Кмета на общината е организацията на изпълнението, в съответствие с разпоредбите на чл. 44, ал. 1, т. 6 от ЗМСМА. Той е задължен също ежегодно да внася в Общинския съвет отчет за изпълнението на ПООС, а при необходимост - и предложения за допълването и актуализирането й в съответствие с разпоредбите на чл. 79, ал. 5 на ЗООС. Програмата се приема от Общинския съвет, който контролира изпълнението, на основание чл. 79, ал. 4 на ЗООС.

Програмата обхваща процесите и предизвикателствата, свързани с околната среда. Тя отговоря на разбирането, че зелените политики, насочени към опазването и подобряването на качеството на околната среда са един от стълбовете на устойчивото развитие и важна предпоставка за икономически растеж. Тя е инструмент за постигане на балансирано и устойчиво социално и икономическо развитие на общината и осигуряване на по-добро качество на живот на гражданите чрез подобряване състоянието на околната среда. Разработването на Програмата се базира на принципите на стратегическото планиране.

Основополагащ етап при изготвянето на ПООС е извършеният анализ на средата на територията на община Раковски. Целта на анализа е да се определи съществуващото състояние на поредицата фактори, които имат значение и въздействие върху състоянието на околната среда в Община Раковски, да се анализират тенденциите и да се идентифицират проблемите, за да се набележат устойчиви решения.

Програмата надгражда последната актуализация от 2017г. с План за действие за периода 2017-2021г. на Програмата за опазване на околната среда (ПООС) с План за действие 2002-2011 г. и нейната актуализация от 2012 г. с План за действие 2012-2016 г. Програмата очертава цели и действия, насочени към опазването, възстановяването и възпроизводството на естествената околна среда, поддържането на разнообразието на живата природа, разумното използване на природните богатства и ресурси в контекста на устойчивото развитие и борбата с климатичните промени. В съответствие с целите на европейско, национално и местно ниво, ПООС се фокусира върху въвеждането на зелени технологии и услуги, ресурсната ефективност, кръговата икономика и използването на възобновяеми енергийни източници. Програмата за опазване на околната среда на Община Раковски следва да е водеща за осъществяването на ефективна политика за устойчива околна среда от компетентните институции на областно и общинско ниво. Тя е разработена на база предоставените от общината документи и е съобразена с националните и регионални приоритети. Програмата за опазване на околната среда на Община Раковски и планът за

действие към нея са рамкови документи. Те са отворени и динамични и подлежат на допълване и/или изменение при настъпване на промени в приоритетите на общината, националните и европейски стратегически документи, законодателството или други фактори със стратегическо значение.

АНАЛИЗ НА СРЕДАТА

ПРИРОДО–ГЕОГРАФСКИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА ОБЩИНАТА

Местоположение и географски особености

Община Раковски е част от Южен централен район за планиране (ЮЦРП) и е една от съставните общини на област Пловдив (*Фигура 1*). Разположена е в централната част на Горнотракийската низина, на 25 километра североизточно от град Пловдив и на 145 км югоизточно от столицата София.

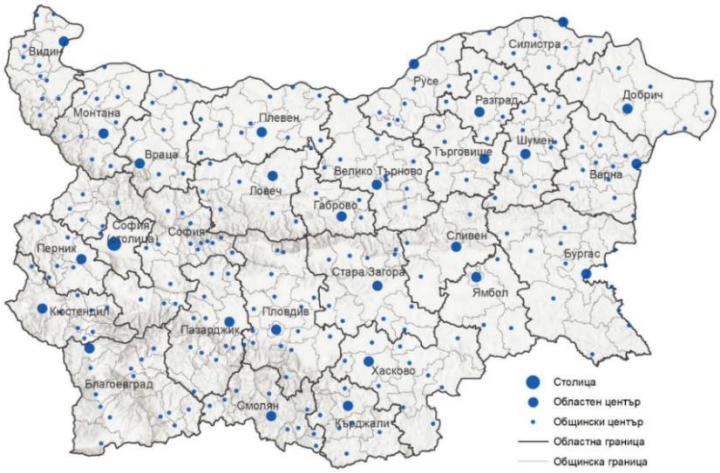

Фигура 1. Административни области в Република България към 31.12.2020 година (Източник: НСИ)

Общината е разположена в източната част на област Пловдив. Граничи със следните пет общини: на север и североизток – община Брезово, Пловдивска област; на изток – община Братя Даскалови, Старозагорска област; на юг – община Садово, Пловдивска област; на запад, югозапад – община Марица, Пловдивска област; на запад – община Калояново, Пловдивска област. (*Фигура 2)*

Фигура 2. Карта на област Пловдив

Общината е разположена върху площ от 263,963 кв.км. и обхваща 7 населени места – селата Стряма, Шишманци, Белозем, Чалъкови, Болярино, Момино село и административния център град Раковски. С тази си площ общината съставлява 4,4% от територията на областта и 0,24% от националната територия.

В териториалния обхват на общината преминава АМ „Тракия“ и VIII Паневропейски транспортен коридор – Дурас – Тирана – Кафтан – Скопие – Деве Баир – Гюешево – София – Пловдив – Бургас – Варна.

Транспортният коридор прави връзката между Адриатическо море и страните от черноморския регион, Русия и страните от Централна Азия и пресича Албания, Македония и България.

В непосредствена близост южно от общината преминава и IV Паневропейски транспортен коридор – Нюрнберг/Дрезден – Прага – Братислава/Виена – Будапеща – Арад – София – Пловдив – Истанбул. Двата европейски коридора осигуряват добрата транспортна достъпност на населените места в териториалния обхват на общината до общинските и областните градове в региона. Връзката с тях се осъществява предимно с автомобилен транспорт, като общината се характеризира с ниска гъстота на пътна мрежа, а железопътният транспорт е застъпен само в южната част на територията.

Релеф

Територията на община Раковски се характеризира с равнинен и слабо хълмист релеф. В природогеографско отношение община Раковски принадлежи към Тракийско-Тунджанската подобласт на Тракийско-Странджанската област. В геоморфоложко отношение територията на Общината се намира в преходната геоморфоложка област на страната и по конкретно в Горнотракийската низина. Разположена е северно от река Марица, като в най-южната си част граничи със съвременното ѝ русло, заемайки част от речната тераса. В западните си части се пресича от река Стряма. Средна надморска височина е приблизително 180 метра.

Районът се отличава с преходно положение от низината към Същинска Средна гора.

В хипсометрично отношение надморската височина варира между 150-300 м. Хоризонталното разчленение на релефа е от 0-0,4 км/кв. км. Вертикалното разчленение е между 0-5 м/кв. км.

Младолевантийската или Румънската седиментационна повърхнина заема северната периферия на района, образувайки широко стъпало, вдаващо се на север в хълмистия релеф. Образували са се плитко всечени асиметрични разширения при речните тераси. В района има наличие на мощни кватернерни наслаги от чакъли, пясъци и глини.

Районът на общината е съставен също от части от първоразрядни тектонски структури: Шипченски антикленорий и Старопланински навлек от състава на Старопланинската структурна зона; Средногорски антикленорий от Централното Средногорие; Севернородопска антиклинала – от Родопската област. Има наличие на разломни зони – Задбалканският дълбочинен разлом и Маришкият шев.

В Задбалканския дълбочинен разлом се разкриват докамбрийски гнайси, шисти, анфиболити и мрамори, също малки тела от докамбрийски и палеозойски ултрапазити, южнобългарски гранитоиди. Намират се също варовити скали, включително мергели и сиенити. Почти няма находища на палеогенски и неогенските утаечни скали и вулканити.

Естествените граници на землището заемат части на запад, юг и изток от реките Стряма, Марица и Рахманлийска. Наличието на споменатите реки и техните притоци е решаващо за формиране на теренни форми. Израз на хълмисто-ридов релеф има в землищата на село

Шишманци и село Болярино. Повишенията и понижениятa на релефа се характеризират с полегат преход.

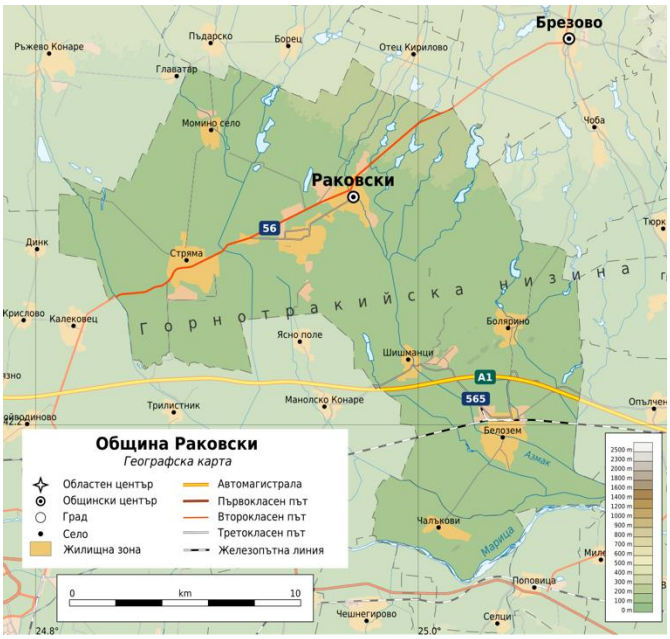

Фигура 3. Географска карта на община Раковски

За град Раковски е характерен равнинният и слабо хълмист релеф. Общият наклон на терена е в югоизточна посока. Средната надморска височина за града е 180 метра, около 169 м за кв. „Парчевич“, около 171 м за кв. „Секирово“, около 184 м за кв. „Ген. Николаево“.

Полезни изкопаеми

В територията на Община Раковски почти не се срещат рудни и нерудни полезни изкопаеми. Налични са множество инертни материали и главно строителен камък. Запаси от него има при кариерата в село Шишманци. Там са изградени инсталация и асфалтова база. Край село Шишманци има също и варници.

В землището около селата Белозем и Момино село е открит уран. В миналото урановите находища са се експлоатирали изключително неподходящо, което е причина за силно замърсяване на почвата в района. В настоящето те са запечатани и вече не са активни. От тях не се добива уран.

Климат и природни условия

Община Раковски попада в преходно-континенталната климатична област. Климатът се обуславя от въздействието на въздушни маси, присъщи както за континенталния, така и за субсредиземноморския климат в Европа. Отличава се със значително мека зима и сухо лято. Основно значение за формирането на климата в този район има Стара планина, която се явява естествена природна бариера, преграждаща преминаването на студените континентални въздушни маси на юг. Едновременно с това тя спира и топлите въздушни маси на север. Снежната покривка се задържа около 30 дни през годината. Пролетта започва

рано. Валежите през този сезон оказват благоприятно влияние за развитие на земеделските култури. През лятото температурите се повишават, а валежите намаляват. Типични са честите засушавания.

Средната продължителност на слънчевото греене е 2264 часа годишно, поради което радиационният баланс е основно положителен. Средногодишната температура е 12°С. Средната юлска температура е 23°С, а януарската – 0°С. Зимата е мека, а лятото горещо. Температурните инверсии обхващат района на Горнотракийския въздушен басейн, включително и територията на Община Раковски. Те ограничават естествената вентилация на района и водят до бързо нарастване на температурите.

Средногодишната влажност е около 70%. Ниските стойности на относителна влажност на въздуха са закономерно свързани с периодите на появата на типичния местен вятър фьон, който е характерен за зимния и пролетния период. Средногодишната сума на валежите е ниска и под средната за страната, поради валежната сянка на Стара планина – 539 мм/год.

Западните ветрове доминират, а на второ място са източните. Най-чести са ветровете с пониска скорост от порядъка на 2-5 м/сек. По-силни ветрове се наблюдават изключително рядко. Има наличие на появата на местни ветрове по течениятa на реките.

Често срещани за общината са поройни дъждове, гръмотевични бури и градушки, които са особено пагубни за селското стопанство през лятото. Характерни са честите засушавания. Изключително нисък е отточният ефект на валежните води поради равната и слабо разчленена топографска равнина. Средногодишно от тях се оттичат едва 3-5% , като се формират 0.5-1.0 дм3/сек на 1кв.км речни води. Средногодишната сума на валежите тук е под средната за страната (за България – 650мм). В северната част на района валежната сума се увеличава до 550600 мм (в подножието на Средна гора).

Води

Водите са съществен елемент на географската среда, оказващ влияние върху икономическото развитие на всеки регион.

От гледна точка на басейновото управление община Раковски принадлежи към Басейнова дирекция Източно-беломорски район с център Пловдив. Територията й попада в Егейската отточна област чрез водосборния басейн на р. Марица. През общината протичат реките Марица, Стряма, Сребра, Рахманлийска. Площта на водните течения на всички реки е едва 0,85% от територията на общината.

Река Сребра и другите леви притоци на р. Марица, протичащи в района при пълноводие подхранват подземните води от кватернерния водоносен хоризонт, а при ниски стоежи го дренират. Преобладаващото подхранване на реките е дъждовно. Максималният речен отток се проявява през февруари-април, а минималния през периода септември-ноември.

Подземните природни богатства в община Раковски са предмет на екстензивна експлоатация за подземните води. В района са установени два основни водоносни хоризонта, а именно: кватернерен и плиоценски. Кватернерният водоносен хоризонт е безнапорен с дебелина от 15-20 м в района на с. Белозем до 110 м в участък „Момино“.

Подхранването на водоносния хоризонт е от инфилтрация на води, подавани за напояване, валежни води и от склонови води на близките планини. Дренирането на грунтовия поток се извършва от притоците на р. Марица. Характеризира се като водообилен и средноводообилен. В плиоценски седименти са акумулирани подземни води, които са порови по тип и напорни по характер. Плиоценският водоносен хоризонт е с дебелина от 100-40 м в посока север-юг. Подхранва се главно от протичане на вода през разделящите водоупори или директна инфилтрация. В хидрогеоложко отношение двата водоносни хоризонта образуват общ водоносен комплекс с дебелина 150-160 м. Спрямо дебелината на водоносните пластове и зърнометричният им състав се определя проводимостта на комплекса – 1500-3000 кв.м/д.

Почви

Почвата е особено важен компонент на околната среда, който отразява състоянието на ландшафтите. Съгласно Почвено-географското райониране на България община Раковски попада в Южнобългарската ксеротермална почвена зона, Среднобългарската подзона на канелените горски почви и смолниците, в Тракийско-Тунджанската провинция, Пазарджишко-Пловдивски почвен район и по-точно в североизточната му част. Този почвен район заема югозападната част на Тракийската низина и обхваща Пазарджишко-Пловдивското поле.

В долините на реките, които пресичат общината почвите биват алувилано и делувиалноливадни. Почвообразуващите материали там са главно кватернерни-алувиални (речни) и делувиални (склонови) наслаги. Северно от река Марица тези материали са безкарбонатни или беднокарбонатни.

Най-разпространени почви в района са:

 алувиално-ливадните почви – това са най-леките почви с високи подпочвени води (от 1,5 до 2 м от повърхността). Те биват рохкави лесно обработваеми. Хумусният им хоризонт е слаб (до 30-40 см), с ниско съдържание на хумус (до 1-1,5%), азот и фосфор. В Община Раковски тези почви се срещат по цялата територия. Те са благоприятни за отглеждане на зеленчуци, житни култури, лозя, овощни и други култури;

 ливадно-канелените почви са формирани в долините на почти всички притоци на р. Марица. Те имат лек механичен състав и средно мощен хумусен хоризонт (около 50 см). Подходящи са за отглеждане на всякакви типични земеделски култури. Разпространени в селата Белозем и Чалъкови;
 канелено-подзолистите (псевдоподзолисти) почви заемат равнинни терени в долините на реките, носещи безкарбонатни (кисели) материали. Те са дълбоки почви (над 150см), със сравнително добре диференциран профил. Под хумусно-елувиалния хоризонт (50-55см) се развива мощен, уплътнен и глинест, червенокафяво оцветен плувиален (В) хоризонт. Той е водонепропусклив, което е причина за повърхностно преовлажняване и влошаване на въздушния им режим. Тези почви са бедни (хумусното им съдържание е до 1-2%) и кисели – р Н (Н2О) е до 5,0-5,5. В община Раковски са разпространени в с. Момино село и кв.

Секирово. В земеделието се използват за отглеждане на домати, пшеница, тютюн, сливи и др.;
 силно излужени до слабо оподзолени канелени горски почви – разпространени са във всички населени места на община Раковски. Пригодни са за отглеждане на множество култури – круши, праскови, лозя, домати, пшеница, люцерна, ориенталски тютюн, рози, лавандула, царевица, слънчоглед и др.;
 излужените смолници – най-тежките почви в района. Хумусното им съдържание е сравнително високо. Не се срещат само в с. Стряма, кв. Секирово и кв. Паркевич, а най-много в с. Болярино. Пригодени са за отглеждане на памук, царевица, мента, едролистен тютюн, слънчоглед, пшеница, люцерна, домати, ябълки и сливи, лозя и много други земеделски култури.
Специфични особености на почвения район, в които попада община Раковски е наличието на засолени почви и рендзини. Засоляването е обхванало алувиално-ливадни, ливадно-канелени, канелено-подзолисти, смолници и др. почви, особено в селата Белозем, Чалъкови, Стряма, Момино село и село Шишманци. На тях се отглеждат без особен успех редица култури: домати, захарно цвекло, люцерна, тютюн и др. Най- често се използват като ливади и пасища. Рендзините (хумусно-карбонатни почви) се срещат само в село Шишманци и село Болярино. Това са едни от най-плодородните почви за отглеждане на лозя, а също и ориенталски тютюн, пшеница, захарно цвекло, домати и най-вече за ливади и пасища.

СОЦИАЛНО–ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗ В КОНТЕКСТА НА ОПАЗВАНЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА

Демографски характеристики

По данни на НСИ към края на 2023г. населението в област Пловдив наброява 633 586 жители, от които 25 514 са жители на община Раковски.

Както е видно от Таблица 1 и Фигура 3, населението в община Раковски се увеличава през 2022г. с 297 жители, но намалява през 2023г. със 109 жители.

Таблица 1. Демографска статистика на община Раковски (Източник: НСИ)

Година	2019	2020	2021	2022	2023
Население към 31.12. – общо (брой)	25253	25423	25326	25623	25514
Население към 31.12. – мъже (брой)	12408	12493	12407	12535	12449
Население към 31.12. – жени (брой)	12845	12930	12919	13088	13065

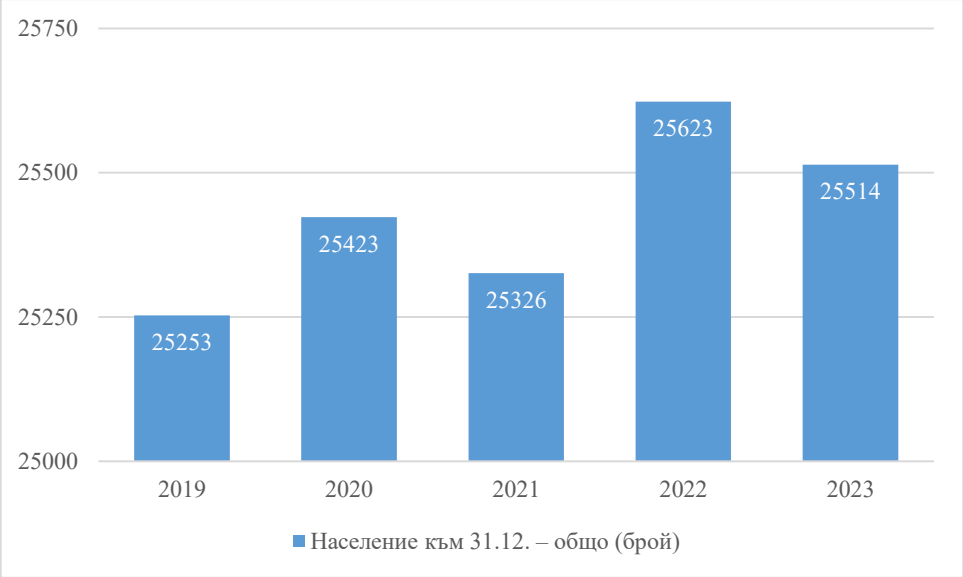

Фигура 4. *Население в община Раковски (Източник: НСИ)*

Друга характеристика на демографското развитие в общината е, че делът на жените в района е малко по-висок от дела на мъжете. Както е видно от Фигура 4, през 2023г. 51 % от населението на общината (13 065 жени) е от женски пол, докато делът на мъжете е 49 % (12 449 мъже).

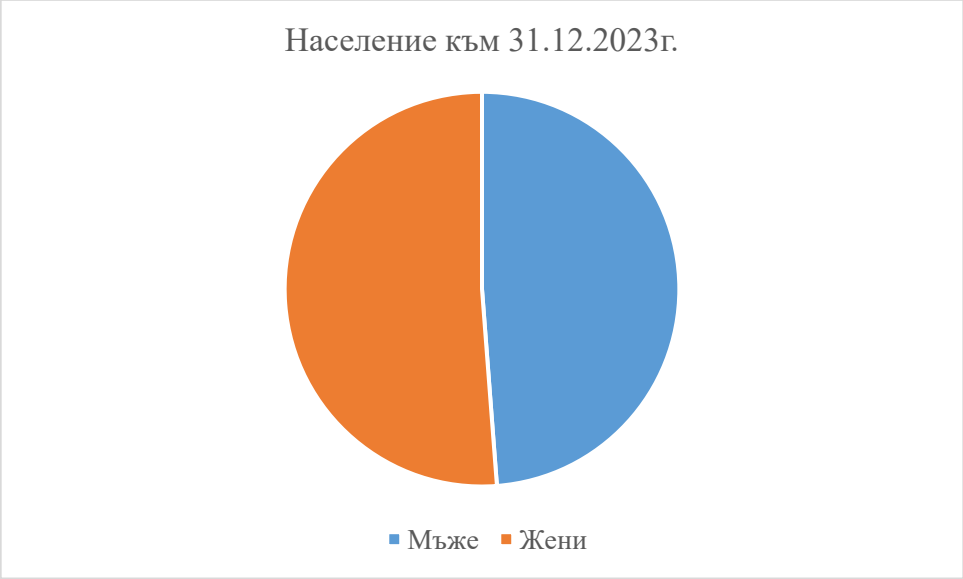

Фигура 5. Дял на мъже и жени в община Раковски към 31.12.2023г.

Към 31.12.2023 г. степента на урбанизация или делът на градското население в общината е 58 % (14 768 жители в гр. Раковски, Таблица 2 и Фигура 5), което е под средния процент за страната 73.5 %.

Таблица 2. Градско население в обшина Раковски в периода 2019-2023 (Източник: НСИ)

	2019	2020	2021	2023	2023
Население към 31.12. – общо (брой)	14692	14696	14679	14843	14768
Население към 31.12. – мъже (брой)	7134	7115	7093	7174	7116
Население към 31.12. – жени (брой)	7558	7581	7586	7669	7652

10 746 от жителите в общината (42 %, Таблица 3 и Фигура 5) живеят в селата, като през 2023г. се наблюдава увеличение в броя на жителите с настоящ адрес в с. Момино село, с. Стряма и с. Шишманци.

Таблица 3. Селско население в община Раковски в периода 2019-2023 (Източник: НСИ)

	2019	2020	2021	2023	2023
Население към 31.12. – общо (брой)	10561	10727	10647	10780	10746
Население към 31.12. – мъже (брой)	5274	5378	5314	5361	5333
Население към 31.12. – жени (брой)	5287	5349	5333	5419	5413

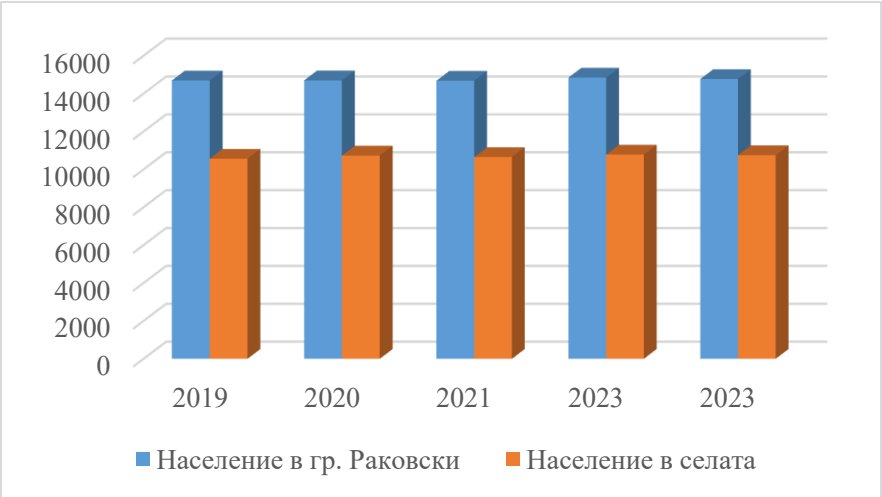

Фигура 6. Градско и селско население в община Раковски в периода 2019-2023 (Източник: НСИ)

Делът на населението в трудоспособна възраст, както в общинския център, така и в селата, се запазва в последните три години. На Фигура 6 са изобразени респективно възрастовата структура на населението в общината, гр. Раковски и селата.

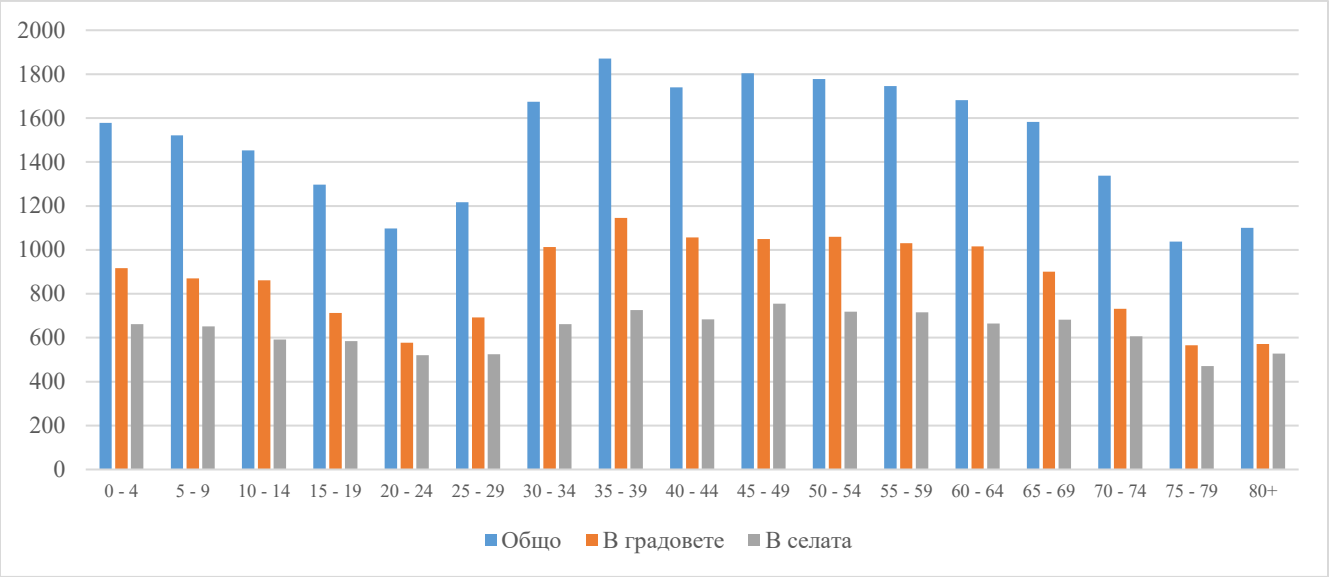

Фигура 7. Възрастова структура на населението в община Раковски към 31.12.2023 (Източник: НСИ)

Както е видно от Таблица 4, през 2023г. най-голям е делът на хора в трудоспособна възраст – 59 % от общото население на общината, а в под трудоспособна възраст са 19 % от живущите в общината.

Таблица 4. Население в под трудоспособна (под 14г.), трудоспособна (15-64г.) и над трудоспособна (над 64г.) възраст в община Раковски към 31.12.2023г. (Източник: НСИ)

	Общо	**Под трудоспособна (под 14г.)**	**Трудоспособна (15-64г.)**	**Над трудоспособна (над 64г)**
Общо	25514	4552	15905	5057
В градовете	14768	2647	9352	2769
В селата	10746	1905	6553	2288

По-голямата част от хората в трудоспособна и под трудоспособна възраст живеят в гр. Раковски, което е резултат от съсредоточаването на работни места, образователни и учебни заведения и институции, предлагането на услуги, здравеопазване и др. на територията на общинския център. 22 % е населението на община Раковски е над трудоспособна възраст, като при тази възрастова група разпределението между града и селата е балансирано.

Основните фактори, които влияят върху измененията в броя и структурата на населението са демографските процеси - раждаемост, смъртност, естествен и механичен (миграционен) прираст

През 2023г. в община Раковски 278 деца са живородени, от които 144 са момчета, а 134 са момичета (източник: НСИ). Броят на умрелите лица в община Раковски към 31.12.2023г. е 368, от които 197 са мъже, а 171 са жени.

Засилената тенденция за отрицателен естествен прираст в цялата страна се отнася и за естествения прираст в община Раковски пред последните 5 години, както е видно от Таблица 6. В резултат на естествения прираст населението в община Раковски е намаляло с 90 души.

Таблица 5. Естествен прираст в община Раковски в периода 2019-2023г. (Източник: НСИ)

	Живородени			**Умрели**			**Естествен прираст**		
	всичко	**момчета**	**момичета**	**всичко**	**мъже**	**жени**	**всичко**	**мъже**	**жени**
2023	278	144	134	368	197	171	-90	-53	-37
2022	310	163	147	439	237	202	-129	-74	-55
2021	365	170	195	510	266	244	-145	-96	-49
2020	324	160	164	445	230	215	-121	-70	-51
2019	320	173	147	395	205	190	-75	-32	-43

Както е видно от Таблица 5, докато в периода 2020 - 2022г. се наблюдава положителен механичен прираст в общината, през 2023г. се регистрира негативен такъв (от 19 бр.), т.е. броя на изселените лица в общината надвишава броя на заселените.

Таблица 6. Механичен прираст в община Раковски в периода 2019-2023 (Източник: НСИ)

Година/ Механичен прираст	**Заселени**			**Изселени**			**Механичен прираст**		
	всичко	**мъже**	**жени**	**Всичко**	**мъже**	**жени**	**всичко**	**мъже**	**жени**
2023	292	107	185	311	140	171	-19	-33	14
2022	318	105	213	299	132	167	19	-27	46
2021	368	144	224	320	134	186	48	10	38
2020	634	295	339	343	140	203	291	155	136
2019	332	136	196	377	155	222	-45	-19	-26

Икономически дейности

Икономическият профил на община Раковски е индустриално насочен. Предприятията са специализирани главно в химическата индустрия, шивашката и хранително-вкусовата промишленост. Важно значение за местната икономика има и земеделието, като се произвеждат зърнени и технически култури, плодове и зеленчуци, застъпени са свине- и говедовъдството. Икономическият облик на община Раковски се допълва от предприятия в

секторите търговия, услуги, строителство и транспорт. Най-много на брой предприятия работят в секторите търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети и селско, горско и рибно стопанство – общо 62% от всички предприятия.

Особено място в развитието на общината заема индустриална зона Раковски. От 2004г. на територията на община Раковски функционира първата индустриална зона в България, предлагаща данъчни преференции за установяване на производства – 100% преотстъпване на данък печалба за лицата, извършващи производствена дейност в региони с висока безработица (според чл. 61– д от ЗКПО).

ИЗ Раковски е част от „Тракия икономическа зона“ (ТИЗ), която обединява 6 индустриални зони в района на Пловдив – индустриално-търговска зона „Марица”, индустриална зона „Раковски”, промишлено-търговска зона „Куклен” и в начален етап на развитие – парк „Образование и високи технологии” в Пловдив, индустриална зона и високотехнологичен център „Тракия” и АГРО център „Калояново”. ТИЗ е публично-частна инициатива. До момента ТИЗ има реализирани 1 милиард евро инвестиции.

По идея на сдружение „Инвестиционна инициатива”, през май 2013 г., кметовете на 8 общини (Пловдив, Раковски, Марица, Родопи, Куклен, Асеновград, Първомай, Стамболийски) подписват договор за сътрудничество с цел развитие на регион Пловдив чрез подобряване на бизнес средата.

Индустриална зона Раковски е разположена в землището на село Стряма върху площ от 1 000 000 м² (застроена площ 815 000 м²), отстои на 14 км от областния град Пловдив, на 8 км от автомагистрала Тракия и на 25 км от летище Пловдив. Зоната разполага с необходимата инфраструктура – електрозахранване, водоснабдяване, канализация, оптични комуникации и асфалтов път. През територията на село Стряма преминава южният пръстен на Магистрален газопровод с капацитет 15 000 м3/ч. Трасето се намира в непосредствена близост до терена на индустриална зона Раковски.

Предмет на дейност на индустриалната зона по регистрация е изграждане, подобряване и експлоатация на съществуващата инфраструктура в индустриални зони, вкл. за изграждането или подобряване на пътища, транспортни терминали и комуникационни връзки, благоустройствени мероприятия, вкл. сметосъбиране, сметоизвозване, снегопочистване, рекламно-консултантска дейност, посредничество, представителство, комисионерство и др.

В индустриална зона Раковски се предоставя земя с променен статут, готов за индустриално строителство, с издадени необходими първоначални разрешителни за строителна дейност. Предлагат се и услуги по проектиране и строителство на промишлени производствени средства в съответствие със спецификации на инвеститора; строителство на промишлени производства според лизингова схема с банково финансиране; даване на производствени сгради под наем или закупуване; административни услуги и др.

Промишленост

Преработващата промишленост в Община Раковски е представена от дейностите за производство на хранителни продукти, облекло, изделия от пластмаса, изделия от дървен материал, рафинирани нефтопродукти, вар, асфалтобетонови, бетонови смеси и елементи и др.

Най-голямото промишлено предприятие на територията на общината „ИНСА ОЙЛ" ООД е сред водещите български фирми в областта на химията. Големи инвестиции са направени в производствена база (град Раковски) на площ от над 300 декара и в рафинерия в землището на с. Белозем с терминал за нефт и нефтопродукти. Фирмата е специализирана в производство и търговия с петролни продукти. В производствената му листа са включени богата гама смазочни масла за различни направления от промишлеността, автомобилния транспорт, корабни масла и технологични течности, енергетични и хидродинамични масла, консервационни продукти и др.

В леката промишленост добре застъпени на територията на община Раковски са шивашката и хранително-вкусовата промишленост. Заетост на голяма част от трудоспособното население на община Раковски предоставят фирми „Легия" АД и „Верек Стил" ООД, специализирани в производството на детска и дамска конфекция.

Редица предприятия в общината работят в направление хранително-вкусова промишленост. Бизнесът е ориентиран към затваряне на производствения цикъл – отглеждане на суровината, нейната преработка, превръщането й в продукт и разпространението й в търговската мрежа („Рубикон" ЕООД, „Шери" ООД, ЦИМА ООД и др). Добре застъпено е хлебопроизводството. Частните производители се налагат трайно на пазара в общината и извън нея.

През 2009 г. влиза в експлоатация Завод за битови отпадъци в с. Шишманци и започват да функционират Инсталация за биологично разграждане по закрит способ и Депо за неопасни отпадъци.

Селско стопанство

Земеделието е традиционен отрасъл за община Раковски. В него е заета преобладаваща част от активното население. То се специализира в производството на зърнено-житни култури, зеленчуци, свиневъдство и говедовъдство.

Общината разполага със сравнително добри ресурси за развитие на земеделието – плодородни почви и благоприятни климатични условия за отглеждане на разнообразни видове култури.

Търговия и услуги

Търговското обслужване в община Раковски се осъществява от голям брой малки частни фирми. Услугите, които се предлагат на територията на общината са: счетоводни, правни; данъчни консултации; фризьорски услуги; ремонт на битови електроуреди; авторемонтни и тенекеджийски услуги; ветеринарни услуги; полагане на облицовки и настилки;

монтажни работи на сглобяеми конструкции от пластмаси за сгради; Web портали; финансови услуги; заведения за обществено хранене и развлечения и др.

На територията на град Раковски, кв. Секирово, е разположен неделен стоков пазар. В него са обособени две зони – едната предлагаща стоки за бита, дома, селското стопанство и селскостопанска продукция, а в другата зона е обособен животински пазар. Предлагат се всички видове птици и животни. На територията на пазара и около него има открити заведения, предлагащи храна и напитки.

АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА ПО КОМПОНЕНТИ И ФАКТОРИ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ

Анализът на компонентите на околната среда е изготвен, като е използвана аналитичната рамка ДНСВО (движещи сили-натиск-състояние-въздействие–отговор). По този начин е приложен комплексен подход относно измененията и развитието в компонентите на околната среда във времето, какъв е натискът, движещите сили, секторите, които оказват влияние и подходящите действия. Тази аналитична рамка е възприета от Европейската агенция за опазване на околната среда. Тя описва причинно-следствените връзки при взаимодействието на социално-икономическата и околната среда – въздействието на хората върху околната среда и взаимното обвързване между компонентите.

Аналитичната рамката ДНСВО не е изцяло екологична, а е по-скоро причинно-следствена логическа рамка за измерване на човешкото влияние върху околната среда и отговорът на мерките за управление.

Фигура 8-Графичен модел на Аналитичната рамка ДНСВО

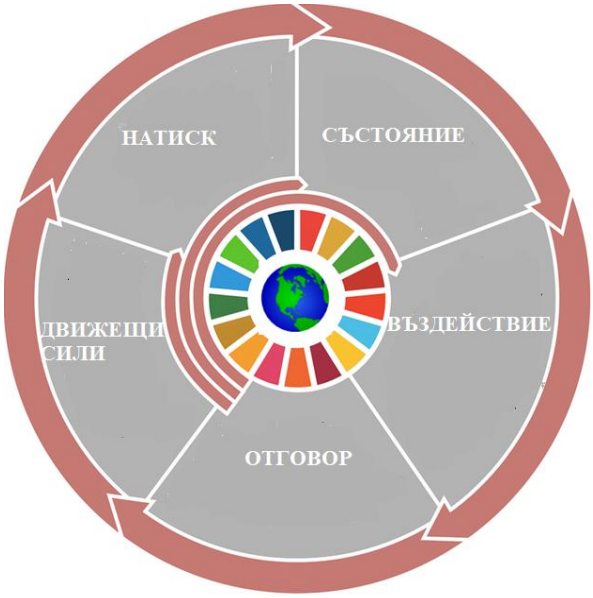

Подробен анализ „Движещи сили – Натиск – Състояние – Въздействие - Отговор“ за всеки от компонентите на и факторите на въздействие върху околната среда е представен в Приложение I Анализ на средата. В следващите части е представено графично обобщение на резултатите от анализа и са изведени основните изводи относно перспективите за постигане на целите.

КАЧЕСТВО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ

ВЪВЕДЕНИЕ

Визията за 2050 г., определена в Плана за действие на ЕС: „Към нулево замърсяване на въздуха, водата и почвата“ [1] е свят, в който замърсяването е намалено до нива, които вече не са вредни за човешкото здраве и естествените екосистеми. Европейският съюз работи от десетилетия за подобряване на качеството на въздуха чрез контрол на емисиите на вредни вещества в атмосферата и чрез интегриране на изисквания за опазване на околната среда в секторните политики - на транспорта, промишлеността, енергетиката, селското стопанство, строителството и др.

На национално ниво, Законът за чистотата на атмосферния въздух, както и подзаконовата нормативна база напълно транспонират европейското секторно законодателство. Основните стратегически документи, които отразяват предизвикателствата пред страната ни за постигане на добро КАВ са:

- Национална програма за подобряване качеството на атмосферния въздух 2018-2024 г., която предлага мерки, насочени към основните сектори, причиняващи замърсяване с ФПЧ, чрез прилагането на които периодът на превишаване на нормите да бъде възможно най-кратък.
- Националната програма за контрол на замърсяването на въздуха (2020-2030 г.), която има за цел изпълнението на задълженията на страната за намаляване към 2030 г. на общите годишни антропогенни емисии на замърсителите на атмосферния въздух: серен диоксид, азотни оксиди, неметанови летливи органични съединения, амоняк и фини прахови частици, спрямо емисиите за определената в Директива (ЕС) 2016/2284 за базова 2005 г.

Важна роля за решаването на този глобален проблем имат и местните власти, посредством интегрирането на грижата за опазване на чистотата на въздуха в секторните политики и мерки, насочени към градско развитие и благоустрояване на градската среда, развитие на транспортната инфраструктура и постигане на устойчива градска мобилност, както и в политиката за устойчиво енергийно развитие на общината.

Продължаващото замърсяване представлява съществен риск за здравето на хората, природните системи, за икономиката и производителността на работната сила. Анализът на политиките и постигнатите резултати, показва положителна тенденция по отношение на предотвратяване и ограничаване на замърсяването на атмосферния въздух. Въпреки това, анализът идентифицира дефицити в управлението на КАВ, които изискват фокусирани усилия, вкл. повишаване на контрола и подобряване на системата за мониторинг на територията на общината.

[1] https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/bg/ip_21_2345

За община Раковски данните от анализа „Движещи сили – Натиск – Състояние – Въздействие- Отговор“, показват следните тенденции и перспективи за постигане на целите на политиката за КАВ:

Източници на замърсители на въздуха и състояние на КАВ		
Тенденции за периода 2019-2024 г.		**Тенденциите / промените представят неоднородна картина** За периода 2019-2024 г. е постигната устойчива тенденция на подобряване на КАВ. Анализът на резултатите показва превишения по показател ФПЧ през зимния период с основен източник битовото отопление. През летния период сигналите са свързани със запращаване и неприятни миризми с източници индустриални предприятия, ферми, строителна дейност. Транспортът е също значим източник - липсват обходни маршрути за транзитния трафик; автомобилният парк е стар и замърсяващ. Благоустрояването и подържане на градската среда е също фактор за замърсяването с ФПЧ. Промишлените предприятия натоварват КАВ по показатели прах, въглероден оксид, серни оксиди, азотни оксиди, летливи органични съединения и др.
Перспективи за 2028 г.		**Тенденциите / промените представят неоднородна картина** Планираните в стратегическите документи инвестиционни мерки за благоустрояване на градската среда, вкл. разширяване и подържане зелената система, подкрепени от адекватно финансиране, ще подпомогнат прехода към нулево замърсяване. Необходими са и усилия за промяна на потребителските модели на гражданите с фокус отопление, транспорт, саниране, както и подпомагане на прехода на индустрията към чисто производство.

Мониторинг и контрол на КАВ		
Тенденции за периода 2019-2024 г.		**Тенденциите / промените представят неоднородна картина**

		Мониторингът и контролът на КАВ от страна на компетентните органи не се извършва непрекъснато, не е и ежегоден. Не се наблюдава и анализира връзката между замърсяването на въздуха и здравния статус на населението.
Перспективи за 2028 г.		**Тенденциите / промените представят нееднородна картина** В програмните документи се залегнали мерки, свързани с повишаване на контрола и подобряване на системата за мониторинг на КАВ на територията на общината. Важен етап в развитието е повишаване капацитета на общинската администрация, вкл. за осъществяване на мониторинг и контрол на КАВ.

Подробен анализ „Движещи сили – Натиск – Състояние – Въздействие - Отговор“ за КАВ е представен в Приложение I Анализ на средата. В следващата фигура са обобщени основните изводи:

Основни изводи от анализа по подхода «движещи сили-натиск-състояние-отговор»

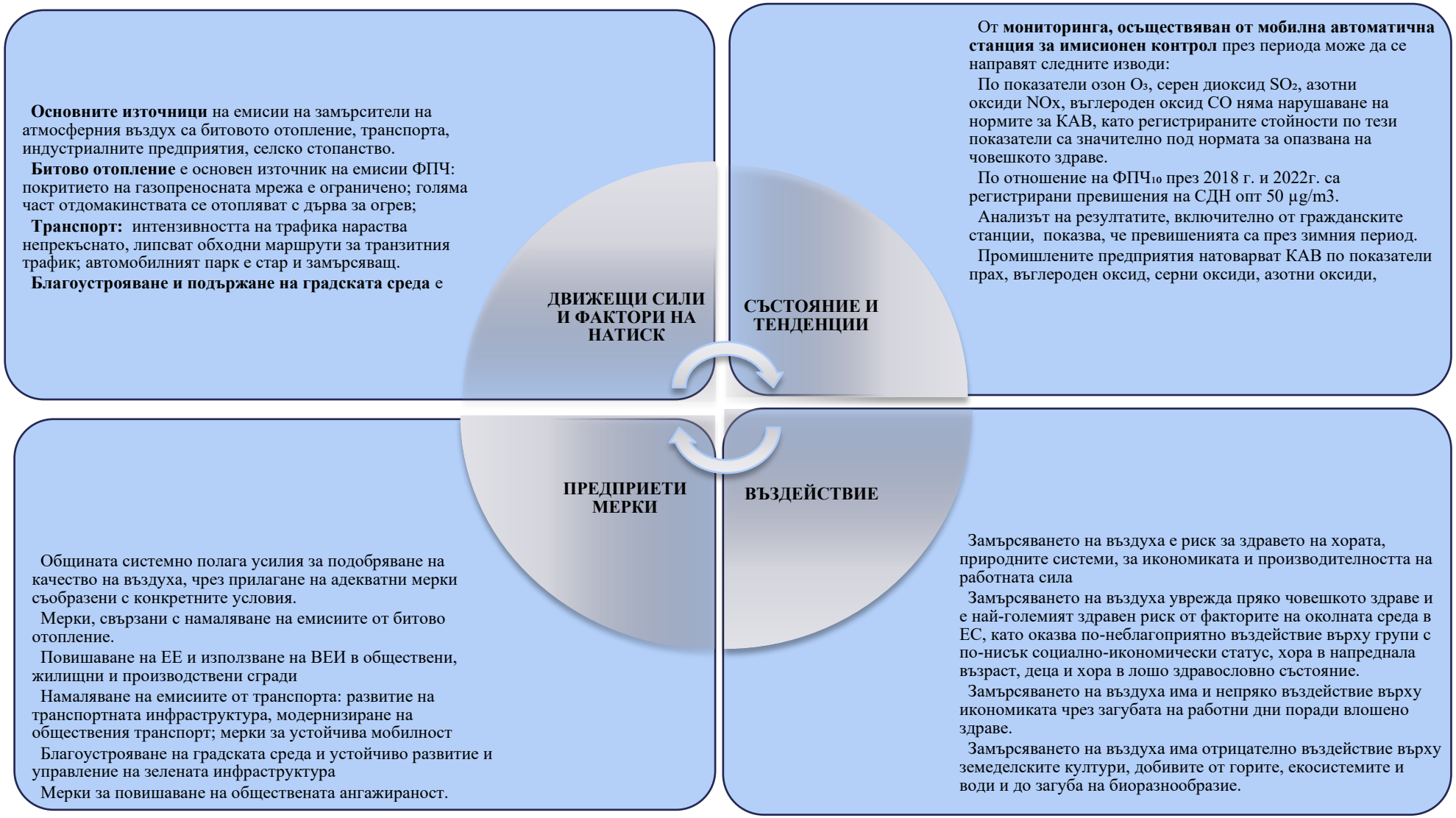

Основните източници на емисии на замърсители на атмосферния въздух са битовото отопление, транспорта, индустриалните предприятия, селско стопанство.

Битово отопление е основен източник на емисии ФПЧ: покритието на газопреносната мрежа е ограничено; голяма част отдомакинствата се отоплява с дърва за огрев;

Транспорт: интензивността на трафика нараства непрекъснато, липсват обходни маршрути за транзитния трафик; автомобилният парк е стар и замърсяващ.

Благоустрояване и подържане на градската среда е

От **мониторинга, осъществяван от мобилна автоматична станция за имисионен контрол** през периода може да се направят следните изводи:

По показатели озон O_3, серен диоксид SO_2, азотни оксиди NOx, въглероден оксид CO няма нарушаване на нормите за КАВ, като регистрираните стойности по тези показатели са значително под нормата за опазвана на човешкото здраве.

По отношение на $ФПЧ_{10}$ през 2018 г. и 2022г. са регистрирани превишения на СДН опт 50 µg/m3.

Анализът на резултатите, включително от гражданските станции, показва, че превишенията са през зимния период.

Промишлените предприятия натоварват КАВ по показатели прах, въглероден оксид, серни оксиди, азотни оксиди,

Общината системно полага усилия за подобряване на качество на въздуха, чрез прилагане на адекватни мерки съобразени с конкретните условия.

Мерки, свързани с намаляване на емисиите от битово отопление.

Повишаване на ЕЕ и използване на ВЕИ в обществени, жилищни и производствени сгради

Намаляване на емисиите от транспорта: развитие на транспортната инфраструктура, модернизиране на обществения транспорт; мерки за устойчива мобилност

Благоустрояване на градската среда и устойчиво развитие и управление на зелената инфраструктура

Мерки за повишаване на обществената ангажираност.

Замърсяването на въздуха е риск за здравето на хората, природните системи, за икономиката и производителността на работната сила

Замърсяването на въздуха уврежда пряко човешкото здраве и е най-големият здравен риск от факторите на околната среда в ЕС, като оказва по-неблагоприятно въздействие върху групи с по-нисък социално-икономически статус, хора в напреднала възраст, деца и хора в лошо здравословно състояние.

Замърсяването на въздуха има и непряко въздействие върху икономиката чрез загубата на работни дни поради влошено здраве.

Замърсяването на въздуха има отрицателно въздействие върху земеделските култури, добивите от горите, екосистемите и води и до загуба на биоразнообразие.

Изводи и препоръки за постигане на целите

Едно от големите предизвикателства пред местната власт, е постигане на добро и безопасно за хората и екосистемите качеството на въздуха Трансформацията към „нулево“ замърсяване изисква комплексен подход и интегриране на целите по предотвратяване и ограничаване замърсяването на въздуха в секторните политики.

На местно ниво усилията трябва да насочени в следните направления:

- Интегриране на мерките за опазване на КАВ в политиките и програмите на общината, приоритизиране на мерките и фокусиране на усилията към основните източници на емисии на замърсители;
- Осигуряване на подкрепа и финансиране за програмите и мерките с доказан положителен ефект за КАВ, включително:
    - благоустрояване и озеленяване на градската среда, поддържане на чистота и добро състояние на уличната мрежа;
    - налагане на добри практики при строителни и ремонтни дейности, и разрушаване на сгради в населените места, с цел предотвратяване и/или намаляване на замърсяването;
    - комплекс от мерки за устойчива мобилност, с подкрепа на чист и комфортен обществен транспорт, насърчаване използването на автомобили с нулеви емисии от гражданите и бизнеса, ограничаване на достъпа на "замърсяващи" превозни средства, и извеждане на транзитния трафик от населените места;
    - усилия за преход към не замърсяващо въздуха битово отопление, включително и подкрепа на газификацията.
    - повишаване на енергийната ефективност на жилищните сгради;
- Повишаване на капацитета на общинска администрация, надграждане на възможностите за осъществяване на ефективен мониторинг и контрол на КАВ, включително и със собствена мобилна станция, както и интегриране на доброволните граждански мониторингови мрежи. Изграждане на капацитет за прилагане на инструменти като „зелени обществени поръчки" и др.
- Активна кампания за повишаване на ангажираността, знанията и уменията с фокус индустриални предприятия, домакинства, младежи.
- Разработване и прилагане на механизми за промяна на потребителските модели на гражданите с фокус отопление, транспорт, саниране.

Води

Въведение

Повърхностните води на територията на община Раковски се отнасят към две категории – тип „река“ и тип „езеро“:

Код	Воден обект	Географски обхват
BG3MA300L068	яз. Ген. Николаево	язовир Генерал Николаево
BG3MA300R066	р. Сребра	р. Сребра – долно течение
BG3MA300R067	р. Сребра	р. Сребра – горно течение и приток
BG3MA300R069	р. Рахманлийска	р. Рахманлийска и десен приток Карадере
BG3MA400R076	р. Стряма	р. Стряма от вливане на р. Пикла до устие
BG3MA500R217	р. Марица	р. Марица от р. Въча до р. Чепеларска, ГК 2, 4, 5, 6 и Марковски колектор
BG3MA300R075	р. Марица	Главен отводнителен канал Азмака и Карадере
BG3MA350R211	р. Марица	р. Марица от р. Чепеларска до р. Омуровска

Оценката на екологичния потенциал на повърхностните водни тела на територията на община Раковски за 2023 г. показва, че 4 от наблюдаваните водни тела е констатирано „не постигащо добро“ химично състояние, като основни регистрирани показатели са бромирани дифенилетери и живак за водни тела с кодове BG3MA400R076, BG3MA300R075, BG3MA350R211 и флуорантен – за водно тяло с код BG3MA500R217.
Подземните води в района са представени от два основни водоносни хоризонта: кватернерен и плиоценски. Двата водоносни хоризонта образуват общ комплекс, представен от 3 подземни водни тела в добро количествено състояние. Данните от проведеният оперативен мониторинг потвърждават оценките за лошо химично състояние на две от трите подземни водни тела (BG3G00000NQ018 и BG3G0000PgN026). Отклонения са констатирани и за водно тяло с код BG3G000000Q013. Като показатели извън норма се посочват: нитрати, обща алфа-активност, перманганатна окисляемост, амониеви йони, желязо, манган и фосфати.

ПУРБ за Източнобеломорски район за басейново управление, към който се отнася територията на община Раковски, съдържа програми от мерки за опазване и възстановяване на водите на територията, насочени към ограничаването на източниците на натиск и постигане на добро екологично състояние на водните тела.

С актуализацията на Плана през 2022 г. за всяко водно тяло в съответния речен басейн са предвидени мерки за намаляване на водовземането, проучване на източниците на замърсяване, осигуряване на отвеждане и пречистване на отпадъчни води от населените места, както и подходящо пречистване на производствени отпадъчни води, осигуряване на непрекъснатост на речните течения.

Водоснабдяването на населените места в общината се осъществява изцяло от собствени водоизточници – 18 тръбни кладенци и 6 помпени станции. Макар и да липсват ПСПВ, след обеззаразяване, качеството на водата за питейни нужди отговаря на нормативните изисквания, като в редки случаи, при интензивни валежи, във водосбора на водоизточниците, добиваните води са с повишена мътност.
Единственото населено място в общината с изградена канализационна мрежа е административният център – гр. Раковски. Мрежата е комбинирана, като преобладава тази от смесен тип. Частично изградени смесени канализационни мрежи са налични в селата Белозем и Стряма.

Данните от анализа „Движещи сили – Натиск – Състояние – Въздействие- Отговор“ по отношение на състоянието на водните ресурси на територията на община Раковски са обобщени в таблицата по-долу:

Състояние на водните тела		
Тенденции за периода 2019-2023 г.		Повърхностите и подземните водни тела на територията на общината са в добро количествено състояние. Данните от мониторинга на компетентните институции показват лошо химично състояние на част от повърхностните и подземните водни тела по различни показатели. Основни източници на замърсяване са неустойчиви практики в земеделието, липсата на изградена канализация и пречистване в съставните селища на общината, индустриални зауствания и др.
Перспективи за 2028 г.		**Тенденциите / промените към подобрение преобладават** Община Раковски приоритизира инвестициите за ограничаване и премахване на натиска от неизградени канализационни системи на малките населени места в общината, осигуряване на степен на пречистване на отпадъчни води от бита и индустрията, намаляване на загубите на вода по водопреносната мрежа, ограничаването и забраната на неустойчиви земеделски практики.

Основни изводи от анализа по подхода «движещи сили-натиск-състояние-отговор»

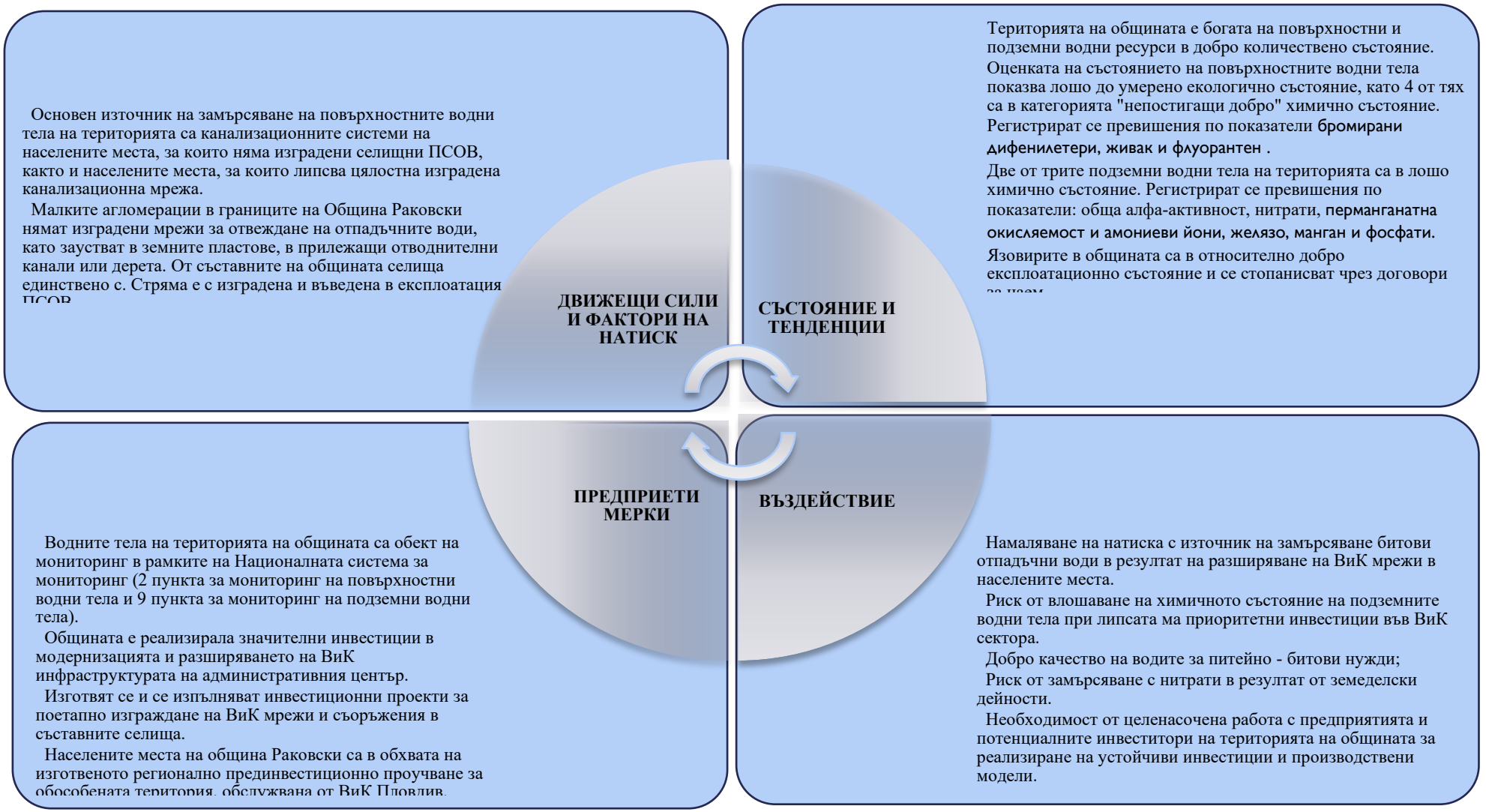

Основен източник на замърсяване на повърхностните водни тела на територията са канализационните системи на населените места, за които няма изградени селищни ПСОВ, както и населените места, за които липсва цялостна изградена канализационна мрежа.

Малките агломерации в границите на Община Раковски нямат изградени мрежи за отвеждане на отпадъчните води, като заустват в земните пластове, в прилежащи отводнителни канали или дерета. От съставните на общината селища единствено с. Стряма е с изградена и въведена в експлоатация ПСОВ.

Територията на общината е богата на повърхностни и подземни водни ресурси в добро количествено състояние.

Оценката на състоянието на повърхностните водни тела показва лошо до умерено екологично състояние, като 4 от тях са в категорията "непостигащи добро" химично състояние. Регистрират се превишения по показатели бромирани дифенилетери, живак и флуорантен .

Две от трите подземни водни тела на територията са в лошо химично състояние. Регистрират се превишения по показатели: обща алфа-активност, нитрати, перманганатна окисляемост и амониеви йони, желязо, манган и фосфати.

Язовирите в общината са в относително добро експлоатационно състояние и се стопанисват чрез договори за наем.

Водните тела на територията на общината са обект на мониторинг в рамките на Националната система за мониторинг (2 пункта за мониторинг на повърхностни водни тела и 9 пункта за мониторинг на подземни водни тела).

Общината е реализирала значителни инвестиции в модернизацията и разширяването на ВиК инфраструктурата на административния център.

Изготвят се и се изпълняват инвестиционни проекти за поетапно изграждане на ВиК мрежи и съоръжения в съставните селища.

Населените места на община Раковски са в обхвата на изготвеното регионално прединвестиционно проучване за обособената територия, обслужвана от ВиК Пловдив.

Намаляване на натиска с източник на замърсяване битови отпадъчни води в резултат на разширяване на ВиК мрежи в населените места.

Риск от влошаване на химичното състояние на подземните водни тела при липсата ма приоритетни инвестиции във ВиК сектора.

Добро качество на водите за питейно - битови нужди;

Риск от замърсяване с нитрати в резултат от земеделски дейности.

Необходимост от целенасочена работа с предприятията и потенциалните инвеститори на територията на общината за реализиране на устойчиви инвестиции и производствени модели.

ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ

Анализът на състоянието на водните ресурси на територията на Община Раковски в комбинация с оценката на основните фактори на натиск недвусмислено утвърждават необходимостта от прилагане на принципите на устойчиво и интегрирано управление. Приоритетни за общината са мерките, свързани с:

- Намаляване и предотвратяване на замърсяването на повърхностните и подземни водни тела чрез изграждане на нова и подобряване на съществуващата ВиК инфраструктура на населените места;
- Превенция на замърсяването от производствени източници чрез целенасочена работа с предприятията и потенциалните инвеститори за реализиране на устойчиви инвестиции и производствени модели;
- Програми за стимулиране на устойчиви земеделски практики.

Отпадъци

Въведение

Съвременните модели за устойчиво управление разглеждат отпадъците като ключов компонент на околната среда и качеството на живот в урбанизираната територия. Макар целите и нормативните изисквания в областта на управлението на отпадъците да се формулират и установяват на национално ниво, градовете и общините имат ключова роля в разработването и въвеждането на практическите модели на управление, в изграждането на подходяща инфраструктура и не на последно място в обединяване на местните общности в прилагането на политики с дългосрочен ефект.

Чл. 52, ал. 1 на Закона за управление на отпадъците регламентира задължението на кметовете на общини в България да разработват и изпълняват общински програми за управление на дейностите по отпадъците за територията на съответната община, които включват необходимите мерки за изпълнение на задълженията, свързани със събиране, транспортиране и третиране на битови отпадъци, включително разделно събиране на масово разпространени отпадъци, изграждане на инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци и др. В изпълнение на тези ангажименти, през 2022 г. е разработена и приета Програма за управление на отпадъците на община Раковски за периода 2021 – 2028 г. Основната цел на Програмата извежда приоритетно „*ефективното прилагане на йерархията при управлението на отпадъците ... в подкрепа на успешни общностни и бизнес модели, които допринасят за устойчивото използване на ресурсите и за намаляване на вредното въздействие върху човешкото здраве и околната среда*.“

Системите за организирано събиране и транспортиране на битови отпадъци обхващат 100% от територията на общината и включват:

- Система за събиране и транспортиране на смесени битови отпадъци, организирани на база на индивидуални за домакинствата кофи;
- Система за разделно събиране на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти от домакинствата;
- Система за разделно събиране на опасни отпадъци от домакинства, чрез мобилни събирателни пунктове, организирани съгласно договор с община Съединение;
- Система за разделно събиране на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване.

Община Раковски е част от Регионално сдружение за управление на отпадъците – Пловдив, като битовите отпадъци от системите за организирано събиране на територията на община Раковски се извозват за третиране до завод за преработка на битови отпадъци с депо – с. Шишманци.

Средно годишното количество на образуваните битови отпадъци на територията на община Раковски е малко над 8 200 т/г., с най-голям пик през 2020 г. (8 445.21 т/г.) и най-ниска стойност през 2023 г. (7904,74 т/г.). Незначителните флуктоации в броя на населението на общината обвързват количествата отпадъци предимно с модела на поведение.

Депонирането остава един от водещите методи на третиране на отпадъците за близо 30% от общото количество отпадъци или около 2 400 т./г.

Анализът на организираните системи, включително тези за разделно събиране на отпадъците показва няколко основни проблема:

- Разделно събраният отпадък е със значителен процент нерециклируема фракция (над 75%).
- Биоразградимите отпадъци съставляват над 40% от общото количество отпадъци. Макар и да постига целите по чл. 31, ал. 1, т.2 от ЗУО, остава нерешен проблема с високата степен на замърсеност на получената след предварително третиране биоразградима фракция в депо – Шишманци.
- Приоритет за общината е организирането на ефективна система за оползотворяване на отпадъци от ремонт и строителна дейност, чието количество се изчислява между 4200 и 8200 т/годишно.

Тенденциите в състоянието на сектора са обобщени по-долу:

Управление на отпадъците		
Тенденции за периода 2019-2023 г.		**Тенденциите/промените представят нееднородна картина** Количествата образувани отпадъци от бита са относително постоянни с незначителна тенденция към намаляване. Въвежданите мерки за предотвратяване на количествата образувани отпадъци при източника се комбинират с недостатъчна ефективност на системите за разделно събиране и предварително третиране на отпадъците. Депонирането остава основен метод за третиране на 30% от общото количество отпадъци. Налице е необходимост от модернизация на съществуващата инфраструктура за управление на отпадъците, както и изграждането на нови съоръжения за някои специфични потоци отпадъци – биоразградими и отпадъци от ремонт и строителство.
Перспективи за 2028 г.		**Тенденциите / промените към подобрение преобладават** Община Раковски инвестира целенасочено в системи и съоръжения за устойчиво управление на различните потоци отпадъци от бита. Предвидените инвестиции в изграждането на компостираща инсталация и площадка за третиране на отпадъци от строителство ще допринесат за въвеждането на ефективен модел за оползотворяване на двата вида отпадък и постигане на целите на общината в сектора. Разширяването на вече въведената пилотна система за компостиране на градински отпадъци от домакинствата е механизъм за прилагане на йерархията на управление на

		отпадъците с приоритет на мерките за предотвратяване на образуването.

Основни изводи от анализа по подхода «движещи сили-натиск-състояние-отговор»

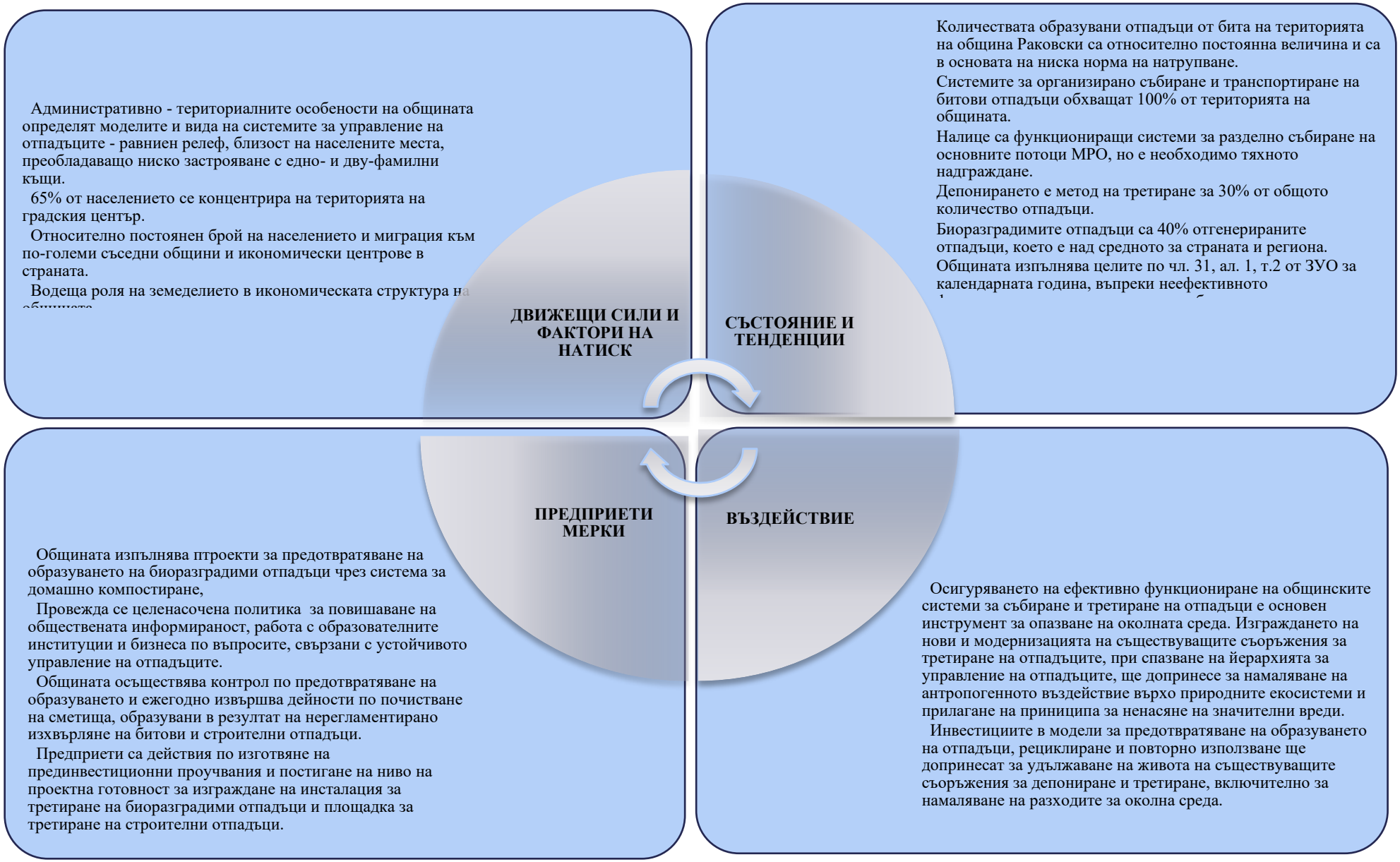

ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ

Програмата за управление на отпадъците на община Раковски за периода 2021 – 2028 г., поставя целите на общината в сектор отпадъци чрез комплекс от програми:

- Програма за предотвратяване на образуването на отпадъци с Подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци
- Програма за постигане на целите за подготовка за повторна употреба и рециклиране на битовите отпадъци
- Програма за постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителните отпадъци
- Програма за постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на масово разпространени отпадъци с Подпрограма за управление на отпадъците от опаковки
- Програма за намаляване на количествата и риска от депонираните отпадъци и други отпадъци.

Въвеждането на система за домашно компостиране, разработване и прилагане на модел за определяне на такса "Битови отпадъци", основан на принципа "замърсителят плаща", провеждане на информационни кампании за популяризиране целите и възможностите за прилагане на модела на кръговата икономика са в основата на програмата за предотвратяване на образуването на отпадъци. Разширяването на системите за разделно събиране, подобряване на механизмите за събиране и управление на информация, свързана с отпадъците, ефективен контрол върху спазване на законодателството са част от мерките за постигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци. Специфичен фокус са дейностите, свързани с управление на биоразградимите и строителните отпадъци.

Почви

Въведение

Като компонент на околната среда, почвата е незаменим, ограничен и практически невъзстановим природен ресурс, което налага опазването му от вредни въздействия и унищожаване, както и неговото устойчиво ползване.

Осмата рамкова програма за околната среда определя политиката на ЕС до 2030 г. Две от целите й пряко кореспондират с приоритети относно почвите: *Преследване на амбицията за нулево замърсяване, включително почвата, ...; Защита, опазване и възстановяване на биологичното разнообразие и увеличаване на природния капитал, по-специално по отношение на въздуха, водата, почвите и горите, прясната вода, влажните зони и морските екосистеми*.

Пътна карта за ефективно използване на ресурсите в Европа (2020 - 2050). Цели: *Спиране на нетното отнемане/ използване на земи до 2050 г.; Намаляване на почвената ерозия, увеличаване съдържанието на органични вещества и мерки за възстановяване на нарушени терени.*

Стратегия на ЕС за почвите до 2030 г.: цел *(до 2050 г.):* всички почвени екосистеми на ЕС са здрави и по-устойчиви и следователно могат да продължат да предоставят своите важни услуги; нетното усвояване на земя и замърсяването на почвата е намалено до нива, които вече не са вредни за здравето на хората или екосистемите; опазването на почвите, устойчивото им управление и възстановяването на деградирали почви е общ стандарт. Предвижда създаване на Закон за здравето на почвите, с който да се определят: условията за здрава почва; мониторинга на почвите; правила, благоприятстващи устойчивото използване и възстановяването на почвите. С принос за постигането на общностните цели са: Стратегията на ЕС за биологичното разнообразие 2030: 2.2.9. *План за действие за нулево замърсяване на въздуха, водите и почвите; 2.2.3. Опазване на почвеното плодородие, намаляване на ерозията и увеличаване на органичните вещества в почвата*; Стратегията „От фермата до трапезата“; Стратегията за пластмасите; План за действие относно кръговата икономика, Дневен ред 2030 на ООН *(цели: 2.4 Устойчиво производство на храни, 3.9 Замърсяване на почвите, 15.2 Устойчиво управление на селското стопанство и горите, 15.3 Опустиняване на земите).*

Политиката по опазване на почвите в страната е насочена към опазването на земните недра и почвите. Обществените отношения са уредени от специалния Закон за почвите, като и в ЗООС, Закона за отговорността за предотвратяване и отстраняване на екологични щети, Закона за опазване на земеделските земи и Закона за защита на растенията.

Изпълнява се **Национална програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите 2020 – 2030 г.**, с основна цел да се обезпечи опазването на почвите от ерозия, вкисляване, засоляване, уплътняване, намаляване на почвеното органично вещество, замърсяване, запечатване, свлачища и да се осигури устойчиво ползване, запазване за бъдещите поколения и, при необходимост, възстановяване на земите и функциите на почвите.

На национално ниво политиката се осъществява от МОСВ, на регионално и общинско ниво - от РИОСВ, областните и общински администрации. Функции и задължения имат и ИАОС, МЗХГ, Държавните горски предприятия, ИАГ, МРРБ, собствениците, управляващи земеделски земи и напоителни съоръжения.

Политиката за почвите на общинско ниво се осъществява чрез *общинската Програма за опазване на околната среда (2017-2021)* и е насочена към опазването на земните недра и почвите. Приоритетни аспекти на политиката са опазването, устойчивото ползване и възстановяването на земите и почвите; координация на дейностите по Програмата и мерките за тяхното изпълнение, осъществяване на превантивен, текущ и последващ контрол.

Кметът на общината има информационни, изпълнителни, управленски и контролни функции *(информира населението за състоянието на околната среда съгласно изискванията на ЗООС, разработва и контролира, заедно с другите органи, планове и програми).*

Анализът на основните движещи сили и фактори на натиск, оценката на тяхното въздействие върху компонента почви, позволява формулирането на следните изводи за тенденциите и перспективите в хоризонта на разработваната Програма за опазване на околната среда:

ЗЕМЕПОЛЗВАНЕ		
Тенденции през последните 10 - 15 години		Тенденциите / промените към подобрение преобладават Земните ресурси са изложени на интензивно използване и бързо усвояване. Отнемането на земя продължава, най-вече за сметка на земеделските площи, въпреки че процесът показва тенденция към забавяне. Раздробяването на ландшафта се е увеличило, засягайки най-вече обезлюдените или разпръснати селски райони - райони с относително по-голям потенциал за предоставяне на екосистемни услуги.
Перспективи за 2028 г.		Тенденциите / промените представят неоднородна картина През следващите десетилетия се очаква да продължи заемането на земя и произтичащата от това фрагментация на ландшафта. Селското стопанство вероятно ще се отдалечи от богатите на биоразнообразие райони, а интензивното използване на продуктивни земеделски земи вероятно ще се увеличи, което ще окаже влияние върху качеството и екосистемните услуги на земеделските райони.

СЪСТОЯНИЕ НА ПОЧВИТЕ		
Тенденции през последните 25 години		Тенденциите / промените представят неоднородна картина Промяната на почвения слой и интензивността на управление значително влияят върху състоянието на почвата и нивата на деградация и замърсяване. Въпреки намаляването на запечатването на почвата, плодородните почви продължават да се

		губят при продължаване на заемането на земята. Загубата на почвата в резултат на утаяване чрез ерозия все още е значителна. В периода 2015 – 2025 г., засегнатите площи от плоскостна водна ерозия и почвените загуби се увеличават значително. Ефектите от уплътняването на почвата и историческите и настоящите загуби на органичен въглерод в почвата стават все по-видими при климатичните промени.
Перспективи за 2028 г.		Тенденциите / промените към влошаване преобладават Не се очаква да има благоприятни промени в основните движещи сили за деградацията на почвата, така че функционалността на почвите е под още по-голям натиск. Необходимо е да се въведе мониторинг на почвите, да се разработят мерки за ранно предупреждение за превишаване на критичните прагове и за насочване на устойчивото управление на почвите.

Основни изводи от анализа по подхода «движещи сили-натиск-състояние-отговор»

Основни движещи сили и фактори на натиск и негативно влияние върху земеползването и състоянието на почвите са:

Селското стопанство – основно въздействие: интензивно земед. използване на почвите – едностранчиво торене с мин. торове, пестициди и интензивно напояване, неправилни обработки, уплътняване на почвите; ерозия; целенасочени пожари и др.;

Климатичните промени;

Битови дейности на населението: нерегламентираното изхвърляне на отпадъци;

автомобилният транспорт и инфраструктура;

добивът на подземни богатства и др.

Икономическият сектор (промишленост, търговия и туризъм) – локално въздействие - бизнес инициативи и инвестиране в извънселищно урбанизиране;

Строителството - уплътнени, техногенни /антропогенни почви

Почвите на община Раковски са в добро екологично състояние по отношение на замърсяване с тежки метали и металоиди, устойчиви органични замърсители и нефтопродукти.

4 % от ССФ - заблатени почви, с най-голям дял в кв. Секирово и Парчевич (гр. Раковски), с. Белозем и Болярино.

Засоляване - в землищата на Белозем, Чалъкови, Стряма, Момино село и Шишманци, вкислени почви разпространени в кв. Секирово, Парчевич и Ген. Николаево (гр. Раковски), с. Стряма и с. Момино село, над 30% от площта е подложена на със слаб до умерен ерозионен риск. Високорискови райони са тези на с. Болярино и с. Шишманци.

Не са отчетени тенденции за намаляване на средна запасеност с биогенни елементи в почвата;

През 2019 г. са предадени за окончателно обезвреждане съхраняваните в Раковски забранени и залежали пестициди, складът е саниран.

Общинската Програма за опазване на околната среда (2017 – 2021);

Дейности по опазване и възстановяване на почвите, въвеждане на биоземеделие, контрол и недопускане на незаконни сметища, превенция от пожари, инф. кампании, прилагане на Добри земеделски практики (ДЗП), обгрижване на пасищата и ливадите. Всички депа за битови отпадъци в землищата на общината са закрити.

Промени в почвените функции: ДЗП: напредък в съхраняването на почвеното плодородие, опазването на почвата и земед. земи от увреждане, замърсяване и други деград. процеси.

Загуба на органично вещество от водоплощна ерозия:

общината е със слаб до умерен действителен риск от водоплощна ерозия, в районите на с. Болярино и с. Шишманци – умерен до висок; ерозия по бреговете на реките.

Промени в екосистемите: деград. процеси влошават функциите на почвите, влияят върху плодородието, променя се земеползването и развитието на екосистемите.

ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ

Ползите от здравите почви са за хората, храните, природата и климата. В средносрочен план планирането и осъществяването на устойчиво ползване на почвите, осигуряващо съхраняване на техните функции, висока продуктивност, поддържане на екосистемната цялост, а където е необходимо, предотвратяване на вредното въздействие върху почвите, е безспорно важен и неотменим приоритет и на местно ниво.

Сред препоръките за политики/ мерки са:

- Предотвратяване възникване на деградационни процеси, възстановяване и съхраняване функциите на почвите:
    - Предотвратяване и ограничаване на ерозионни процеси:
        - Провеждане на основни противоерозионни практики в зависимост от степента на ерозионен риск за ограничаване на водоплощната ерозия в допустими граници. Залесяване/ захрастяване/ зачимяване на площи на изоставени земеделски земи, горски площи, голи, ерозирани и застрашени от ерозия територии извън градските територии; Усвояване на ерозирани земи за отглеждане на алтернативни култури – лекарствени, агролесовъдство; Прилагане на отговорни горскостопански практики;
        - Дрениране на заблатени и засолени почви, гипсуване и промиване
        - Оптимизиране на обработките и поливките
        - Увеличаване на органичното вещество в почвите
        - Въвеждане на прецизно земеделие и балансирано торене
        - Ротация на културите и поддържане на хидромелиоративната система
    - Възстановяване и рекултивация на нарушени терени *(изоставени бивши кариери или освободени площи от кариери, регламентирани и нерегламентирани сметища и други депа за отпадъци, свлачища, срутища и други земи с нарушен почвен профил, строителни площадки на точкови и линейни обекти)*.
    - Минимизиране процесите на уплътняване на почвите. Спиране на запечатването на почвата и увеличаване на повторната употреба на градските почви;
    - Запазване и увеличаване на органичното вещество в почвите;

- Устойчиво управление на почвите като природен ресурс и екологосъобразно земеползване: Възстановяване на природните дадености при земеделските земи: цялостната употреба на химически пестициди, както и рисковете, свързани с тях, да бъдат намалени; възстановяване на селскостопанските площи с високо разнообразие на ландшафта; разширяване на биологичното земеделие, развитие на селското стопанство към подобряване на почвеното плодородие, ефективно и ефикасно напояване;
- Значително намаляване на нетното отнемане/ използване на земи;
- Подобряване на административния капацитет, свързан с опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите;

- Информационната обезпеченост с цел устойчиво управление на почвите. Ангажиране на обществеността в процесите по управление на почвите;
- Подобряване на информираността и знанията на земеделските производители за опазване на почвите;
- Преструктуриране на земеделието и специализация за адаптация към климатичните промени (висок риск от възникване на почвено засушаване);
- Ограничаване мащабите на прилагане на химикали при зимната поддръжка на пътната инфраструктура.

БИОЛОГИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ. НАЦИОНАЛНА ЕКОЛОГИЧНА МРЕЖА

ВЪВЕДЕНИЕ

Навсякъде на планетата видовете живеят заедно и зависят един от друг като част от сложни мрежи от взаимозависими отношения, наречени екосистеми.

Здравите екосистеми почистват водата, пречистват въздуха, поддържат почвата, регулират климата, рециклират хранителните вещества и ни осигуряват храна, суровини, ресурси за лекарства и други цели. Те са в основата на цялата цивилизация и поддържат нашите икономики, не бихме могли да живеем без тези "екосистемни услуги", без нашия природен капитал. Биологичното разнообразие е основен показател за състоянието на дадена екосистема.

Усилията на ЕС за спиране на загубата на биологично разнообразие и екосистеми се основават на законодателството. Това включва: Директивите за птиците[2] и местообитанията[3]; Рамковата директива за водите и Рамковата директива за морска стратегия. Законодателството по отношение на замърсяването, инвазивните чужди видове и изменението на климата, стратегията „От фермата до трапезата“, Европейската стратегия за пластмасите и Планът за действие относно кръговата икономика допринасят и за опазването на биологичното разнообразие чрез борба с причините за загубата му.

В изпълнение на Директивите за птиците и местообитанията, с цел да се осигури дългосрочното оцеляване на най-ценните и застрашени видове и местообитания за Европа, се изгражда **НАТУРА 2000** - общоевропейска мрежа, съставена от защитени зони.

През 2020 г. бе приета **Стратегията за биологичното разнообразие 2030 на ЕС[4]** - всеобхватен, амбициозен и дългосрочен план за опазване на природата и обръщане на процеса на влошаване на състоянието на екосистемите в Европа.

Националната политика за защитата на природата е насочена към управлението, контрола и опазването на биологичното разнообразие и защитените природни територии. Тя се осъществява в съответствие с националното законодателство: Закон за опазване на околната среда, Закон за биологичното разнообразие, Закон за защитените територии, Закон за лечебните растения, Закон за генетично модифицираните организми и стратегическите документи – Национална рамка за приоритетни действие за Натура 2000 (2021 – 2027)[5], Стратегия за биологичното разнообразие в Р България 2030[6] *(проект)* и др., както и редица международни споразумения и стратегии.

---

[2] Директива 2009/147/ЕО относно опазването на дивите птици

[3] Директива 92/43/ЕИО за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна

[4] „Да осигурим полагащото се място на природата в нашия живот“ (COM(2020) 380 final)

[5] Рамка за приоритетни действия за НАТУРА 2000 в България за Многогодишната финансова рамка за периода 2021—2027 г.

[6] Стратегия за биологичното разнообразие на Република България *(проект)*

Политиката за защита на природата на общинско ниво се осъществява чрез общинската **Програма за опазване на околната среда (2017-2021).**

Кметът на община има информационни, изпълнителни, управленски и контролни функции: информира населението за състоянието на околната среда съгласно изискванията на ЗООС, разработва и контролира заедно с другите органи планове и програми; *организира и контролира чистотата, поддържането, опазването и разширяването на селищните зелени системи в населените места и край селищните територии, както и опазването на биологичното разнообразие, на ландшафта и на природното и културното наследство в тях.*

Изследването на взаимодействието Движещи сили – Натиск – Състояние – Въздействие - Отговор по отношение на биоразнообразието и екосистемите е извършено в контекста на основните елементи на политиките в областта за общината и демонстрира следните тенденции и перспективи:

ЗАЩИТЕНИ ВИДОВЕ И МЕСТООБИТАНИЯ, ОБЕКТИ ОТ НЕМ		
Тенденции през последните 10 години		Тенденциите / промените представят неоднородна картина Голяма част от защитените видове и местообитания са в неблагоприятно състояние, въпреки че през последните 10 години има някои ограничени подобрения.
Перспективи за 2028 г.		Тенденциите / промените представят неоднородна картина Основните движещи сили за загубата на биологично разнообразие не се променят благоприятно, така че без значителни консервационни усилия текущите тенденции няма да бъдат обърнати и натискът ще продължи да се увеличава. Определянето на защитени зони и територии само по себе си не е гаранция за ефективна защита на биологичното разнообразие. Установяването или пълното прилагане на консервационни мерки и планове за управление за постигане на ефективно управлявани, екологично представителни и добре свързани системи от защитени природни обекти са от решаващо значение и остават предизвикателство до 2028 г.

НАЙ-РАЗПРОСТРАНЕНИ ВИДОВЕ (ПТИЦИ И ПЕПЕРУДИ)		
Тенденции през последните 25 години		Тенденциите / промените към влошаване преобладават От 1990 г. се наблюдава продължаваща тенденция към намаляване на популациите от обикновени птици. Въпреки че за някои видове това се е забавило от 2000 г., не се наблюдава тенденция към възстановяване. Най-силно изразени спадове се наблюдават при птици в земеделска земя и пеперуди на пасища.

Перспективи за 2028 г.		Тенденциите / промените към влошаване преобладават Няма благоприятна промяна на основните фактори за намаляването на често срещаните видове. За постигането на подобрения е необходимо пълно прилагане на редица мерки, включително секторни политики.

Основни изводи от анализа по подхода «движещи сили-натиск-състояние-отговор»

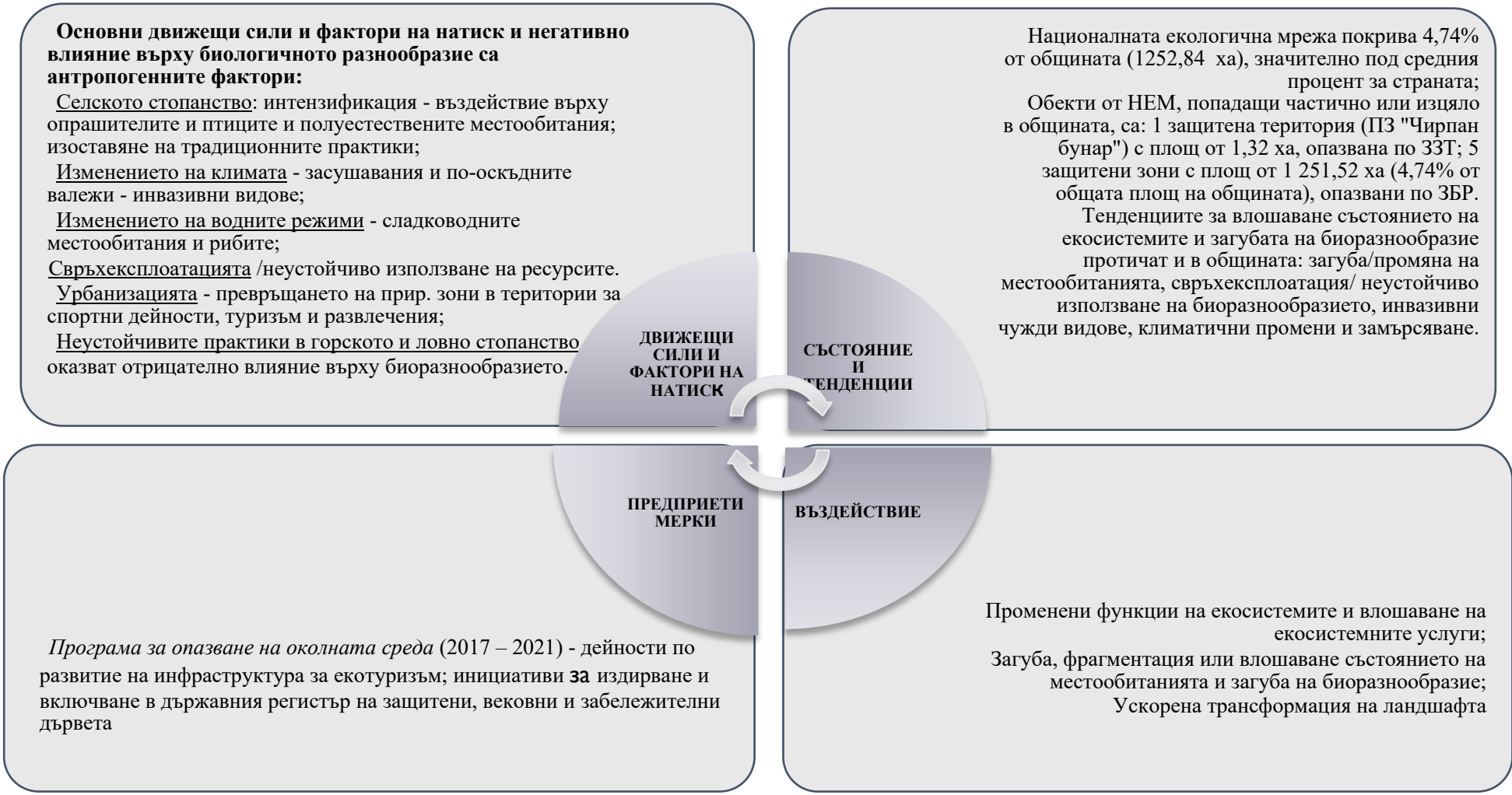

Основни движещи сили и фактори на натиск и негативно влияние върху биологичното разнообразие са антропогенните фактори:

Селското стопанство: интензификация - въздействие върху опрашителите и птиците и полуестествените местообитания; изоставяне на традиционните практики;

Изменението на климата - засушавания и по-оскъдните валежи - инвазивни видове;

Изменението на водните режими - сладководните местообитания и рибите;

Свръхексплоатацията /неустойчиво използване на ресурсите.

Урбанизацията - превръщането на прир. зони в територии за спортни дейности, туризъм и развлечения;

Неустойчивите практики в горското и ловно стопанство оказват отрицателно влияние върху биоразнообразието.

Националната екологична мрежа покрива 4,74% от общината (1252,84 ха), значително под средния процент за страната;

Обекти от НЕМ, попадащи частично или изцяло в общината, са: 1 защитена територия (ПЗ "Чирпан бунар") с площ от 1,32 ха, опазвана по ЗЗТ; 5 защитени зони с площ от 1 251,52 ха (4,74% от общата площ на общината), опазвани по ЗБР.

Тенденциите за влошаване състоянието на екосистемите и загубата на биоразнообразие протичат и в общината: загуба/промяна на местообитанията, свръхексплоатация/ неустойчиво използване на биоразнообразието, инвазивни чужди видове, климатични промени и замърсяване.

Програма за опазване на околната среда (2017 – 2021) - дейности по развитие на инфраструктура за екотуризъм; инициативи за издирване и включване в държавния регистър на защитени, вековни и забележителни дървета

Променени функции на екосистемите и влошаване на екосистемните услуги;

Загуба, фрагментация или влошаване състоянието на местообитанията и загуба на биоразнообразие;

Ускорена трансформация на ландшафта

ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ

Загубата на биологично разнообразие се е ускорила до безпрецедентно ниво в Европа и по света. Изчислено е, че сегашният темп на изчезване в световен мащаб е от 100 до 1000 пъти по-висок от естествения. В Европа около 42% от европейските бозайници са застрашени, заедно с 15% от птиците и 45% от пеперудите и влечугите.

В рамките на община Раковски попадат части от пет защитени зони от мрежата Натура 2000: ЗЗ „Трилистник“ (BG0000289), ЗЗ „Гора Шишманци“ (BG0000291), ЗЗ „Река Стряма“ (BG0000429), ЗЗ „Река Марица“ (BG0000578) и ЗЗ „Марица – Първомай“ (BG0002081). Общата площ на тези територии в границите на общината възлиза на приблизително 1251,52 ха. С оглед изискванията на директивите за местообитанията и за птиците, в Програмата следва да бъдат предвидени мерки за опазване и устойчиво управление на местообитанията и видовете, както и за съобразяване на общинските дейности с режимите, определени в заповедите за обявяване на защитените зони.

На територията на община Раковски е разположена част (1,32 ха) от природната забележителност „Чирпан бунар“. За нея следва да бъдат предвидени мерки за стопанисване, включително поддържане на естественото състояние на изворното езеро, опазване на околното биоразнообразие и осигуряване на информираност на гражданите чрез информационни и забранителни табели.

Като приоритетна тема се включва и опазването и устойчивото ползване на лечебните растения. За целта към настоящата програма е разработен специален раздел „Лечебни растения“, който е нейна неразделна част и съдържа конкретни анализи и мерки.

Сред препоръките за политики/ мерки на местно ниво са:

- Повишаване на приноса на селското стопанство за съхраняване и подобряване на биоразнообразието, намаляване употребата на пестициди и увеличаване на дела на земеделската земя, управлявана съгласно принципите на биологичното земеделие;
- Осигуряване на информираност за защитената територия и защитените зони: обозначаване на ПЗ Чирпан бунар – поставяне и поддържане на информационни и забранителни табели в съответствие със заповедта за обявяване на ЗТ;
- Контрол и превенция на неблагоприятни въздействия в ПЗ Чирпан бунар и в общински имоти в границите на ЗЗ – предотвратяване на нерегламентирани дейности (замърсяване с отпадъци, незаконна сеч, бракониерство, нерегламентирано строителство);
- Мониторинг и събиране на информация – приоритетно за ПЗ Чирпан бунар, сътрудничество с компетентни институции за набиране на актуални данни за състоянието на местообитанията и видовете на територията на общината;
- Подпомагане на дейности по опазване и възстановяване на местообитани**я** – участие на Общината в съвместни проекти с МОСВ, БАН, неправителствени организации и местни общности;
- Осъществяване на контрол за недопускане на ползване на лечебни растения по начини и със средства, водещи до увреждане или унищожаване на находищата;
- Подобряване на знанията за състоянието и разпространението на лечебните растения чрез изследване и картиране на лечебните растения на територията на общината;
- Възстановяване и опазване на биологичното равновесие и обогатяване на разнообразието на рибните ресурси в сладководните екосистеми;
- Опазването на вековни и забележителни дървета;

- Съвместно управление на екопътеки (вкл. до ПЗ Чирпан бунар) и планински туристически маршрути (Община, тур. сдружения, доброволци, тур. бизнес) - развитие и поддръжка. Разработване на екотуристически събитиен календар, приоритетност на екотуризма в маркетинговата стратегия на Общината;
- Организиране на обучения и кампании, предназначени за всички възрастови и социални категории, за повишаване осведомеността относно биологичното разнообразие и заплахите за него, за екосистемните услуги;
- Предоставяне на информация на бизнеса (селскостопански производители, собственици на туристически обекти, туроператори и др.) за практическите ползи от познаването и опазването на биоразнообразието;
- Изграждане на капацитет на заинтересованите страни за прилагане на мерки, заложени в плановете за управление на защитените зони.

Гори

Въведение

Устойчивото управление на горите означава стопанисване и използване на горите и горските територии по начин и в размер, който поддържа тяхното биологично разнообразие, производителност, капацитет за възстановяване, жизненост и потенциал да изпълняват, сега и в бъдеще, съответните екологични, икономически и социални функции на местно, национално и глобално ниво и това да не причинява вреда на други екосистеми.

През 2021 г. Европейската комисия прие Новата стратегия на ЕС за горите до 2030 г. — водеща инициатива на Европейския зелен пакт, която допринася за намаляване на емисиите на парникови газове с най-малко 55% до 2030 г. и постигане на неутралност по отношение на климата до 2050 г. Като отчита всички социални, икономически и екологични аспекти, стратегията си поставя за цел горите в ЕС да бъдат опазени, възстановени и устойчиво управлявани, гарантирайки тяхната много функционалност.

Националната стратегия за развитие на горския сектор в Р България за периода до 2030 г. определя визията и стратегическата рамка на държавната политика за управление на горите. Визията на НСРГСРБ е: "Към 2030 година българските гори, увеличавайки площта и запаса си и подобрявайки състоянието си, ще допринасят за постигането на просперираща, модерна, конкурентоспособна и неутрална по отношение на климата икономика, запазвайки богатото си биологично разнообразие".

Стратегическите цели на НСРГСРБ 2030 са: Провеждане на целенасочена политика за утвърждаване на устойчивото стопанисване на горите като основен начин за гарантиране на екологичната функция на горските хабитати, запазването и увеличаването на биологичното разнообразие и принос към смекчаване на климатичните промени; Укрепване на ролята на горите за осигуряване на икономически растеж на страната чрез прилагането на принципите на биоикономиката; Гарантиране на териториалното социално-икономическо развитие и участието на всички основни заинтересовани страни в процесите по осъществяване на горските политики.

На национално ниво политиката се осъществява от Министерство на земеделието. Функции и задължения имат и Министерство на околната среда и водите, Изпълнителна агенция по горите, МРРБ, МВР, Регионални дирекции по горите, Държавни горски/ловни стопанства, ИАОС, РИОСВ, Държавни горски предприятия, областни и общински администрации, собственици на гори и собственици и ползватели на земеделски територии, Национално ловно-рибарско сдружение – Съюз на ловците и риболовците в България (НСЛР СЛРБ) и др.

Политиката за защита на природата на общинско ниво се осъществява чрез общинската *Програма за опазване на околната среда (2017-2021).*

Кметът на община има информационни, изпълнителни, управленски и контролни функции: информира населението за състоянието на околната среда съгласно изискванията на ЗООС, разработва и контролира заедно с другите органи планове и програми; *организира и контролира чистотата, поддържането, опазването и разширяването на селищните зелени системи в населените места и край селищните територии, както и опазването на биологичното разнообразие, на ландшафта и на природното и културното наследство в тях.*

Основните рискове, свързани с опазването на горите и развитието на горския сектор в общината, са свързани с климатичните промени, натиск от антропогенни фактори, промени в земеползването, загуба и деградация на природни местообитания, фрагментация на горите, инвазивни видове, замърсяване и прекомерна експлоатация.

За община Раковски данните от анализа „Движещи сили – Натиск – Състояние – Въздействие-Отговор“, показват следните тенденции и перспективи за постигане на целите на политиката за развитие на горския сектор:

ТЕНДЕНЦИИ И ПЕРСПЕКТИВИ ГОРИ

Тенденции през последните 10 години		Тенденциите / промените към подобрение преобладават Като цяло, през анализирания период състоянието на горите и горските екосистеми в общината се подобрява. Но от друга страна, са се увеличили загубата, фрагментацията или влошаването на състоянието на местообитанията, както и загубата на биоразнообразие, засягайки най-вече необитаемите или разпръснати селски райони и крайните квартали - райони с относително по-голям потенциал за предоставяне на екосистемни услуги.
Перспективи за 2028 г.		Тенденциите / промените представят нееднородна картина Дървесината и потреблението на дървесина за гориво ще се увеличат, от което, заедно с нарастващите суши, пожари и бури, болести по растенията, както и разпространението на инвазивни чужди видове (вкл. насекоми и патогенни гъби) се очаква да намалеят услугите на горските екосистеми.

Основни изводи от анализа по подхода «движещи сили-натиск-състояние-отговор»

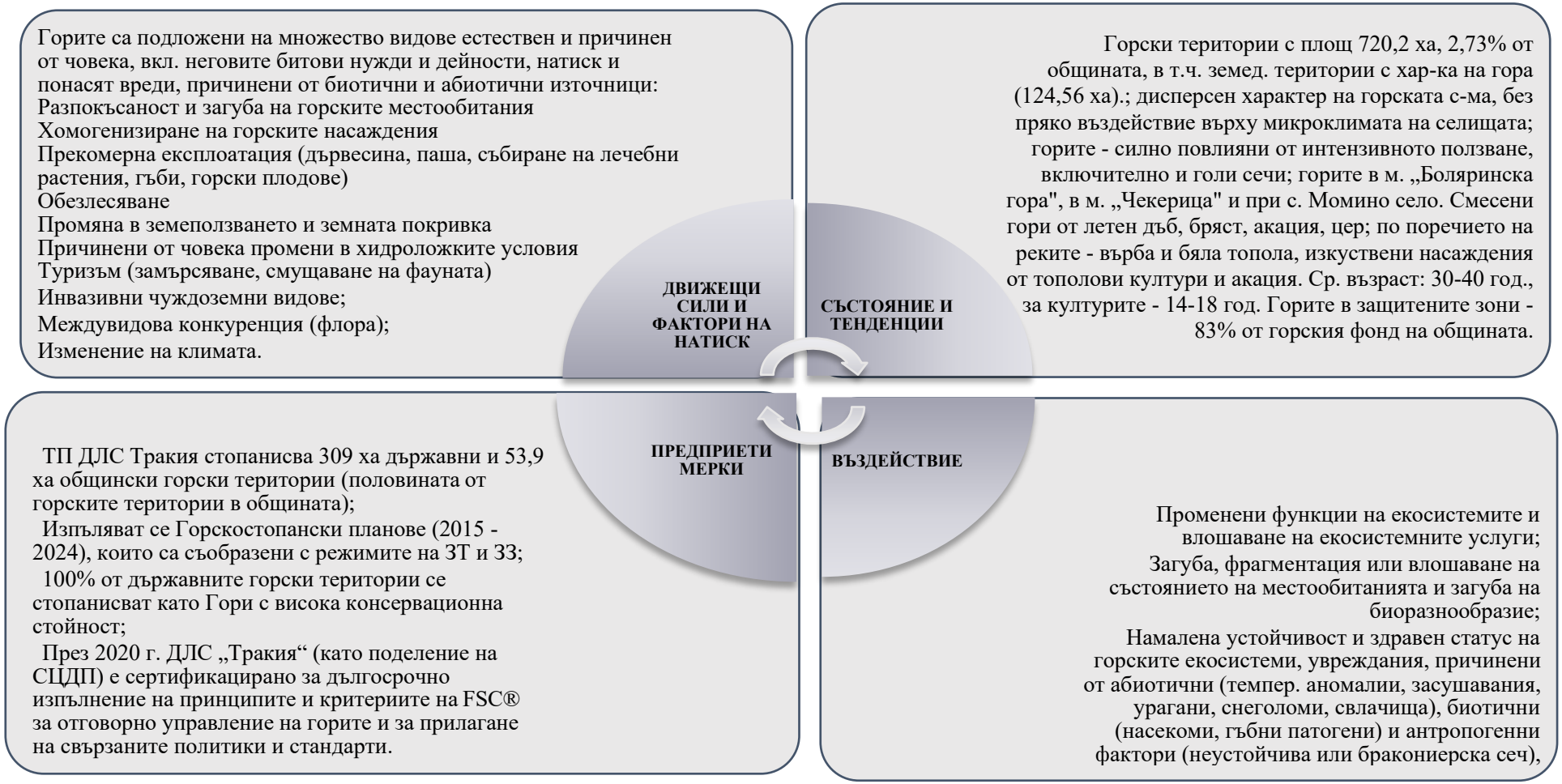

ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ

Горските екосистеми предоставят важни екосистемни услуги, като регулиране на режима на водния отток и на количеството и качеството на водните ресурси, противоерозионна и почвозащитна функция и др. Те са много важна основа за предоставяне на материални екосистемни услуги, като дървесина, лечебни растения, диворастящи плодове, гъби и дивеч. Горите предоставят и важни социални и културни услуги, включително отдих и туризъм.
Общинската политика за управление, стопанисване и опазване на горските територии, съобразена с анализите и тенденциите на общинско, регионално и европейско ново, следва да води **до съхраняване и увеличаване функцията на горите за опазване на биологичното разнообразие и намаляване на тенденциите за изменение на климата чрез увеличаване на площта, качеството и устойчивостта им:**

- Превантивна политика/действия срещу значимите заплахи за горите като фрагментация, пожари, суши, вредители и болести по растенията и други заплахи, които вероятно ще нараснат с изменението на климата;
- Увеличаване на площта, качеството и устойчивостта на горските масиви за опазване на биологичното разнообразие и намаляване на климатичните изменения;
- Прилагане на лесовъдски системи, насочени към създаване на близки до естествените, устойчиви структури на горите;
- Залесяване с местни и характерни за района дървесни видове за подпомагане на биологичното разнообразие;
- Залесяване на изоставени земеделски земи, лесопригодни голини, ерозирани и застрашени от ерозия територии, пожарища, ветровали;
- Създаване на култури за интензивно производство на дървесина и рекултивационни залесявания;
- Контрол на развитието и разпространението на неместните видове и поддържането им на нива, които не предизвикват неблагоприятни ефекти;
- Възстановяване разнообразието на дървесната и друга флора, където то е нарушено чрез създадени монокултури от топола и акация;
- Опазването на дивеча като национално богатство с цел съхраняване на генофонда и видовото разнообразие, увеличаване и устойчиво развитие на дивечовите запаси, обогатяване на фауната и устойчиво развитие на горските екосистеми;
- Контрол на събирането на лечебни растения и гъби, мониторинг и оценка на ресурсите на приоритетни видове, тестване на модели на ротация на находищата;
- Формиране на обществена ангажираност по проблемите в горите и важността на тяхното опазване;
- Изграждане на институционален и местен капацитет за успешно изпълнение на целите.

Зелена система

Въведение

Постигането на зелена и интелигентна градска среда е едно от основните послания на европейската политика по околна среда. Връщането на природата в градовете се разглежда като единствена алтернатива и стратегия за противодействие на загубата на биоразнообразие, замърсяването и климатичните промени. Едновременно с това, възстановяването на връзката на хората с природата, включително с оглед на здравето и благополучието им, е свързана с по-добрите възможности за контакт със зелени обществени пространства, което води до по-добро здраве за населението, намаляване на натиска върху системите за здравеопазване и икономически ползи.

Зелените площи за широко обществено ползване, териториите със специално предназначение и зелените площи за ограничено обществено ползване формират структурата на зелената система на община Раковски с обща площ от 210 ха. Поради характера на застрояване на общинската територия, с най-голям дял са площите с ограничено обществено ползване – предимно дворове на училища, детски градини, стопански сгради и сгради за обществено ползване – 1446 ха. Структуроопределящи са и териториите отредени за паркове и градини - 41,76 ха. и зоните за спорт, които са налични във всички съставни селища. Крайуличното озеленяване в гр. Раковски е най-нисък дял в общата зелена територия под 2%.

Населените места на общината, с изключение на самия административен център – гр. Раковски, покриват нормативните изисквания по отношение на устройството на озелененните територии. В общината е създадена необходимата нормативна и институционална среда за благоустрояване, поддържане и стопанисване на зелените зони, но при ограничените ресурси на администрацията, степента на поддържане е различна за различните видове зелени територии. В най-висока степен поддръжката с общински средства обхваща уличното озеленяване, в голяма степен се поддържат и парковите и градински площи за обществено ползване. Като недостатъчна се оценява поддръжката на спортните терени в някои от малките населени места.

Състоянието и тенденциите в развитието и управлението на зелената система на община Раковски са представени в следната таблица:

Състояние и управление на зелената система в общината		
Тенденции за периода 2019-2023 г.		**Тенденциите/промените представят нееднородна картина** Последното десетилетие се характеризира със значително увеличаване на площите, предназначени за озеленяване. Населените места извън общинския

		административен център покриват нормативните изисквания за устройство на зелените територии. Наред с това обаче ролята на крайуличното озеленяване в общите усилия по благоустрояване на територията и поддръжката на някои видове територии се оценява като незадоволителна.
Перспективи за 2028 г.		**Тенденциите / промените към подобрение преобладават** Община Раковски развива капацитет, осигурява ресурси и реализира партньорства за благоустрояване на урбанизираната територия. Налице са естествени зелени територии, които могат да бъдат интегрирани в общинската зелена система в условията на изготвена стратегия за управление на зелената система на община Раковски.

Основни изводи от анализа по подхода «движещи сили-натиск-състояние-отговор»

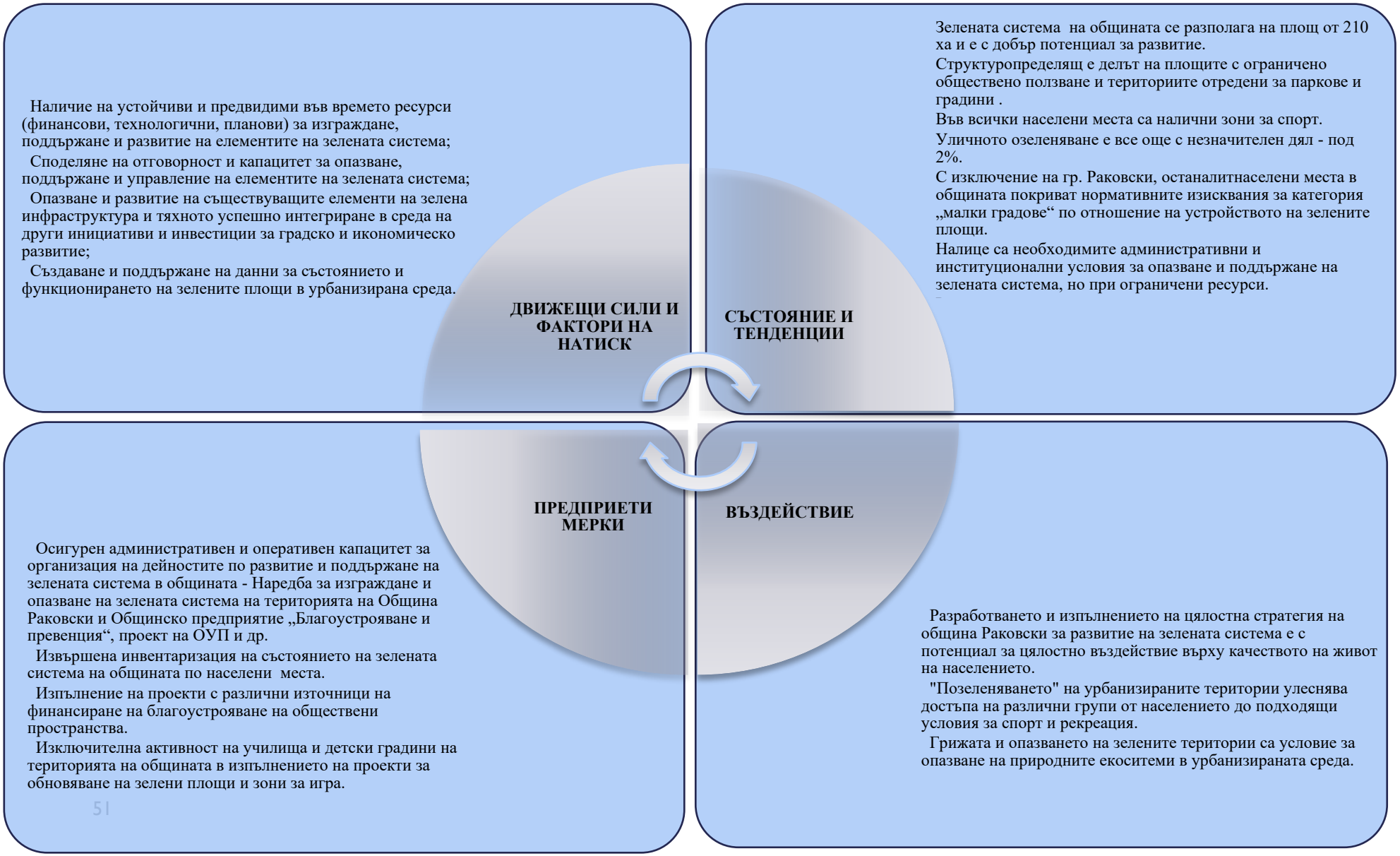

Изводи и препоръки за постигане на целите

Оценката на състоянието на зелената система на общината показва относително добро качество по отношение на присъствие на различните видове зони и тяхното участие в общата пространствена структура на населените места. Наличният потенциал на територията обаче може да бъде допълнително експлоатиран по отношение на усвояване на естествени зелени зони в урбанизирана среда, засилване на присъствието на уличното озеленяване и подобряване на обхвата на поддържаните територии. Необходимо е да се засили капацитета на общинските структури, отговорни за поддръжката на зелената система чрез въвеждане на допълнителни инструменти и добри практики за „позеленяване“ на градовете, като регистри и географски информационни системи, разработване и прилагане на програма за развитие на зелената система в Община Раковски.

Шум в околната среда

Въведение

Високото шумово натоварване се превръща в една от характеристиките на съвременния начин на живот. Научните изследвания доказват пряка връзка между нарушената акустична среда в населените места и психическото и физическото здраве на човека. Световната здравна организация определя шума като нарастваща опасност за човешкото здраве и благополучие[7].

За ограничаване на вредното въздействие на шума в околната среда се прилага Директива 2002/49/ЕО от 2.06.2002 г. за оценка и управление на шума в околната среда. Основните изисквания на Директивата са въведени в националното законодателство чрез Закон за защита от шума в околната среда (ЗЗШОС) и подзаконовата нормативна уредба към него.

Община Раковски не попада в обхвата на законовото изискване за разработване на шумова карта и не се извършва мониторинг на шума в съответствие с Наредба №54/ 13.12.2010 г. на МЗ за дейността на Национална система за мониторинг на шума в околната среда.

Анализът на състоянието и тенденциите за акустичната среда се базира на данните от годишните доклади за шумовото натоварване на територията, изготвени от РЗИ- Пловдив и РИОСВ Пловдив.

Транспортът има значим принос към шумовото натоварване на околната среда в община Раковски. По информация на РИОСВ Пловдив през периода 2019-2024г. при извършване на превантивен, текущ и последващ контрол на промишлени източници на територията на община Раковски, както и при проверки по постъпили сигнали, не са констатирани нарушения на изискванията на Закона за защита от шума в околната среда.

Ключови за община Раковски са инвестициите в градска среда, в т.ч в реконструкция на улици, инвестициите в зелената инфраструктура, подобряване на пешеходното и велосипедно придвижване, както и мерки за енергийна ефективност. Санирането на сградния фонд води до по-добра шумоизолация и защита. Важно значение за намаляване на шумовото натоварване имат и инвестициите за извеждане на транзитния трафик от населените места, обновяването на подвижния състав и закупуването на почти безшумни превозни средства.

[7] Насоки на СЗО относно шума в околната среда за Европейския регион, 2018г.

За община Раковски данните от анализа „Движещи сили – Натиск – Състояние – Въздействие- Отговор“, показват следните тенденции и перспективи за постигане на целите на политиката за ограничаване на шумовото натоварване:

Излагане на населението на шум в околната среда и въздействие върху здравето н човека		
Тенденции за периода 2019-2024 г.		**Тенденциите / промените представят неоднородна картина** Въпреки положителните тенденции в последните години, запазва се значителен процентът от жителите, които са изложени на нива на шум над граничните стойности.
Перспективи за 2028 г.		**Тенденциите / промените представят неоднородна картина** Необходимостта от интегриране на мерките за намаляване на шумовото натоварване в секторните политики, както и комплексния характер на мерки и нуждата от значително финансиране, поставят под риск постигането на здравословна среда.

Опазване на „тихите“ зони		
Тенденции за периода 2019-2024 г.		**Тенденциите / промените представят неоднородна картина** Въпреки реализираните мерки за изграждане на зелени площи и за саниране на сгради, липсват фокусирани усилия, насочени към зоните за защита от шумово натоварване.
Перспективи за 2028 г.		**Тенденциите / промените представят неоднородна картина** Въпреки, че в основните стратегически документи на общинско ниво са предвидени мерки, които благоприятстват постигането на стандартите в „тихите зони“, нуждите от инвестиции в инфраструктура поставят под риск постигането на целите.

Подробен анализ „Движещи сили – Натиск – Състояние – Въздействие - Отговор“ на управлението на шума е представен в Приложение I Анализ на средата. В следващата фигура са обобщени основните изводи:

Основни изводи от анализа по подхода «движещи сили-натиск-състояние-отговор»

Основните източници на шум са сектор транспорт, промишленост и градско развитие;

Високото шумово натоварване от автомобилния транспорт се дължи на нарастващата интензивност на трафика; недостатъчно изградена инфраструктура за извеждане на транзитен трафик от населените места; на негативните тенденции в във възрастта и техническите характеристики на автопарка, както и в проблеми с качеството на пътната инфраструктура;

Пътната настилка с ниски показатели по отношение на поглъщане на шума, липсата на бариери и активни противошумови мерки;

Акустичната обстановка се променя бавно, но забележимо в положителна посока, ако се разглежда целия период от 2010 г.

Системното нарушаване на нормите в пунктовете, разположени върху територии, подлежащи на усилена шумозащита.

Интегриране на мерките за намаляване на шумовото натоварване в секторните политики и стратегии: градско развитие; транспорт; устойчива градска мобилност; енергийнаефективност; развитие на зелената система и др.

Инвестиции в благоустрояване на градската среда, подържане на зелената система; енергийна ефективност на сградите.

Дългосрочното излагане на шум е риск за здравето, води до раздразнение, смущения в съня, увреждa сърдечносъдовата система и метаболизма, и увреждане на познавателните способности при децата. ю

Шумът оказва отрицателно въздействие и върху дивата флора и фауна.

ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ

Необходимо е община Раковски да фокусира усилията си в областите, където са идентифицирани дефицити, като транзитен трафик през населените места; недостатъчно зелени и тихи зони; амортизирана пътна инфраструктура и лошо качество на сградния фонд.

Транспортният сектор е най-значимия източник на шумово натоварване в общината и изисква фокусирани усилия. Ключово за община Раковски е извеждането на транзитния трафик от населените места, както и прилагане на принципите на устойчива градска мобилност. Мерките с очакван положителен ефект са:

- Подобряване на транспортната инфраструктура, включително на уличната мрежа, изграждаме на пешеходни и вело-алеи;
- Насърчаване на по-добре интегриран и по-чист обществен транспорт, вкл. чрез „зелени обществени поръчки“;
- Ускорено преминаване към превозни средства с ниски и нулеви емисии, вкл. изграждане на зарядни станции;
- Промяна на поведението и управление на търсенето (насърчаване на по-чисти видове транспорт);
- Създаване на зони с ниски емисии.

Ключови за община Раковски са инвестициите в градска среда. Планираните в стратегическите документи инвестиции в градска среда, вкл. разширяване и поддържане зелената система и изграждане на зелени пояси, ще допринесат за постигане на добра акустична среда.

Община Раковски полага последователни усилия насочени към прилагане на мерки за енергийна ефективност, както на обществени, така и на частни сгради. Саниране на сградния фонд води до по-добра шумоизолация и защита. Необходимо е да продължат усилията в тази посока. Изпълнението на мерките заложени в Програмата за енергийна ефективност на община Раковски ще подпомогнат постигане на по-добра шумоизолация и защита на сградния фонд.

Важен аспект на дейността е подобряване на информираността на обществото по отношение на негативните ефекти от шумовото замърсяване, както и повишаване на институционалния капацитет и създаване на умения за прилагане на политики и мерки за намаляване на шумовото натоварване и постигане на здравословна околна среда.

РАДИАЦИОННА ОБСТАНОВКА И ВЛИЯНИЕ ОТ НЕЙОНИЗИРАЩИТЕ ЛЪЧЕНИЯ

ВЪВЕДЕНИЕ

За анализ на състоянието по отношение на факторите са използвани следните основни източници: Националния доклад за състоянието и опазването на околната среда на България за 2023 г., годишните регионални доклади за състоянието на околната среда на РИОСВ Пловдив за периода 2019-2023г.; годишните доклади с включен анализ на резултатите, от мониторинг и контрол на нейонизиращите лъчения, като фактор на жизнената среда и на обектите, източници на нейонизиращи лъчения, обхванати от РЗИ – Пловдив за периода 2019 – 2023г., както и обобщените доклади за ЕМП в населените места в Р България изготвени по данни на НЦОЗА и РЗИ за 2022 г.

Йонизиращи лъчения: Радиологичният мониторинг е част от Националната система за мониторинг на околната среда. Системните наблюдения за радиационното състояние на околната среда в Р България се извършват от ИАОС. В допълнение, Националният център по радиобиология и радиационна защита (НЦРРЗ) извършва държавен здравен контрол за спазване на изискванията за защита на лицата от въздействието на йонизиращи лъчения.

Радиационната обстановка в община Раковски основно се обуславя от последствията от дейността на ликвидираните урано добивни участъци. Замърсяванията от провеждания в миналото геотехнологичен добив на уран са отстранени и обектът е категоризиран като такъв с нисък радиологичен риск със Заповед № РД-15-2688/09.09.2008 г. на Министъра на здравеопазването, но общината е включена в програмата на за радиологичен мониторинг на околната среда на ИАОС и РИОСВ Пловдив.

Съвременната радиационна защита се фокусира в идентифициране на "оптимални" решения за защита, отчитайки ползите и вредите на мерките, както и върху интегриране на предпазването от облъчването от естествени източници на йонизиращо лъчение.

Нейонизиращи лъчения: Съгласно Закона за здравето, нейонизиращите лъчения в жилища, производствени, обществени сгради и урбанизирани територии са фактори на жизнената среда и подлежат на контрол, а обектите, източници на НЙЛ са обекти с обществено предназначение, които подлежат на държавен здравен контрол. През периода на наблюдение не е констатиран здравен риск от облъчване на населението (живущо и пребиваващо в съответните райони и защитавани обекти) с електромагнитни полета, излъчвани от антените на базовите станции за мобилна комуникация на територията на община Раковски.

Основната роля на местната власт е в повишаване на осведомеността на населението по отношение на факторите на въздействие и подготовка за реакция в ситуация на радиационно замърсяване. От важно значение е и повишаване на институционалния капацитет с цел интегриране на грижата за опазване на жизнената среда от въздействието на ЙЛ и НЙЛ при вземане на градоустройствени решения.

Обобщение на тенденциите и перспективите за постигане на целите на политиката за ограничаване на риска от замърсяване с йонизиращи и нейонизиращи лъчения и постигане на безопасност на общинско ниво е представено по-долу:

Риск от излагане на населението с йонизиращи и нейонизиращи лъчения и въздействие върху здравето на човека		
Тенденции през периода 2019-2024г.		**Тенденциите / промените представят неоднородна картина** На национално ниво е разработена е и се прилага законодателна рамка и политика за ограничаване риска за населението от замърсяване с йонизиращи и нейонизиращи лъчения. Разработени са програми на областно ниво. Извършва се ефективен мониторинг и контрол.
Перспективи за 2028 г.		**Тенденциите / промените представят неоднородна картина** Политиките и мерките за ограничаване риска от замърсяване замърсяване с йонизиращи и нейонизиращи лъчения, както и осигуряване на постоянен мониторинг и контрол на средата изискват сериозни технологични, човешки и финансови ресурси. Предизвикателство и навлизането на нови технологии.

Подробен анализ „Движещи сили – Натиск – Състояние – Въздействие - Отговор“ на управлението на шума е представен в Приложение I. Анализ на средата. В следващата фигура са обобщени основните изводи

Основни изводи от анализа по подхода «движещи сили-натиск-състояние-отговор»

Радиационната обстановка в община Раковски основно се обуславя от последствията от дейността на ликвидираните уранодобивни участъци.

Отдалечеността на АЕЦ „Козлодуй" от територията на общината не предполага преки поражения върху живота.

На територия на областта не се произвеждат, преработват и съхраняват радиоактивни вещества.

Източници на нейонизираща радиация в работната и в околната среда са много разнообразни

Към 31.1.2023 г. броят на регистрираните от РЗИ – Пловдив обекти, източници на нейонизиращи лъчения е 625, от които 21 са на територията на община Раковски.

Обобщените данни за всички наблюдавани компоненти на околната среда не показват неблагоприятни тенденции в радиационната обстановка и екологичния статус на района, произтичащи от експлоатацията на атомната централа

В мониторинговите пунктове на територията на общината в с. Момино село - участък "Момино"; гр. Раковски - участък "Раковски"; с. Белозем - участък "Белозем" не са установени отклонения от типичните стойности на анализираните показатели.

Анализът на резултатите от провежданите ежегодни мониторинг и контрол на източниците на НЙЛ показва устойчиви резултати далеч под пределно допустимите нива за всички регистрирани обекти.

През периода на наблюдение не е констатиран здравен риск от облъчване на населението (живущо и пребиваващо в съответните райони и защитени обекти) о

Устойчивото прилагане на политики и законодателство, съобразени с високите международни изисквания, гарантира подържане на безопасни условия на средата и опазване на човешкото здраве.

Системен контрол на обектите, работещи и/или съхраняващи източници на йонизиращи лъчения за изпълнение

РЗИ Пловдив извършва ефективен здравен контрол на източниците на нейонизиращи лъчения, чрез провеждане, както на системен мониторинг и насочен контрол, така и с поемане на инициатива за информиране на обществото за получените резултати от измерванията и тяхното значение.

В рамките на Общински план за защита при бедствия на обшина Раковски е изготвен анализ на риска

Радиацията, прониква през всички видове тъкани, йонизира техните частици и молекули, което довежда до образуването на йонизирани атоми (йони или свободни радикали), които разрушават молекулите на организма и водят до масова смърт на клетките на тъканта.

За оценка на въздействието на радиацията върху организма на човека се използва понятието „еквивалент на погълнатата доза"

Утвърденото научно мнение е, че излагането на йонизиращо лъчение води до увреждане на здравето на хората. При нормални обстоятелства дозите на облъчване са много ниски и липсва клинично наблюдаем ефект върху тъканите, но въпреки това съществува потенциален риск за последващ ефект, по-специално раково заболяване

ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ

Ефективното прилагане на нормативните изисквания, съобразени с високите международни стандарти за безопасност, както и осигуряването на постоянен мониторинг и контрол на средата, гарантира поддържане на безопасни нива на йонизиращи и нейонизиращи лъчения в околната среда.

Анализът на политиките и постигнатите резултати на национално, областно и общинско ниво показва положителни тенденции. Областите, в които трябва да бъдат фокусирани усилията, за да се гарантира устойчивост на резултатите, и най-вече безопасна и сигурна среда за гражданите са:

- Провеждане на последователна политика за подпомагане добрата координация и комуникация между отговорните държавни институции, местната власт, бизнеса, научните среди и гражданите;
- Повишаване на осведомеността, включително информиране относно въздействието на различните видове лъчения, както и обучение за реакция още от най-ранна възраст;
- Осигуряване на публичен достъп и разпространение на информация от регулярния мониторинг и контрол.
- Повишаване на институционалния капацитет - изграждане на капацитет на експерти, вземащи решения относно разполагане на източници на лъчения в градската среда;
- Интегриране на мерките за ограничаване негативното въздействие на лъченията в политиките и проектите за градско развитие.
- Подпомагане / стимулиране разработването на специализирани програми за превенция и профилактика на рискови групи;
- Подпомагане на разработването и прилагането на фокусирани програми за модернизация на системите за мониторинг и контрол, както и за ранно оповестяване на населението.

Изменение на климата

Въведение

Националната политика на Република България в областта на климата се определя от една страна от международните ангажименти на страната, произтичащи от Рамковата конвенция на ООН по изменение на климата (РКООНИК), Протокола от Киото (ПК) и Споразумението от Париж, очертаващи общата рамка на международните усилия за справяне с предизвикателствата, породени от климатичните промени, и от друга – от задълженията, произтичащи от членството на страната в ЕС и европейското законодателство в тази област.

Преходът към климатично неутрални и ресурсо ефективни икономика и общество сред основните цели на Европейския Съюз.

От 2014 г. действа Законът за ограничаване изменението на климата, който има за цел чрез предприемането на национални мерки и въвеждането на европейски и международни механизми да гарантира намаляване на емисиите на парникови газове като основен елемент в политиката по ограничаване изменението на климата и да осигури дългосрочното планиране на мерките за адаптация към климатичните промени.

Целите в областта на климата на страната се изложени в Интегриран план в областта на енергетиката и климата на България за периода 2021 – 2030 г. Дългосрочната стратегия за смекчаване на изменението на климата до 2050 г. на Р България представя българската позиция и приоритети по отношение на нисковъглеродната икономика и постигането на климатична неутралност до 2050 г.

С цел противодействие на климатичните промени и въздействието им върху икономиката, България изготви Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие към нея.[8] Документът очертава стратегическата рамка и приоритетите по отношение на адаптацията към изменението на климата до 2030 г.

Местните власти имат важна роля, както в усилията за ограничаване на изменението на климата, така и в ограничаването на последиците от промените в климата.

Като местен орган на управление, община Раковски полага усилия, както по отношение на намаляване на емисиите ПГ, така и по отношение на подготвеност към климатичните изменения (адаптация към климатичните промени). Целите по климата са залегнали в стратегическите документи на община Раковски.

За община Раковски данните от анализа „Движещи сили – Натиск – Състояние – Въздействие- Отговор“, показват следните тенденции и песпективи за постигане на целите на политиката по ограничаване на изменението на климата и адаптация към настъпилите промени:

[8] Решение № 621 от 25.10.2019 г. на Министерския съвет

Емисии ПГ и усилия за климатична неутралност		
Тенденции до 2024 г.		**Тенденциите / промените представят неоднородна картина** Община Раковски няма изградена система за периодична оценка на емисиите ПГ, генерирани на територията на общината от различни източници. Тенденцията е за намаляване на ПГ от промишлени източници, увеличават се емисиите ПГ в сектор транспорт и селско стопанство.
Перспективи за 2028 г.		**Тенденциите / промените представят неоднородна картина** Приетите стратегически документи и натрупаният опит са предпоставка за постигане на целите. Необходими са фокусирани усилия за намаляване на ПГ в селското стопанство, транспорта, както и за насърчаване на нисковъглеродна икономика.
Енергийна ефективност		
Тенденции за периода 2019-2024 г.		**Тенденциите / промените представят неоднородна картина** В резултата на реализирани енергоспестяващи мерки емисиите ПГ са намалени с 965,21 тона на година и се реализира икономия на разходите за отопление и охлаждане на сградите в размер на 673268 лв./г.
Перспективи за 2028 г.		**Тенденциите / промените към подобрение преобладават** Приетите стратегически документи, подготвените и стартирали проекти, и осигуреното финансиране за въвеждане на мерки за ЕЕ в обществени и частни сгради дават добра преспектива за постигане на целите. Необходими са фокусирани усилия за постигане на енергийна ефективност в транспорта, индустрията.
Възобновяеми енергийни източници		
Тенденции за периода 2019-2024 г.		**Тенденциите / промените представят неоднородна картина** На територията в експлоатация са 45 обекта за производство на електрическа енергия от ВИ
Перспективи за 2028 г.		**Тенденциите / промените към подобрение преобладават** Приетите стратегически документи подготвените и стартирали проекти дават добра перспектива за постигане на целите.
Стратегии за намаляване на рисковете за обществото от изменението на климата.		
Тенденции за периода 2019-2024 г.		**Тенденциите / промените представят неоднородна картина** Регистрира се увеличаване на честотата и силата на т.*н.* екстремни климатични явления. Явленията с най-висок риск са наводнения; пожари; бури/ градушки/ дълготрайни засушавани др. Важността на темата за адаптиране към изменението на климата е разпозната и се прилагат мерки за поддържане на публичната инфраструктура.

Перспективи за 2028 г.		**Тенденциите / промените представят нееднородна картина** Разработени са и се изпълняват стратегически документи насочени към намаляване на уязвимостта на инфраструктурата, икономиката и обществото. Изпълняват се мерки на общинско ниво, за повишаване на устойчивостта към климатичните промени.

Подробен анализ „Движещи сили – Натиск – Състояние – Въздействие - Отговор“ в сферата на климата е представен в Приложение I Анализ на средата. В следващата фигура са обобщени основните изводи:

Основни изводи от анализа по подхода «движещи сили-натиск-състояние-отговор»

ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ

Постигането на целите, свързани с ограничаване изменението на климата и с постигане на устойчивост към настъпилите и бъдещи климатични изменения, изисква прилагане на комплексен подход. Анализът показва, че община Раковски интегрира целите по климата в секторните политики, с акцент устройство на територията, строителство, жилищна политика, транспорт, енергийна ефективност, управление на отпадъците, управление на зелената система, защитени територии, почви, гори и др.

Основното предизвикателство пред общината е в изграждане на капацитет за реализиране на политики по климата и осигуряване на устойчиво финансиране, особено за инфраструктурните инвестиционни проекти.

Постигането на амбициозните цели по климата изисква добра координация и включване на всички заинтересовани страни. Усилията трябва да бъдат насочени към преодоляване на дефицити като:

- Подобряване на осведомеността на обществото, както и разбиране за специфичните въздействия на климатичните промени и потребностите от действия по адаптация;
- Подобряване на нивото на осведоменост сред лица, отговорни за вземането на решения.
- Преодоляване на изоставането в технологичната модернизация на индустрията и ниското ниво на използване на иновации, което затруднява прехода към нисковъглеродна икономика.
- Фокусирани кампании / усилия за повишаване на знанията и компетенциите относно адаптиране към КИ, разработване и прилагане на устойчиви природосъобразни решения за намаляване на риска от природни бедствия.
- Подобряване на знанията и опита в прилагането на иновативни дигитални технологии и услуги в областта на климата, в подкрепа вземането на решения

Опасни химични вещества и смеси и управление на риска от големи аварии с опасни вещества

Въведение

Управлението на химичните вещества и смеси е свързано с намаляване на риска за здравето на хората и околната среда и предотвратяване на последствията при големи промишлени аварии на обекти с опасни химични вещества и смеси.

Промишлената авария е внезапна технологична повреда на машини, съоръжения и агрегати или извършване на дейности с рискови вещества и материали в производството, съхраняването, натоварването, транспорта или продажбата, когато това води до опасност за живота или здравето на хора, животни, имущество или околна среда. Основни причини за възникване на авариите са неспазване на технологичните изисквания за експлоатация на машини и съоръжения, както и условията за безопасност на труда.

Националната политика по предотвратяване и ограничаване на промишленото замърсяване се базира на ЗООС, Глава седма, Раздел I „Контрол на опасностите от големи аварии“. В Чл. 103 се дефинират задълженията на всеки оператор на ново или на съществуващо предприятие и/или съоръжение, в което са налични опасни вещества от приложение № 3 на ЗООС с цел предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и ограничаване на последствията от тях за живота и здравето на хората и за околната среда.

Компетентен орган за прилагането на законодателството е Министерството на околната среда и водите съвместно с представители на Министерството на вътрешните работи, както и такива от общинската администрации на чиято територия е разположено предприятието и/или съоръжението

Операторът на предприятие с висок рисков потенциал е длъжен да предприема необходимите мерки за предотвратяване на големи аварии и за ограничаване на последствията от тях за човешкото здраве и околната среда, вкл. чрез разработване и прилагане на политика за предотвратяване на големи аварии (ППГА).

От съществено значение за целите на управлението на риска са превенцията, готовността и адекватното реагиране. Основната роля на местната власт е да информира населението за наличието на предприятия и съоръжения, на чиято територия се използват и/или съхраняват опасни вещества в размери, които могат да предизвикат крупна промишлена авария, както и да подпомага обучението на институции, работници в предприятията, и на населението за реакция в ситуация на промишлена авария и химично замърсяване.

Обобщение на тенденциите и перспективите за постигане на целите на политиката за ограничаване на риска от големи промишлени аварии и химични замърсявания на общинско ниво е представено по-долу:

Риск от големи промишлени аварии и замърсяване с опасни вещества		
Тенденции през периода 2019-2024г.		**Тенденциите / промените представят неоднородна картина** На национално ниво е разработена е и се прилага законодателна рамка и политика по предотвратяване и ограничаване на промишленото замърсяване. Предприятията с висок рисков потенциал на територията на обшина Раковски са въвели ефективна система за управление на мерките за безопасност, вкл. ДБ, ДППГА и АП; Извършва се ежегоден мониторинг и контрол от РИОСВ Пловдив.
Перспективи за 2028 г.		**Тенденциите / промените представят неоднородна картина** Политиките и мерките по предотвратяване и ограничаване на промишленото замърсяване изискват сериозни технологични, човешки и финансови ресурси. Предизвикателство и навлизането на нови технологии.

Подробен анализ „Движещи сили – Натиск – Състояние – Въздействие - Отговор“ на управлението на шума е представен в Приложение I. Анализ на средата. В следващата фигура са обобщени основните изводи:

Основни изводи от анализа по подхода «движещи сили-натиск-състояние-отговор»

На територията на община Раковски са разположени две предприятие с висок рисков потенциал „Инса газ“ ООД с. и „Инса ойл“ ООД

На територията на РИОСВ – Пловдив към настоящия момент има 11 дружества, класифицирани като „Предприятие с висок рисков потенциал” (ПСВРП) и 6 предприятия, които са класифицирани като „Предприятия с нисък рисков потенциал” (ПСНРП).

Операторите са въвели ефективна система за управление на мерките за безопасност.

Постигнато е превантивно ограничаване на възможностите за възникване на аварии при работа с опасни химични вещества и предотвратяване на големи аварии.

Извършва се оценка на рисковете, свързани с предприятието – процес на управление на опасностите и техните последствия, идентификация на опасностите и възможните последствия.

На етап устройствено планиране не се предвижда изграждане на нови предприятия и/или съоръжения с нисък или висок рисков потенциал на територията на

Устойчивото прилагане на политики и законодателство, съобразени с високите международни изисквания, гарантира подържане на безопасни условия на средата и опазване на човешкото здраве.

Системен контрол на обектите с висок рисков потенциал.

Общински план за защита при бедствия, вкл.анализ на риска, който определя опасностите свързани с разлив на опасни вещества и пожар с опасни вещества.

С проекта на ОУП на община Раковски, е предвидена зона за безопасни отстояния от/до предприятнията с висок рисков потенциал.

Големите аварии могат да имат сериозни негативни въздействия върху живота, здравето и благосъстоянието на населението не само в областта, но и с трансгранични последствия.

Големите промишлени аварии имат негативно въздействие върху екосистемите.

Авариите в опасни химични вещества са с високи социални и икономически последици, както и сериозни последици за околната среда.

Изводи и препоръки за постигане на целите

Ефективното прилагане на нормативните изисквания, както и осигуряването на постоянен мониторинг и контрол намаляват риска от големи промишлени аварии.

На базата на извършения анализ са идентифицирани областите, в които трябва да бъдат фокусирани усилията, за да се гарантира устойчивост на резултатите, и най-вече безопасна и сигурна среда за гражданите:

- Провеждане на последователна политика за добрата координация и комуникация между отговорните държавни институции, местната власт, бизнеса, научните среди и гражданите;
- Обединяване на ресурсите на общинска администрация, индустриалните предприятия, и компетентните държавни структури за организиране и провеждане на фокусирана кампания за повишаване на обществената информираност и подготвеност за реагиране при големи промишлени аварии;
- Повишаване на институционалния капацитет за планиране, прогнозиране на и реагиране при големи промишлени аварии;
- Планиране на комплекс от мерки за намаляване на риска от възникване на аварии, както и за намаляване на неблагоприятните последици от големи промишлени аварии.
- Осигуряване на средства и ресурси, с които да се ликвидират последиците от възникналите бедствия в района на Община Раковски.
- Осигуряване на публичен достъп и разпространение на информация от регулярния мониторинг и контрол.
- Интегриране на мерките за ограничаване негативното въздействие от големи промишлени аварии в политиките и проектите за градско развитие, вкл. периодична актуализация на външни аварийни планове на предприятията и/или съоръженията с висок рисков потенциал, разположени на територията на общината.
- Фокусирана кампания за повишаване на обществената информираност и подготвеност за реагиране при големи промишлени аварии.
- Подпомагане на разработването и прилагането на фокусирани програми за модернизация на системите за мониторинг и контрол, както и за ранно оповестяване на населението.

ИНСТИТУЦИОНАЛНА И НОРМАТИВНА РАМКА ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ПОЛИТИКИТЕ ПО ОКОЛНА СРЕДА НА ОБЩИНСКО И НАЦИОНАЛНО НИВО

Съгласно Закона за опазване на околната среда (ЗООС) държавната политика по опазване на околната среда се осъществява от Министъра на околната среда и водите. Тя се интегрира в секторните политики - транспорт, енергетика, строителство, селско стопанство, туризъм, промишленост, образование и други, и се осъществява от компетентните органи на изпълнителната власт.

Компетентни да предприемат предвидените в закона действия и дейности на територията на една община са директорът на РИОСВ или кметът на общината, а на територията на една област - областният управител или директорът на РИОСВ. Кметът на общината има съществени отговорности, свързани с прилагане на местно ниво на политиките по околна среда.

Общинският съвет, като орган на местното самоуправление определя политиката за развитие на общината, както и въпроси от местно значение, които законът е предоставил в негова компетентност. Сред тях е опазването на околната среда и рационалното използване на природните ресурси. В изпълнение на своите функции Общинският съвет приема правилници, наредби, инструкции, решения, декларации и обръщения.

Политиките по опазване на околната среда и изменението на климата имат широк обхват и все по-приоритетно значение както на европейско, така и на национално и местно ниво.

На европейско ниво действат множество регламенти и директиви по сектори и компоненти на околната среда. В контекста на Европейската Зелена Сделка и съпътстващите я действащи стратегически документи зеленият преход има всеобхватно и приоритетно значение за икономическото развитие и модернизацията на Европейския съюз за поколения напред.

На национално ниво законодателството по опазване на околната среда може да бъде определено като два вида - хоризонтално и специално по компонентите и факторите на околната среда. Хоризонтален характер има **Законът за опазване на околната среда (ЗООС)** и подзаконовата нормативна уредба към него. Специалното законодателство в областта на опазването на околната среда обхваща компонентите: води, въздух, природа, почви, климат, отпадъци и превантивна дейност. Стратегическите, планови и програмни национални документи, свързани с опазването на околната среда набелязват приоритетите, целите и сроковете за постигането им.

На общинско ниво действат наредби и правилници, приети от общинския съвет в съответствие с правомощията, произтичащи от Закона за местното самоуправление и местната администрация.

В община Раковски са разработени, приети и се прилагат следните наредби, които са свързани с опазването на околната среда:

- Наредба № 1 за поддържане и опазване на обществения ред, чистотата и общественото имущество, за организацията и безопасността на движението на територията на община Раковски, Пловдивска област

- Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услугите на територията на община Раковски
- Наредба за управление на отпадъците на територията на община Раковски
- Наредба за изграждане и опазване на зелената система на територията на община Раковски
- Наредба за управление на горските територии, собственост на община Раковски
- Наредба за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на община Раковски

Община Раковски е разработила и приела стратегически документи, програми и планове, с които настоящата Програма за опазване на околната среда кореспондира:

- Общ устройствен план на община Раковски;
- Общинска програма за енергийна ефективност 2020-2024г.;
- Програма за управление на отпадъците на община Раковски 2021-2028г.;
- План за интегрирано развитие на общината (ПИРО) 2021-2027г.;
- Интегрирана териториална стратегия за развитие на Южен централен регион за планиране от ниво 2 за периода 2021 – 2027 г. (ИТСРЮЦР).

Изводи и препоръки:

Както на европейско, така и на национално и местно ниво е разработена и се прилага секторната законодателна рамка, в която са заложени регулациите, компетенциите на институциите, отговорностите, изискванията и механизмите за провеждане на политиката по опазване на околната среда, в съответствие с принципите на пропорционалност и субсидиарност. Широк набор от стратегически, програмни и планови документи залагат стъпките, които е необходимо да бъдат предприети за постигане на целите в дългосрочен, средносрочен и краткосрочен хоризонт.

В община Раковски действат приетите в сферата наредби, правилници, решения и стратегии, програми и планове, които са съобразени с европейските и национални приоритети. При промяна на документите на по-високо йерархическо ниво, е необходимо община Раковски да предприеме необходимите действия за допълване и/или изменението им.

АДМИНИСТРАТИВНИ И ИКОНОМИЧЕСКИ ИНСТРУМЕНТИ ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ПОЛИТИКИТЕ

Управлението на околната среда се базира на основополагащите принципи – на пропорционалността, на субсидиарността, на превенцията, на предпазването, на отстраняване на замърсяването при източника, принципът „замърсителят плаща“ и др. - които определят административните и икономически инструменти за осъществяване на политиките както на национално, така и на местно ниво. Тези принципи ръководят и организацията на дейностите и мерките по опазване на околната среда в община Раковски.

Община Раковски разполага с необходимия капацитет и управленска структура за обезпечаване дейността и функциите на местната власт. Кметът на община Раковски като орган на изпълнителната власт, пряко избран от гражданите на общината, изпълнява своите функции и отговорности в съответствие със Закона за местното самоуправление и местната администрация, Закона за опазване на околната среда и специалното екологично законодателство.

Местните политики се определят от общинския съвет. Неговата работа се ръководи от „Правилника за организацията и дейността на общински съвет – Раковски, неговите комисии и взаимодействието му с общинската администрация“, приет с Решение № 171 на Общински съвет Раковски, взето с Протокол № 12/27.09.2024 г. Общинският съвет на община Раковски се състои от 21 общински съветници. В него е създадена и действа постоянна комисия по „Териториално и селищно устройство, околна среда, пътна и селищна мрежа и благоустройство”.

Дейността на общинския съвет и на кмета на общината се подпомага от общинска администрация. Съгласно Устройствения правилник на община Раковски, утвърден със Заповед № ДЗ –149/ 12.07.2023г. година на Кмета на Общината и влязъл в сила от 01.07.2023 година, в общинската администрация на община Раковски дейностите по опазване на околната среда са в ресора на Заместник-кмета по Стопанските дейности, строителство, екология, общинска собственост, Култура и спорт, Социални дейности. На него е е подчинена дирекция „Местно развитие и политики“, в която са обособени отдел „Общинска собственост и стопанска дейност“ с 5 служители и отдел „ТСУ“ с 3 служители. Пряко ангажирани с въпросите, свързани с опазването на околната среда, са Заместник-кмета на общината и един главен експерт еколог. Що се отнася до благоустрояването и изграждането на екологична инфраструктура, ангажирани са и експертите в отдел „ТСУ“.

По въпросите за опазване на околната среда община Раковски сътрудничи с регионалните органи на централни ведомства. Тя взаимодейства също така и с други общини. Във връзка с чл. 24 от Закона за управление на отпадъците Община Раковски участва в Регионално сдружение за управление на отпадъците – „Пловдив“ съвместно с общините Брезово, Кричим, Марица, Пловдив, Перущица, Родопи, Стамболийски и Съединение.

Община Раковски съблюдава принципите за прозрачност, откритост и осведоменост на обществеността, като предоставя информация на гражданите по всички политики, теми, дейности и проекти, реализирани от общината, както и относно административните и други услуги, които предоставя на бизнеса и гражданите. Стреми се да ангажира обществеността в обсъждането и решаването на всички значими въпроси от местно значение. На електронната страница на Община Раковски се публикувани административните услуги,

свързани с околна среда: http://www.rakovski.bg/. Община Раковски е част от Единния модел за заявяване, заплащане и предоставяне на електронни административни услуги на Министерство на електронното управление.

Дейностите по събиране и транспортиране на битови отпадъци се изпълняват от РТК ООД (разрешително за дейност с отпадъци 12-РД-924-12/02.12.2024г.), въз основа на сключен договор и след проведена обществена поръчка. Контролът по дейността се извършва от еколог и заместник кмет.

ВиК мрежите и пречиствателните станции за пречистване на отпадъчните води се експлоатират и поддържат от ВиК Пловдив.

Озеленяването и поддържането на зелената система на територията на община Раковски се извършват от ОП „Благоустрояване и превенция“.

Изводи и препоръки:

Община Раковски разполага с необходимия капацитет и управленска структура за обезпечаване дейността и функциите на местната власт. Организирани са комуналните дейности за обезпечаване на услугите, свързани с опазването на околната среда. Провежда се политика на откритост, прозрачност, взаимодействие и сътрудничество както с компетентните институции на национално и регионално ниво, така и с гражданите, бизнеса, неправителствения сектор и медиите.

За повишаване на административния капацитет на администрацията на общината, препоръчително е да се осигуряват регулярни обучения по екологични теми на служителите – както на тези, които имат преки отговорности, свързани с опазването на околната среда, така и на тези от останалите звена в администрацията.

Анализ на разходите за околна среда

Разходите за околна среда в общинския бюджет са относително постоянна величина на годишна база с дял около 15% от общите разходи за местни дейности.

Източник: Бюджет на община Раковски

Структурата на разходите показва доминираща роля на разходите за чистота с 80 и повече процента участие в общия размер на разходите по околна среда.

Разходите за озеленяване представляват 14,5% от общите разходи по околна среда, като проявяват известна тенденция на покачване през последните две години, вероятно в резултат и на реализацията на поредица от проекти с европейско и национално финансиране.

РАЗХОДИ ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНА СРЕДА

ВИД РАЗХОД	**2019 г.**	**2020 г.**	**2021 г.**	**2022 г.**	**2023 г.**
Общо разходи за местни дейности	13 136 239,00	9 616 642,00	11 194 211,00	13 115 947,00	22 609 268,00
Разходи за озеленяване - 622	222 772,00	202 615,00	242 039,00	319 379,00	489 463,00
Разходи за чистота - 623	1 391 757,00	1 308 709,00	1 385 339,00	1 801 703,00	2 299 316,00
Пречистване на отпадъчни води в населените места - 626	1 671,00	1 890,00	13 668,00	151 303,00	17 552,00
Други дейности по опазване на околната среда - 629	4 595,00	25 580,00	35 512,00	35 894,00	52 946,00
Общо разходи за околна среда	**1 620 795,00**	**1 538 794,00**	**1 676 558,00**	**2 308 279,00**	**2 859 277,00**
Дял от разходите за местни дейности	12,34%	16,00%	14,98%	17,60%	12,65%

Източник: Бюджет на община Раковски

Впечатление прави ниският дял на разходите за пречистване на отпадъчните води на населените места в разходната част на бюджетната рамка през последните 5 години – обстоятелство, което с голяма вероятност може да се обвърже с интензитета на европейско финансиране или наличие на финансиране от централния бюджет в сектора.

По отношение на структурата, разходите по околна среда на община Раковски следват тенденциите на национално ниво. Данните на НСИ за разходите за опазване и възстановяване на околната среда по направления за 2022 г. например отчитат 58,6% на разходите за управление на отпадъци спрямо общите по всички направления на околната среда за страната[9]. Трябва да се отбележи обаче, че дял от 85% на разходите за дейности по чистота е показателен за небалансирани инвестиции в опазването и възстановяването на компоненти на околната среда, за които се отчита влошени екологични показатели – води, зелена система и др.

От друга страна, следва да се отбележи, че като инструмент за управление, общинският бюджет не винаги отразява обективната ситуация по отношение на приноса на отделните инвестиции, изпълнявани от общината за опазването и развитието на околната среда. Различни инфраструктурни проекти за подобряване на пътна и сградна инфраструктура напр. имат потенциал и оказват влияние върху опазването и възстановяването на различни аспекти на околната среда. Поради мулти секторния характер на подобни инвестиции, подходящо би било остойностяването и отчитането на тяхното въздействие да бъде обособено като специфична част от годишните доклади по изпълнението на настоящата програма.

[9] Разходи за опазване и възстановяване на околната среда, НСИ, https://www.nsi.bg/

АНАЛИЗ НА СИЛНИТЕ И СЛАБИТЕ СТРАНИ, ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И ЗАПЛАХИТЕ (SWOT)

При изготвянето на SWOT анализа е използвана информацията от подробните анализи (Приложение 1) за съществуващото състояние и тенденциите по компоненти на околната среда и фактори на въздействие; институционалната и нормативна рамка за осъществяване на политиките по околна среда; управленската структура и административен капацитет на община Раковски; както и състоянието и тенденциите в природо-географските и социално-икономическите характеристики на общината.

Изведените основни изводи и идентифицирани аспекти на силните и слабите страни на общината, както и на възможностите и заплахите от страна на външните за общината фактори, са систематизирани и обобщени в матрица (Фигура 11). Между четирите квадранта съществуват определени зависимости. Връзката между силните страни и възможностите дава представа за лостовете на развитие. Връзката между слабите страни и заплахите формира основните проблеми на развитие. Връзката между силните страни и заплахите определя рисковете на развитие, а връзката между слабите страни и възможностите извежда ограниченията на развитие.

Обхватът на анализа на силните и слабите страни включва:

- Местни политики по ОС;
- Местна нормативна база;
- Институционална рамка;
- Капацитет за управление;
- Финансиране на политики по ОС.

Анализът на възможностите и заплахите оценява следните аспекти на външната среда:

- Социално- икономическо развитие на общината, региона, страната;
- Институционална среда и политическа стабилност;
- Промени в нормативната уредба, касаеща ОС;
- Европейско / национално финансиране на политиките по ОС;
- Глобални предизвикателства.

Таблица 7.: Анализ на основни характеристики на управлението на компонентите и факторите на околната среда на община Раковски, представени като силни и слаби страни, възможности и заплахи.

Силни страни	❖ По-балансирана демографска картина спрямо общите негативни тенденции в страната; ❖ Добър административен капацитет на община Раковски и служители с висока професионална квалификация; ❖ Общината провежда последователна политики за създаване и актуализиране на рамка от нормативи, планове и стратегии за опазване и възстановяване на околната среда; ❖ Осигурени възможности за участие на обществеността в процеса на вземане на решения по изготвяне на планове, програми и инвестиционни предложения, свързани с управлението на околната среда; ❖ Изградено добро партньорство с институциите по отношение опазването на околната среда; ❖ Осигуряване на допълнително (европейско) финансиране за ООС чрез проекти (за благоустрояване на средата, озеленяване, ремонт на улици / пътища; енергийна ефективност; и др.); ❖ С разработеният ОУП развитието на общината в средносрочен план се поставя на устойчива градоустройствена основа; ❖ Относително нисък интензитет на урбанизация и наличие на значителни зелени площи ❖ КАВ на територията на община Раковски е добро; ❖ Положителни тенденции по отношение предотвратяване и ограничаване на замърсителите на атмосферния въздух; ❖ Целите за намаляване на замърсяването на въздуха са интегрирани в политики, насочени към благоустрояване на градската среда и енергийна ефективност; ❖ Общината постига целите по устойчиво управление на отпадъците; ❖ Изграден капацитет за изпълнение на проекти за устойчиво управление на отпадъците, които ангажират домакинствата и широката общественост; ❖ Добро състояние, обхват и качество на услугите по събиране и транспортиране на битови отпадъци за общинската територия; ❖ Натрупан опит в изпълнение на мерки за адаптиране към климатичните промени и подготвеност за климатичните рискове / бедствия; ❖ Системни усилия насочени към подобряване на енергийната ефективност, както на обществени, така и на частни сгради; ❖ Информираност на обществеността за ползите от мерки за енергийна ефективност, за опасност за човешкото здраве от емисии при изгаряне на твърди горива и отпадъци и др.; ❖ Интегриране на политиките и мерките за предотвратяване и намаляване на шумовото замърсяване в стратегически документи на общинско ниво за устойчива градска мобилност; енергийна ефективност; зелена инфраструктура; ❖ Изпълнение на политика / мерки за предотвратяване/ намаляване на риска от големи големи промишлени аварии (ОУП - поддържане на безопасни разстояния); ❖ Наличието на защитени зони Натура 2000, богато биоразнообразие въпреки ограничената горска площ, ясен план за управление на горите и присъствието на редки и защитени видове; ❖ Разнообразие от плодородни почвени типове (алувиално-ливадни, ливадно-канелени, канелено-подзолисти и др.), създаващи отлични условия за развитие на разнообразно земеделие, както и тенденция към намаляване на замърсяването на почвите през последните години; ❖ Тенденция към подобрение в управлението на почвите през последните години благодарение на повишената осведоменост и прилагането на по-добри земеделски практики

Слабости

- Липса на единна общинска система за събиране и управление на данни по отделните компоненти на околната среда;
- Недостиг на специалисти в структурните звена на общинска администрация, вкл. на служители, ангажирани с дейността по управление на околната среда и контролната дейност;
- Необходимост от надграждане на капацитета за интегрирано планиране и устройство на територията;
- Липса на оценка на ефекта от общински програми / мерки за ООС;
- Пропуски в нивото на осведоменост сред лица, отговорни за вземането на решения;
- Ограничени възможности за поддръжка и реинвестиции във вече изградена екологична инфраструктура;
- Недостатъчен контрол и мониторинг на КАВ. Липса на данни за оценка на КАВ. Системни оплаквания на граждани от КАВ (прах, миризми и др.);
- Пропуски в поддръжката на градската инфраструктура водещи до замърсяване на ОС, вкл. незадоволително състояние на пътната и улична мрежа; ненавременно почистване след опесъчаването на улиците през зимата; нередовно измиване на пътната настилка по време на лятно-есенното засушаване;
- Неизградени обходни маршрути за транзитния трафик, стар и замърсяващ втомобилен парк (общински и частен) – фактори водещи до шумово натоварване и замърсяване на КАВ;
- Покритието на газопреносната мрежа е ограничено; голяма част от домакинствата се отопляват с дърва за огрев;
- Липса на цялостна национална стратегия за модернизация на ВиК инфраструктура за агломерации между 10 000 и 2 000 е.ж. и агломерации под 2 000 е.ж.;
- Недостатъчно ефективно функциониращa инфраструктура за третиране на отпадъците на регионално ниво;
- Недостатъчен опит в прилагането на модели за оползотворяване на строителни отпадъци на общинско ниво;
- Ниска степен на ефективност на системите за разделно събиране и предварително третиране на битови отпадъци;
- Липсата на единна база данни в подкрепа на устойчивото управление на отпадъците;
- Превишаване на нормите за шум в населените места;
- Интензивното земеделско използване на почвите (79,79% от територията на общината са земеделски земи) без прилагане на устойчиви практики води до постепенно намаляване на тяхното плодородие и функционалност;
- Много малката площ на горите (само 2,73% от територията), фрагментацията на местообитанията, липсата на цялостни проучвания на биоразнообразието и недостатъчни планове за управление на защитените зони;
- Значителни площи са засегнати от деградационни процеси: засоляване (особено в с. Белозем), вкисляване (кварталите Секирово, Парчевич и Ген. Николаево на гр. Раковски), заблатяване (до 4% от земите) и ерозия (най-силно изразена в кв. Генерал Николаево и с. Момино село), както и историческо замърсяване от бившия уранодобив (1975-1990 г.);
- Състоянието на почвите е тясно свързано с хидромелиоративната система, която е в незадоволително състояние - много дренажни канали са обрасли с растителност и затлачени.

Възможности	❖ Европейски и национални финансови инструменти и програми, подкрепящи реализацията на проекти, насочени към опазването на околната среда и борбата с изменението на климата; ❖ Все по-голяма обществена чувствителност към темите, свързани с околната среда, и формиране на екологосъобразно поведение и навици сред населението; ❖ Непрекъснато повишаване капацитета на общинската администрация за управление на околната среда и надграждане и разширяване на вече натрупания опит на общинска администрация и партньорски институции за изпълнение на проекти с екологична насоченост; ❖ Засилване на взаимодействието и координацията със заинтересованите страни, подкрепа за граждански и бизнес инициативи и доброволчески акции за ООС; ❖ Ясно изразени функционални връзки със съседни общини. ❖ Разработване на план за екологизиране на града и общината; ❖ Интегриране на политиките по опазване на околната среда в другите секторни местни политики и стратегически документи; ❖ Интегриране на целите по опазване на околната среда във всички планирани и изпълнявани от общината и нейните партньори инвестиционни инициативи; ❖ Въвеждане на иновативни инструменти за събиране и управление на данни за състоянието на градската и околната среда, с възможност за оптимизиране на разходите; ❖ Потенциал за разработване на общински инструменти за насърчаване на устойчиви инвестиции от страна на бизнеса; ❖ Разработване на модели за оползотворяване на строителни отпадъци, базирани на публично – частно партньорство; ❖ Инвестиции в инфраструктура и практики за предотвратяване на образуването на отпадъци при източника, вкл. биоразградими отпадъци; ❖ Потенциал за залесяване на изоставени земи, интегриране на мерките за опазване на биоразнообразието в общинските планове, развитие на екотуризъм и създаване на устойчиви практики за използване на природните ресурси; ❖ Комплексен подход за възстановяване и предотвратяване на по-нататъшно влошаване на почвите чрез химическа мелиорация (варуване на вкислени почви, гипсуване на засолени почви), подобряване на дренажните системи, прилагане на противоерозионни мероприятия и внедряване на устойчиви земеделски практики (балансирано торене, сеитбооборот, биоземеделие).
Заплахи	➢ Често променящо се национално законодателство; ➢ Трудна достижимост на заложените на европейско ниво високи амбиции и цели в условията на икономическа криза и политическа нестабилност; ➢ Високи разходи за дейностите, свързани с управление на околната среда; ➢ Ограничен достъп до финансиране по национални и европейски програми; ➢ Недостатъчен общински бюджет за опазване на околната среда чрез модерни технологии и решения; ➢ Миграция на висококвалифицирани кадри към други градове и чужбина; ➢ Затруднен достъп до екоиновации и нови нисковъглеродни технологии особено на МСП. ➢ Изоставане в технологичната модернизация на индустрията и ниското ниво на използване на иновации, което затруднява прехода към нисковъглеродна икономика; ➢ Пропуски в нивото на осведоменост сред лица, отговорни за вземането на решения; ➢ Повишаване на уязвимостта на отделни сектори към климатичните промени; ➢ Увеличаване на честотата и мащаба на екстремните метеорологични и климатични събития - с най-висок риск са наводнения; пожари; бури/ градушки/ дълготрайни засушавания; ➢ Наличие на район със значителен потенциален риск от наводнения; ➢ Устойчиво влошаване на екологичното състояние на водните тела; ➢ Климатичните промени, антропогенното влияние, замърсяването, инвазивните видове и натискът за промяна на предназначението на земите; ➢ Интензивно земеделие с едностранчиво торене и свръх употреба на минерални торове и пестициди, усилване на ерозионните процеси, развитие на процесите на засоляване и вкисляване, повишаване нивото на подпочвените води и риск от заблатяване, намаляване на органичното вещество (хумус) и запечатване на почвите при урбанизация

Анализът позволява да се оценят алтернативите за развитие и усилията да се фокусират върху приоритетни направление и мерки, чрез които ще се постигне най-добър ефект и балансирано развитие чрез използване на силните страни и благоприятните възможности на външната среда, както и чрез преодоляване или намаляване на действието на слабите страни и външните заплахи.

Препоръката за избор на **диверсификационна стратегия** за развитие на политиките в сферата на околната среда се основава на резултата от SWOT анализа и експертното претегляне на относителната тежест на идентифицираните силни и слаби страни; възможности и заплахи. Изборът е базиран и на оценка на сериозната тежест на външните заплахи. Страната ни се намираше до скоро в ситуация на комбинация от кризи - политическа, икономическа и здравна. Важен фактор при избора на стратегия е и сериозната геополитическа нестабилност (войната в Украйна).

Фигура 8 *Координатна система за определяне на най-подходяща стратегия за община Раковски, основаваща се на резултатите от SWOT-анализа*

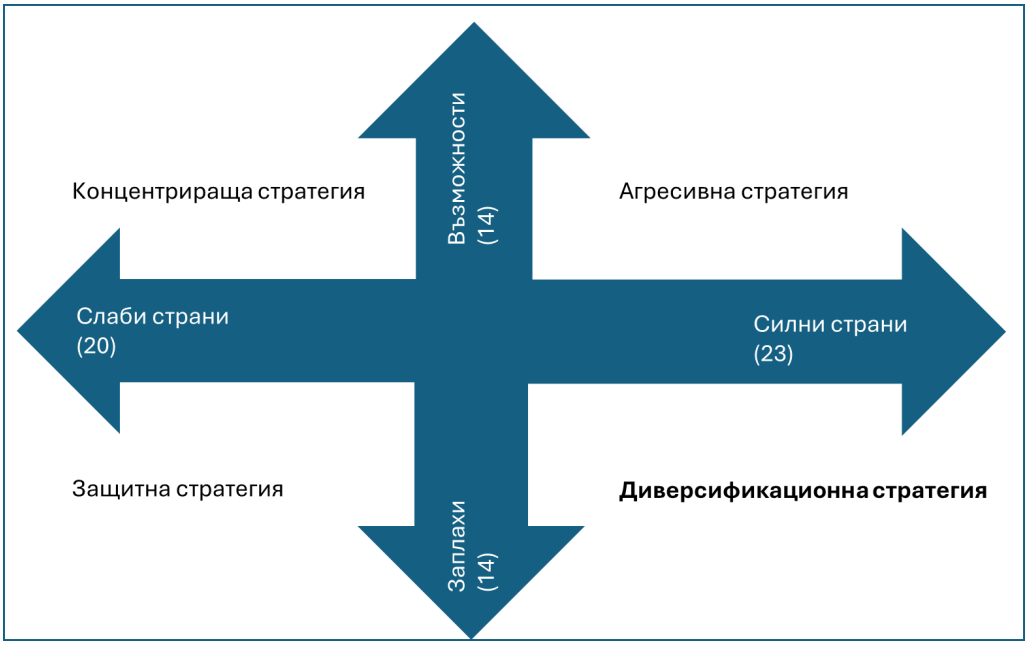

ВИЗИЯ, ПРИОРИТЕТИ И СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА РАКОВСКИ

Програмата за опазване на околната среда на община Раковски (ПООС) е документ, който комбинира политическата визия и приоритети в областта на околната среда (политиката) с конкретна програма от мерки за тяхната реализация (програмата). Това е интегриран документ, който очертава общото разбиране за позитивна промяна, рамката и посоката на бъдещо развитие, но в същото време включва характеристиките на оперативен документ за действие под формата на „пътна карта" за постигане на дефинираните цели и приоритети.

Програмата е самостоятелен документ, който се разполага на високо ниво в йерархията на общинските планови документи, разработва се в средата на актуалните за сектора стратегически и програмни документи на национално, европейско и международно ниво, като изследва и приоритизира ключовите за местния контекст предизвикателства, свързани с опазването на околната среда.

Програмата е съгласувана и със следните стратегически и планови документи на регионално и местно ниво:

- Общ устройствен план на община Раковски;
- Общинска програма за енергийна ефективност 2020-2024г.;
- Програма за управление на отпадъците на община Раковски 2021-2028г.;
- План за интегрирано развитие на общината (ПИРО) 2021-2027г.;
- Интегрирана териториална стратегия за развитие на Южен централен регион за планиране от ниво 2 за периода 2021 – 2027 г. (ИТСРЮЦР).

Програмата е „жив" документ, който от една страна представлява рамката на действията в областта на опазване на околната среда, а от друга позволява извършване на постоянен и базиран на измерими индикатори мониторинг на ефектите и въздействията, мотивира интегриране на принципите на опазването на околната среда във всички управленски политики и инициативи.

Формулирането на визия е ключов елемент от разработването на ПООС, който се основава на информацията от изготвения анализ на компонентите на околната среда и факторите на въздействие, анализа на силните и слабите страни, възможностите и заплахите. Стратегическата рамка включва 4 приоритета, за всеки от които са дефинирани специфични цели, обвързани с компоненти на околната среда, измерими индикатори за изпълнение и очаквани резултати.

ВИЗИЯ

ОБЩИНА РАКОВСКИ развива и управлява територията си с грижа за ПРИРОДАТА, с амбиция за устойчиво РАЗВИТИЕ и с приоритет здрави и активни ОБЩНОСТИ.

ПРИОРИТЕТИ	СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ
КАПАЦИТЕТ ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ (Целенасочени действия с реален и измерим ефект за опазването на околната среда, основани на компетентни, базирани на информация и ефективни партньорства подходи)	СЦ 1.1. Подобряване на нормативната среда и рамката от политики на местно ниво за постигане на целите по околна среда СЦ 1.2. фективно управление и комуникация на данните за околната среда СЦ 1.3. Подобряване на обществената информираност и ангажираност с инициативите за опазване на околната среда СЦ 1.4. Надграждане на капацитета на общинска администрация за устойчиво управление на компонентите на околната среда
НУЛЕВО ЗАМЪРСЯВАНЕ И ЗДРАВОСЛОВНА ОКОЛНА СРЕДА (Инфраструктура и системи за превенция на замърсяването)	СЦ 2.1. Подобряване на качеството на атмосферния въздух и намаляване на емисиите с източник битово отопление и транспорт СЦ 2.2.Превенция на замърсяването на атмосферния въздух чрез благоустрояване на урбанизираната среда СЦ 2.3. Ефективно прилагане на йерархията за управление на отпадъците СЦ 2.4. Модернизация на инфраструктурата за устойчиво управление на водните ресурси
УСТОЙЧИВА И КЛИМАТИЧНО НЕУТРАЛНА ОБЩИНА (Развитие с мисъл за природата)	СЦ 3.1. Подобряване на енергийната ефективност и насърчаване използването на ВЕИ СЦ 3.2. Намаляване на уязвимостта на територията към риска от климатични промени СЦ 3.3. Подобряване на качеството и "позеленяване" на урбанизираната среда
ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И ОПАЗВАНЕ НА ПРИРОДНИЯ КАПИТАЛ (Екосистеми за хората, климата и планетата)	СЦ 4.1. Опазване и възстановяване на природните екосистеми и биоразнообразието 4.2.Подобряване качеството и развитие на горските екосистеми на територията на община Раковски

ПРИОРИТЕТ 1: КАПАЦИТЕТ ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ (Целенасочени действия с реален и измерим ефект за опазването на околната среда, основани на компетентни, базирани на информация и ефективни партньорства подходи)

Специфична цел 1.1. Подобряване на нормативната среда и рамката от политики на местно ниво за постигане на целите по околна среда					
Прилагане на превантивните инструменти за недопускане на замърсявания и увреждания на околната среда (ЕО, ОВОС, Разрешителни режими, ISO 14000, EMAS, провеждане на зелени обществени поръчки за доставки, услуги и строителство и др.)	постоянен	Съблюдаване на изискванията на екологичното законодателство и стандарти	Бр. проведени процедури	Община Раковски РИОСВ Басейнова дирекция Източнобеломорски район МОСВ	Бизнес НПО Граждани
Разработване и въвеждане в местната нормативна уредба на мерки относно нетното отнемане/ използване на земи.	2026 г.	Местна нормативна рамка в подкрепа на ограничаване нетното отнемане на земя.	брой приети/ допълнени нормативни актове	Общински съвет - Раковски Община Раковски	РИОСВ ОД Земеделие
Разработване и прилагане на модел за определяне на такса "Битови отпадъци", основан на принципа "замърсителят плаща"	2026 г.	Ефективно прилагане на законодателството в сектор "отпадъци" и предотвратяване на образуването на отпадъци	Брой разработени и приложени модели за ТБО	Община Раковски	Общински съвет - Раковски
Преглед и актуализация на Програмата за опазване на околната среда на Община Раковски в съответствие с актуалните екологични национални и европейски политики и разпоредби	2027 г.	Постигане на съответствие с актуалните политики и законодателство	брой приети/ допълнени стратегии	Община Раковски	Общински съвет - Раковски РИОСВ НПО
					Бизнес Граждани

Анализ и актуализация на секторните стратегически и нормативни документи на общинско ниво за интегриране на целите за устойчиво развитие и политиките по опазване на околната среда	2027 г.	Постигане на интегрираност на целите за устойчиво развитие и политиките по околна среда	бр. актуализирани секторни стратегически и нормативни документи	Община Раковски	Общински съвет - Раковски РИОСВ НПО Бизнес Граждани
Периодични оценки на програмните документи на общинско ниво за съответствие с актуалните промени и тенденции в европейското и национално законодателство и политики	2027 г.	Въведен механизъм за оценка на съответствието	брой изготвени оценки на програмни/ стратегически документи на общинско ниво	Община Раковски	Общински съвет - Раковски РИОСВ НПО Бизнес Граждани
Актуализиране на политики/ програми/ нормативни документи/градоустройствени планове за интегриране на целите за опазване на КАВ, за превенция на шумово замърсяване,на замърсяването с лъчения, и за ограничаване на последиците от промишлени аварии	текущо	Подобрено качество на ОС в общината;	брой актуализирани документи	Община Раковски, Общински съвет	
Интегриране на мерките за ограничаване негативното въздействие от големи промишлени аварии в политиките и проектите за градско развитие, вкл. осигуряване на безопасни разстояния при отреждане на терени за бъдещи обекти (жилищни, с обществено предназначение и др.) до съществуващи ПСВРП	текущо	Безопасна ОС	брой актуализирани документи	Община Раковски, Общински съвет	
Разработване, изпълнение, и периодична актуализация (на не повече на 3г.) на външни аварийни планове (част от Общинския план за защита при бедствия) на предприятията и/или съоръженията с висок рисков потенциал, разположени на територията на общината	текущо	Ефективно прилагане на законодателството и опазване на ОС и здравето на населението	Брой планове; изпълнени мерки;	Община Раковски,	Общински съвет – Раковски; РИОСВ; НПО; Бизнес; Граждани

Специфична цел 1.2. Ефективно управление и комуникация на данните за околната среда					
Публикуване ежегодно на интернет страницата на общината на отчет за изпълнението на приетите от Общински съвет – Раковски стратегически и програмни документи	постоянен	Отчетност, прозрачност и откритост	брой публикувани отчети	Община Раковски	Граждани
Своевременно разпространяване на актуална информация за околната среда сред обществеността, в т. число за напредъка по проекти в областта на опазването на околната среда	постоянен	Информираност на обществеността	брой публикации	Община Раковски	Общински съвет - Раковски РИОСВ Медии
Създаване на регистър (интерактивна карта) на всички известни източници на замърсяване на КАВ / Шумово замърсяване / лъчения; предприятия с висок риск от промишлени аварии;	<2 г.	Подобрена информационна среда за ефективно управление	брой създадени поддържани регистри	Община Раковски	
Поддържане и надграждане на Интернет страница на Община Раковски с информация за предлагани услуги, технология на третиране, количества отпадъци и др.	ежегодно	Подобрен достъп до информация и услуги, свързани с управление на отпадъците	брой разработени внедрени информационни платформи	Община Раковски	РСУО - Пловдив
Създаване на механизъм за събиране и анализ на данни и бази данни за количествата генерирани отпадъци	2025 г.	Подобрена информационна основа и капацитет за изпълнение на мерки за предотвратяване образуването на	брой бази данни	Община Раковски	РСУО – Пловдив; РИОСВ; ДНОИБРЗС - Шишманци

		хранителни отпадъци			
Специфична цел 1.3. Подобряване на обществената информираност и ангажираност с инициативите за опазване на околната среда					
Информационна кампания относно нормативната уредба в областта на опазване на околната среда, ползите и превенцията в опазването на околната среда	2027 г.	Информираност на обществеността	брой проведени информационни кампании % от населението обхванато от кампанията	Община Раковски	НПО Медии
Подготовка и изпълнение на комуникационна стратегия и мерки за популяризиране на Програмата за опазване на околната среда на Община Раковски и целите за опазване на околната среда	2028 г.	Популяризиране на ПООС	брой разработени комуникационни стратегии	Община Раковски	Общински съвет - Раковски РИОСВ НПО Бизнес Граждани
Структуриране на информацията, свързана с опазване на околната среда в специализиран модул на страницата на Община Раковски	2025 г.	Улеснен достъп до информация	брой специализирани информационни модули	Община Раковски	
Подобряване достъпа до електронни услуги, свързани с управлението на околната среда за гражданите и бизнеса	2025 г.	Улеснен достъп до информация	брой нововъведени електронни услуги за гражданите и бизнеса	Община Раковски	
Разработване и прилагане на механизми за промяна на потребителските модели на гражданите с фокус	<2г	Повишена ангажираност и		Община Раковски	НПО, бизнес

отопление, транспорт, мерки за енергийна ефективност в сгради		екологично отговорно поведение	разработени и въведени механизми		
Включване на темите, свързани с опазване на КАВ, шумово натоварване, йонизиращи и нейонизиращи лъчения; големи промишлени аварии в програми за извънкласни занимания на учениците от общината	постоянен	Повишена информираност и знание на младите хора по темата за чиста и здравословна ОС	бр. програми за извънкласна работа; бр. обучени младежи	община Раковски	НПО, учебни заведения
Провеждане на периодични информационни кампании "Околна среда - здраве" за повишаване на обществената информираност и ангажираност по теми свързани с въздействие на замърсители на ОС, шум, лъчения; промишлени аварии и др. върху здравето на населението	постоянен	Повишена информираност и ангажираност на гражданите по темата чиста и здравословна ОС;	бр. камапании; бр. граждани обхванати от кампаниите	община Раковски	НПО
Информационни кампании за икономическите и екологичните ползи от повишаване на енергийната ефективност.	2028	Засилена информираност и ангажираност на населението	бр. кампании; бр. население обхванато	Община Раковски	НПО, бизнес
Информационни кампании за популяризиране на добри практики за оползотворяване на биоразградими отпадъци сред земеделските производители	2028 г.	Повишена информираност и потенциал за прилагане на добри практики	брой проведени информационни кампании	Община Раковски	Община Раковски Икономически оператори НПО
Информационни кампании за популяризиране целите и възможностите за прилагане на модели на кръговата икономика	ежегодно	Подобрена информираност и капацитет за прилагане на добри практики и модела	брой проведени информационни кампании	Браншови организации	Община Раковски Организации по оползвотворяване на отпадъци

		на кръговата икономика			НПО
Кампании за повишаване на обществената информираност по отношение на намаляване потреблението на пластмасови продукти за еднократна употреба	2025 г.	Подобрена информираност и условия за намаляване на отпадъците от пластмаса	брой проведени информационни кампании	Община Раковски	РСУО - Пловдив Организации по оползвотворяване на отпадъци НПО
Участие в международни и европейски инициативи и кампании за опазване на околната среда – напр. международен ден на земята, ден на водата и ден на опазването на околната среда, европейска седмица на мобилността и др.	2028 г.	Проактивност при ангажиране на обществеността	брой инициативи и тематични събития	Община Раковски	Общински съвет - Раковски РИОСВ Образователни институции НПО Бизнес Медии
Ежегодно провеждане на Фестивала на белия щъркел в с. Белозем	2028 г.	Поддържане на утвърдената традиция за провеждане на събитието	брой проведени събития брой участници	Община Раковски	Общински съвет - Раковски РИОСВ МОСВ ПУДООС НПО Бизнес Граждани
Фокусирана кампания за повишаване на обществената информираност и подготвеност за реагиране при големи промишлени аварии, вкл. ежегодно организиране и провеждане на тренировки и учения на населението в изпълнение на Външни аварийни планове и представяне на информация на РИОСВ	текущо	Повишена информираност и готовност за реакция при аварии	Бр. обучения /тренировки; бр. участници	Община Раковски	Общински съвет – Раковски; РИОСВ; НПО; Бизнес; Граждани

Специфична цел 1.4. Надграждане на капацитета на общинска администрация за устойчиво управление на компонентите на околната среда					
Въвеждане на компетентностен модел за служителите на общинска администрация и структурните звена, ангажирани в системата за управление на околната среда	2025 г.	въведен компетенностен модел	брой обхванати звена и служители	Община Раковски	
Периодична оценка на нуждите и провеждане на обучения за повишаване на квалификацията и експертизата на служителите от общинска администрация за управление на околната среда	2028 г.	Извършена оценка на нуджите и проведени обучения	брой обхванати звена и служители	Община Раковски	РИОСВ МОСВ НСОРБ
Обучения за служители от съответната дирекция на общината и кметствата, общинското предприятие, образователни и други институции, свързани с опазването на околната среда и борбата с изменението на климата	2028 г.	Повишаване на капацитета	брой обучени служители	Община Раковски	РИОСВ МОСВ НСОРБ
Изграждане на капацитет за провеждане на зелени обществени поръчки	текущо	Повишен капацитет на общинска администрация; Подобрено състояние на ОС	брой обучени служители	Община Раковски,	

Подобряване на координацията и комуникацията с държавни институции, съседните общини, бизнеса, научните среди и гражданите за прилагане на мерки за превенция на замърсяването, както и за повишаване на подготвеността при промишлени аварии;	текущо	Подобрена координация и ефективност на институции и организации с отговорности в сферат; Повишена подготвеност за реакция; Подобрено състояние на ОС	брой срещи/ механизми за координация	Община Раковски,	
Проект за изграждане на общинската система за мониторинг на КАВ, вкл. мобилна станция за мониторинг на КАВ. (ПИРО, Мярка 3.2.11. Създаване на мрежа от станции за мониторинг чистотата на въздуха в община Раковски)	2027 г.	Повишен капацитет на общинска администрация за мониторинг и контрол; Подобрена информационна среда за ефективно управление	реализиран проект; общинска мобилна станция за мониторинг на КАВ	Община Раковски, Общински съвет	
Подкрепа на изграждане на мрежа за граждански мониторинг на КАВ и включване на информацията в базата данни за вземане на управленски решения;	2028 г.	Подобрена информационна среда за ефективно управление; Повишена обществена ангажираност;	брой сензори / станции	Община Раковски	
Програма / механизъм за извършване на ефективен контрол на състоянието на строителните площадки (вкл. оросяване) и почистване на транспортни средства при изход от строителни обекти; проверка за спазване на изисквания при транспортиране на насипни товари и строителни отпадъци; проверка на възстановяването на улици и тротоари след извършването на строителни дейности, озеленяване на обекти; контрол на паркиране в зелени площи; и др.	текущо	Повишен капацитет на общинска администрация за контрол; Подобрено състояние на ОС (КАВ и шум)	разработена и приета програма за контрол; брой наети / обучени служители	община Раковски	
Програма / механизъм за извършване на ефективен контрол на нерагламентирано изгаряне на отпадъци	текущо	Повишен капацитет на общинска администрация за	разработена и приета програма за контрол;	община Раковски	

и/или други материали с цел предотвратяване на пожари.		контрол; Подобрено състояние на ОС	брой обучени служители		

ПРИОРИТЕТ 2: НУЛЕВО ЗАМЪРСЯВАНЕ И ЗДРАВОСЛОВНА ОКОЛНА СРЕДА (Инфраструктура и системи за превенция на замърсяването)

Дейности (мерки)	Срок на реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорност за изпълнение	
				Водеща организация	Партньор/и
Специфична цел 2.1. Подобряване на качеството на атмосферния въздух, намаляване на емисиите с източник битово отопление, транспорт, строителство					
Приоритетното разширяване на газопреносната мрежа	2028 г.	Изграждане на модерна екологична инфраструктура; Преход към община с нулево замърсяване и намалени емисии ПГ	брой реализирани проекти; м. изградена мрежа	Газоразпределителни дружества	община Раковски; бизнес
(Финансов) механизъм за стимулиране на гражданите и бизнеса за свързване с газопреносната мрежа	2028 г.	Ускорен преход към община с нулево замърсяване и намалени емисии ПГ	брой функциониращи механизми; брой реализирани проекти	Община Раковски	Бизнес

Информационни кампании за икономическите и екологичните ползи от използването на екологосъобразна алтернатива за битово отопление (централизирано топлоснабдяване; газификация; климатици; термопомпи; пелети, зелен водород).	<2г	Засилена информираност и ангажираност на населението	брой кампании; брой население обхванато	Община Раковски	НПО, бизнес
(Финансов) механизъм за стимулиране на гражданите и бизнеса за увеличено използване на ВЕИ, вкл. водород.	2028	Ускорен преход към община с нулево замърсяване и намалени емисии ПГ	брой функциониращи механизми; брой реализирани проекти	Община Раковски	Бизнес
Програма за ускорена подмяна на превозните средства на обществения транспорт с такива с ниски и/или нулеви емисии и изграждане на зарядни станции.	2028	Ускорен преход към община с нулево замърсяване/ прехода към устойчива мобилност и декарбонизация на сектор "транспорт"	брой екологични превозни средства в експлоатация	Община Раковски	
Програма за насърчаване използването на електрически автомобили от граждани и бизнес, вкл. изграждане на зарядни станции; създаване на зони с ограничен достъп на автомобили, с изкл. на електрически и др.	2028	Ускорен преход към община с нулево замърсяване/ прехода към устойчива мобилност и декарбонизация на сектор "транспорт"	брой реализирани проекта; брой електрически автомобили регистрирани в общината	Община Раковски Общински съвет	

Изграждане на обходни пътни артерии и извеждане на транзитния трафик от населените места	2028	Ускорен преход към община с нулево замърсяване	брой реализирани проекти	МРРБ	Община Раковски
Изграждане на инфраструктура, за подобряване на пешеходното и велосипедно предвиждане.	2028	Ускорен преход към община с нулево замърсяване/ прехода към устойчива мобилност	брой реализирани проекти	Община Раковски	МРРБ
Насърчаване на ползването на обществен транспорт и по-чисти видове транспорт.	2028	Ускорен преход към община с нулево замърсяване/ прехода към устойчива мобилност	брой проведени кампании	Община Раковски	НПО
Разработване и въвеждане в местната нормативна уредба на правила (изисквания) при извършване на строителни и ремонтни дейности, и разрушаване на сгради в населените места, с цел предотвратяване и/или намаляване на замърсяването	2026	Ускорен преход към община с нулево замърсяване-подобрено състояние на ОС (КАВ и шум);	разработена и приета нормативна уредба;	Община Раковски Общински съвет	
Специфична цел 2.2.Превенция на замърсяването на атмосферния въздух чрез благоустрояване на урбанизираната среда					
Програма от мерки за ускорено благоустрояване на градската среда, вкл. изграждане на нови улици, нови пътни връзки в градската част; извършване на основен / текущ / ремонт на уличната мрежа; възстановяване и поддържане на храстовата и дървесна растителност по всички улици и основни артерии, където това е възможно, и др.	<2г	Ускорен преход към община с нулево замърсяване/ Подобряване на качеството на живот	брой реализирани проекти	Община Раковски; ОП..	

Инвентаризация на „оголените свободни площи“, затревяване с устойчива през всички сезони и многогодишна тревна растителност и последваща поддръжка	<2г	Ускорен преход към община с нулево замърсяване/ Подобряване на качеството на живот	брой създадени и поддържани регистри; брой залесителни проекти	Община Раковски	
Засилване на мерките за поддържане на чистота на населените места - увеличена честота на метене и миене на уличната мрежа; ограничаване използването на пясък и замяна с екологосъобразни решения при зимна поддръжка	текущо	Ускорен преход към община с нулево замърсяване/	20% увеличена честота на миене/ метене/ нови екологосъобразни материали за зимна поддръжка	Община Раковски	
Специфична цел 2.3. Ефективно прилагане на йерархията за управление на отпадъците					
Въвеждане на модел за управление на градински отпадъци, който насърчава домашното компостиране - изпълнение на проекти за домашно компостиране и последващо разширение на системата	2023 г.	Въведена система за домашно компостиране	брой демонстрационни проекти за въвеждане на система за домашно компостиране; намаляване на количествата битови отпадъци	Община Раковски	
Изграждане на компостираща инсталация за разделно събрани зелени и биоразградими отпадъци	2028 г.	осигурен капацитет за устойчиво управление на биоразградими отпадъци	капацитет на функциониращи инсталации за третиране на биоразградими отпадъци	Община Раковски	

Ускоряване на процесите на дигитализация в администрацията с цел намаляване на отпадъците от административна дейност	2027 г.	Въведени електронни услуги и подобрени условия за предотвратяване образуването на отпадъци от административна дейност	брой въведени електронни услуги	Община Раковски	Общински съвет - Раковски
Разработване и изпълнение на план за действие за намаляване на хранителните отпадъци и загубата на храни в общински социални, здравни, образователни и др. звена в община Раковски	2026 г.	Подобрена информационна основа и капацитет за изпълнение на мерки за предотвратяване образуването на хранителни отпадъци	брой разработени документи/ политики на общинско ниво	Община Раковски	Образователни институции Социални услуги и звена
Разширяване на инфраструктурата за разделно събиране на отпадъци от бита, вкл. едрогабаритни, опасни и др.	2026 г.	Подобрена инфраструктура и капацитет за рециклиране на отпадъците	брой въведени индивидуални системи (смесени и разделно събрани отпадъци)	Община Раковски	Икономически оператори
Изготвяне на анализ на морфологичния състав и потоците отпадъци, генерирани на територията на Община Раковски	2026 г.	Подобрена информационна основа, капацитет за планиране и управление в сектор отпадъци	брой изготвени анализи	Община Раковски	Организации по оползвотворяване на отпадъци Икономически оператори

					ЮЛ притежаващи разрешителни за събиране и третиране на опасни отпадъци
Ефективен контрол и информационни кампании за спазване на задълженията на търговските обекти за разделно събиране на отпадъци	ежегодно	Засилен контрол и прилагане на законодателството в областта на отпадъците	брой извършени проверки/ изпълнени предписания	Община Раковски	
Пилотно въвеждане на система за разделно събиране на биоразградими отпадъци от търговски обекти	2026 г.	Подобрена инфраструктура за третиране и оползотворяване на биоразградими отпадъци	брой въведени системи за разделно събиране	Община Раковски	Икономически оператори Браншови организации
Изграждане на площадка за третиране на строителни отпадъци на територията на Община Раковски	2027 г.	Подобрена инфраструктура за третиране и оползотворяване на строителни отпадъци	брой изградени съоръжения за третиране на отпадъци	Община Раковски	Икономически оператори
Въвеждане на услуга за безплатно извозване на строителни отпадъци от ремонтни дейности на домакинствата на територията на Община Раковски	2024 г.	Подобрен достъп до услуги за третиране и оползотворяване на строителни отпадъци	брой въведени услуги за домакинствата	Община Раковски	Общински съвет - Раковски Икономически оператори
Планиране и провеждане на съвместни инициативи с бизнеса за устоичиво управление на отпадъците	2027 г.	Подобрен капацитет за	брой въведени пилотни модели	Община Раковски	Икономически оператори

		партньорства в областта на управлението на отпадъци	за управление на отпадъците		Общински съвет - Раковски
Разработване и въвеждане на общинска програма за насърчаване на разделното събиране на отпадъци в училищна среда	2028 г.	Подобрено ниво на информираност и умения за екологично поведение	брой подкрепени училищни проекти в областта на устойчивото управление на отпадъците	Община Раковски	Образователни институции Организации по оползвотворяване на отпадъци НПО
Проектиране и изпълнение на проекти за рекултивация на Клетка 1 и Клетка 2 на ДНОИБРЗС - Шишманци	2027 г.	Подобрена инфраструктура за управление на риска от депонирани отпадъци	брой изградени съоръжения за третиране на отпадъци	РСУО - Пловдив	Община Раковски
Планиране и изпълнение на дейности за почистване на зони с нерегламентирано депониране на отпадъци.	ежегодно	Намален риск от замърсяване на компонентите на околната среда	площ на почистените зони	Община Раковски	
Изготвяне на анализ и прединвестиционно проучване за оползотворяване на утайките от ПСОВ Раковски	2026 г.	Намален риск от депониране на отпадъци от урбанизирани системи	брой изготвени анализи/ проучвания	ВиК - Пловдив	Община Раковски
Специфична цел 2.4. Модернизация на инфраструктурата за устойчиво управление на водните ресурси					

Изграждане на ВиК мрежи и ПСОВ в с. Белозем	> 2028 г.	Намаляване на замърсяването в резултат от заустване и инфилтрация на отпадъчни води	дължина на нова/ реконструирана ВиК мрежа изградени и функциониращи ПСОВ	Община Раковски	ВиК - Пловдив
Изграждане на ВиК мрежи и ПСОВ в с. Стряма	> 2028 г.	Намаляване на замърсяването в резултат от заустване и инфилтрация на отпадъчни води	дължина на нова/ реконструирана ВиК мрежа изградени и функциониращи ПСОВ	Община Раковски	ВиК - Пловдив
Подмяна на водопровода в с. Чалъкови	2028 г.	Намаляване на загубите на вода и устойчиво управление на водните ресурси	дължина на нова/ реконструирана водопроводна мрежа	ВиК - Пловдив	Община Раковски
Изграждане/ реконструкция на ПСОВ в индустриална зона Раковски	2028 г.	Превенция на замърсяването от индустриални източници	брой реконструирани/ изградени ПСОВ	Община Раковски	Икономически оператори
Разработване и изпълнение на пилотен модел за пречистване на отпадъчни води за малки населени места чрез изкуствени влажни зони	2028 г.	Намаляване на замърсяването в резултат от заустване и инфилтрация на отпадъчни води	Брой реализирани пилотни проекти за третиране на отпадъчни води	Община Раковски	ВиК - Пловдив

Подобряване, модернизация и ремонт на язовири и язовирни стени	> 2028 г.	Подобрен екологичен статус на водните тела и ефективно управление на риска от бедствия	Брой модернизирани съоръжения	Община Раковски	Икономически оператори

ПРИОРИТЕТ 3: УСТОЙЧИВА И КЛИМАТИЧНО НЕУТРАЛНА ОБЩИНА (Развитие с мисъл за природата)

Дейности (мерки)	Срок на реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорност за изпълнение	
				Водеща организация	Партньор/и
Специфична цел 3.1. Подобряване на енергийната ефективност и насърчаване използването на ВЕИ					
Програма за енергийна ефективност и обновяване на нежилищни/обществени (общински / държавни) сгради с цел намаляване на въглеродния отпечатък, вкл. изграждане на ВЕИ инсталации, както и поетапна подмяна на отоплителните инсталации на нафта и въглища с термопомпи / на природен газ / на пелети /водород и др. (Актуализация на Общинската програма за енергийна ефективност)(Мярка 3.1.1 и 3.1.2.; 3.36.)	2028 г.	Намаляване на въглеродния отпечатък на сектор "обществени сгради"	брой сгради с повишена енергийна ефективност и подменена отоплителна инсталация; брой ВЕИ инсталации в експлоатация; поне 30% намалени емисии от сектора	Община Раковски; Общински съвет	Компетентни институции;

Пилотен проект за изграждане на общинска сграда с близко до нулево потребление на енергия	2028 г.	Устойчиво енергийно обновяване на сградния фонд	брой пилотни проекти	община Раковски;	
Пилотно въвеждане на система за енергиен мониторинг в общинските сгради. Популяризиране на ефектите от ВЕИ	2028 г.	Подобрена система за мониторинг и контрол на потреблението на енергии; проследяване на ефективността на мерките.	Функционираща система за мониторинг; брой сгради присъединени към системата за енергиен мониторинг	община Раковски	
Внедряване на мерки за енергийна ефективност в еднофамилни / многофамилни жилищни сгради (…. бр.)	2028г	Устойчиво енергийно обновяване на сградния фонд	брой сгради с повишена енергийна ефективност	Община Раковски	Сдружения на етежната собственост, граждани
(Финансов) механизъм за стимулиране на гражданите и бизнеса за увеличено използване на ВЕИ, вкл. водород.	2028 г.	Повишаване на производството и потреблението на ВЕИ	брой реализирани проекти за ВЕИ	Община Раковски, МИИ МЕ Общински съвет	банки бизнес
Програма за насърчване на повишаване на енергийната ефективност и намаляване на въглеродната интезивност на икономиката;	2028 г.	Ускоряване прехода към декарбонизация; Намалена въглеродна интензивност на предприятията	брой инвестиции и реализирани проекти	Община Раковски, МИИ	бизнес

Програма за поетапна подмяна на осветителните тела със светодиодни. Подобряване на уличното и парковото осветление. Изграждане на енергийно, ефективно и интелигентно осветление.	2027 г.	Устойчиво енергийно обновяване на осветлението. Намаляване на разходите; повишаване на качеството	брой реализирани проекти за енергийно ефективно осветление; спестени разходи; намалени емисии	Община Раковски; Общински съвет	МЕ
Пилотни проекти за използване на ВЕИ при улично осветление	2028 г.	Ускоряване на декарбонизацията на общината	брой реализирани проекти за ВЕИ	Община Раковски; Общински съвет	МЕ
Специфична цел 3.2.Намаляване на уязвимостта на територията към риска от климатични промени					
Интегриране на целите по климата в политиките и програмите на общината, в нормативните документи, и в градското планиране.	текущо	Местна нормативна рамка в подкрепа на преход към устойчиви към ИК населени места	брой актуализирани документи	Община Раковски; Общински съвет	
Създаване и актуализация на база данни за рискови зони, доизграждане на системи за ранно предупреждение за възникващи опасности от наводнения, пожари	2027 г.	Подготвеност и способност за реакция при рискове; Намаляване на броя на жертви и материални щети при събития;	функциониращи системи за ранно предупреждение; актуална база данни	Община Раковски; Общински съвет	

Почистване на корита на реки и изграждане на защитни съоръжения, изследване на последиците от промените в климата	ежегодно	Устойчива към ИК инфраструктура; Намаляване на жертви и материални загуби	брой реализирани проекти/ дължина на почистени речни участъци	Община Раковски;	
Изграждане на съоръжения за борба с ерозията, залесяване на обезлесени участъци, устойчиво използване на земите и други	ежегодно	повишена устойчивост към ИК	брой реализирани проекти/ площ на залесените територии	Община Раковски	
Създаване на цифрова система за мониторинг на реките и язовирите	2027 г.	Устойчива към ИК инфраструктура; Намаляване на жертви и материални загуби	функционираща система	Община Раковски	
Пилотни проекти на базата на решения базирани на природата - подобряване на условията за естественото задържане на водата, възстановяване и опазване на естествените корита на реките	2028 г.	Устойчива към ИК инфраструктура; Намаляване на жертви и материални загуби	брой реализирани проекти	Община Раковски	
Прилагане на местна политика за значително намаляване на нетното отнемане/ използване на земи	2027 г.	Нетното усвояване на земя е намалено до нива, които вече не са вредни за здравето на хората или екосистемите	% нетно отнемане/ използване на земи.	Община Раковски	ОД Земеделие НПО РИОСВ
Провеждане на противоерозионни мероприятия (залесяване, захрастяване, зачимяване и др.) за	ежегодно	Предотвратено възникване на деградационни	площ (ха) на териториите с проведени	ОД Земеделие	МЗХ

ограничаване на водоплощната ерозия (изоставени земеделски земи, лесопригодни голини, ерозирани и застрашени от ерозия територии, пожарища). Усвояване на неизползвани земи за отглеждане на алтернативни култури – лекарствени, агролесовъдство и др. Прилагане на отговорни горскостопански практики.		процеси; Повишаване на устойчивост към измененията на климата	противоерозионни дейности	ТП ДЛС Тракия	заинтересовани страни
Мерки за възстановяване и защита на речните брегове и речните корита от ерозия	2028 г.	Намален твърд отток във водните басейни и подобрено природозащитно състояние на сладководните екосистеми	речни участъци (км) с осъществени дейности по предотвратяване на ерозията	Община Раковски	МРРБ МОСВ
Възстановяване и рекултивация на нарушени терени (бивши кариери или части от тях, регламентирани и нерегламентирани сметища, свлачища, срутища и други земи с нарушен почвен профил, строителни площадки на точкови и линейни обекти).	> 2028 г.	Възстановяване и съхраняване функциите на почвите	площи (ха) възстановени терени	Община Раковски Бизнес	РИОСВ
Специфична цел 3.3. Подобряване на качеството и "позеленяване" на урбанизираната среда					
Създаване на ГИС базиран пространствен модел на зелената система в община Раковски	2026 г.	Подобрена информационна основа за управление на зелената система на територията на общината	брой разработени въведени географски системи	Община Раковски	

Обновяване на съществуваща и изграждане на нова паркова и ландшафтна инфраструктура	> 2028 г.	Поддържана единна зелена система на територията на общината, осигуряваща по-добро качество на живот в урбанизираната среда	площ на обновени/ новоизградени зелени територии	Община Раковски	Икономически оператори
Разработване и приемане на план за действие за "зелен град"	2027 г.	Интегриран подход при планиране и изпълнение на общинските политики в областта на околната среда	бр. разработени стратегически документи в областта на устойчивото развитие на градовете	Община Раковски	

ПРИОРИТЕТ 4: ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И ОПАЗВАНЕ НА ПРИРОДНИЯ КАПИТАЛ (Екосистеми за хората, климата и планетата)

Дейности (мерки)	Срок на реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорност за изпълнение	
				Водеща организация	Партньор/и
Специфична цел 4.1. Опазване и възстановяване на природните екосистеми и биоразнообразието					
Охрана, стопанисване, контрол и превенция на неблагоприятни въздействия в ПЗ Чирпан бунар и в общински имоти в границите на ЗЗ.	текущо	Подобрено стопанисване на защитената територия.	Предотвратени нерегламентирани дейности (замърсяване с отпадъци,	Община Раковски	РИОСВ ОД Земеделие НПО

			незаконна сеч, бракониерство, нерегламентирано строителство).		
Изграждане и поддържане на информационни и забранителни табели в съответствие със заповедта за обявяване на ПЗ Чирпан бунар (с. Болярино).	2026	Повишена информираност на местното население и посетителите.	брой поставени табели; Намален антропогенен натиск.	Община Раковски	МОСВ, РИОСВ, НПО
Периодичен мониторинг и проверки за състоянието на ПЗ Чирпан бунар и в общинските имоти в границите на ЗЗ, сътрудничество с компетентни институции при набиране на актуални данни за състоянието на местообитанията и видовете на територията на общината.	2027 г.	Информационна обезпеченост на решенията, свързани с управлението ПЗ Чирпан бунар, ЗЗ и целеви видове и находища.	работеща съвместна система за мониторинг	Община Раковски	РИОСВ, НП, ИАОС
Възстановяване и опазване на биологичното равновесие и обогатяване на разнообразието на рибните ресурси в сладководните екосистеми.	> 2028 г.	Възстановено разнообразието на рибни ресурси и речната фауна	км. възстановени речни участъци	НПО ТП ДЛС Тракия	Община Раковски
Увеличаване производството на растителни и животински продукти по биологичен начин, подкрепа за производителите им.	2028 г.	Увеличено производство на биологични продукти; Подобрени показатели за съхранение на биоразнообразието	брой видове (вкл. и птици) /природни местообитания с подобрен природозащитен статус; % повишение	Община Раковски	ОД Земеделие
Подобряване, чрез теренни проучвания (оценка на находищата и ресурсите им) на знанията за лечебните растения с цел опазването им от увреждане и унищожаване в естествените им находища	2028 г.	Опазени и поддържани в добро състояние на ресурсите от лечебни растения	Информационна обезпеченост на решенията, свързани с управлението на лечебните растения	Община Раковски	БАН, СА, НПО, бизнес
Съвместно управление, развитие и поддръжка на екопътеки и природни туристически маршрути.	ежегодно	Управление на туристическото въздействие	км. обезопасени и благоустроени туристически маршрути	Община Раковски НПО	Образователни институции бизнес

				ТП ДЛС Тракия	заинтересовани страни
Специфична цел 4.2.Подобряване качеството и развитие на горските екосистеми на територията на община Раковски					
Опазване, подобряване и възстановяване състоянието на горските екосистеми	ежегодно	Възстановени горски площи	Площ (ха) горски екосистеми	ТП ДЛС Тракия Община Раковски	заинтересовани страни НПО
Усвояване на незалесени площи за залесяване в горските територии (лесопригодни голини, ерозирани и застрашени от ерозия територии, пожарища, ветровали и др.). Въвеждане на отговорни горскостопански практики.	2028 г.	Повишаване на устойчивостта към изменението на климата, предотвратено възникване на деградационнни процеси	Площи (ха) залесени площи	ТП ДЛС Тракия заинтересовани страни	Община Раковски

СИСТЕМА ЗА МОНИТОРИНГ, ОТЧЕТНОСТ И КОНТРОЛ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПООС НА ОБЩИНА РАКОВСКИ

Изпълнението на програмата е отговорност на община Раковски. Следователно администрацията на общината има задължението да обезпечи организацията и да извършва планиране, разпределение, възлагане на задачите и спазване на сроковете, произтичащи от плана за действие. Общинската администрация също така отговаря и за подготовката на конкретните проекти, заложени в програмата, които да бъдат финансирани и реализирани. Административните звена и експерти, отговорни за тези дейности, са определени в съответствие с действащия Устройствен правилник на община Раковски. Той определя и отговорните структури, които имат отношение към отчетността, организацията и координацията с други институции.

За да се постигне ефективност и ефикасност на изпълнението на Програмата за опазване на околната среда на община Раковски е необходимо да се въведе система за мониторинг и контрол. Тази система е частта от програмата, която проследява изпълнението на отделните мерки, залегнали в плана за действие. Чрез нея се извършва преглед на изпълнението на приоритетите и стратегическите цели, както и методите на изпълнение. Наблюдението има за цел да проследява изпълнението и да идентифицира незадоволителен напредък или отклонения от програмата своевременно, така че да се приложат коригиращи мерки. Системата трябва да набелязва и характера на коригиращите мерки, които е необходимо да бъдат предприети. Оценката включва проследяване на резултатите и ефекта от планираните и предприетите действия. Борави и с информация от други източници. Тя следва да бъде представена на обществеността по разбираем и подходящ начин, спазвайки принципите за партньорство, публичност и прозрачност.

Съгласно чл. 79, ал. 4 от Закона за опазване на околната среда програмите на общините се приемат от общинските съвети, които контролират изпълнението им. В съответствие с тази разпоредба органът за контрол на Програмата за опазване на околната среда на община Раковски е общинският съвет. Настоящата Програма за опазване на околната среда на община Раковски се изготвя за периода от 2024 до 2028г. Кметът на общината има задължението ежегодно да информира общинския съвет и обществеността за напредъка по изпълнението през предходната календарна година чрез представяне на отчет за изпълнение на програмата, а при необходимост – и предложения за нейното допълване и актуализиране (чл. 79, ал.5). Отчетът се изготвя на разбираем език, следва да борави с общо приета и позната терминология и се препоръчва да съдържа графики, фигури и таблици за по-лесна илюстрация на изпълнението на целите и мерките в програмата и плана за действие. Той следва да проследява постиженията и слабостите при изпълнението на програмата и да става достояние и на обществеността чрез публикуване на интернет страницата на общината или по друг подходящ начин. Необходимо е да бъде изготвен и представен в срок до 31 май на съответната година, като съгласно чл. 79, ал. 5 от ЗООС екземпляр от него се представя за информация и в РИОСВ – Пловдив. Измененията, допълненията и актуализациите на Програмата за опазване на околната среда подлежат на приемане от

общинския съвет. Програмата следва да бъде актуализирана при промени в националното законодателство, при необходимост от подобряване на плана за действие или при изготвянето на нови стратегически документи или наличие на финансови инструменти и програми, чиито възможности могат да бъдат използвани. Изработването и приемането на нова Програма за опазване на околната среда на община Раковски се налага и при изтичане на срока на действие на съществуващата, а именно след 2028 г.

Приложения

Приложение 1: Анализ на състоянието

Приложение 2: План за действие 2024-2028г.

Приложение 3: Раздел „Лечебни растения“